

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 2To/30/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3810010049
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Dunčko
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3810010049.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Dunčka a sudcov JUDr. Michala Antalu a JUDr. Jozefa Janíka na verejnom zasadnutí konanom dňa 03. augusta 2023 prejednal odvolania prokurátora Krajskej prokuratúry Trenčín, obžalovaných A. B. C., nar. XX.XX.XXXX v D., trvale bytom C., E. XXX/X, a A. B. F., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom E., G. H. XXX/XX, a poškodených I. J., K. C., B. L., M. L., B. J., M. N., N. O., J. L. a P. E., v trestnej veci aj obžalovaných A. B. F., nar. XX.XX.XXXX v M. P., trvale bytom C., L. XXX/X, a A. B. Q., nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom E., P. H. XXX/XX, ktoré podali proti rozsudku Okresného súdu Prievidza sp. zn. 3T/12/2010 zo dňa 20.09.2019 (v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Prievidza sp. zn. 3T/12/2010 zo dňa 19.11.2019) a takto jednomyselne

rozhodol:

I.

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), ods. 2 Tr. por. zrušujú sa v napadnutom rozsudku celé výroky o uložených podmieňných odkladoch výkonov trestov odňatia slobody s probačným dohľadom u obžalovaných A. B. C. a A. B. F..

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sa pri nezmenenom výroku o vine v rozsudku súdu prvého stupňa:

- obžalovaný A. B. C. odsudzuje podľa § 285 ods. 4 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j) a § 38 ods. 3 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, a
- obžalovaný A. B. F. odsudzuje podľa § 285 ods. 4 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j) a § 38 ods. 3 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. sa obžalovaní A. B. C. a A. B. F. zaraďujú na výkony takto uložených trestov odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

II.

Podľa § 319 Tr. por. sa odvolania obžalovaných A. B. C. a A. B. F. zamietajú, pretože nie sú dôvodné.

III.

Podľa § 316 ods. 1 Tr. por. sa odvolanie poškodených/pozostalých I. J., K. C., B. L., M. L., B. J., M. N., N. O., J. L. a P. E. zamietajú, pretože ho podali ako neoprávnené osoby.

odôvodnenie:

Na obžalovaných A. B. C., A. B. F., A. B. F. a A. B. Q. (ako aj obžalovaného A. R. C., voči ktorému bolo pre jeho úmrtie trestné stíhanie po podaní obžaloby súdom prvého stupňa zastavené) podal na

Okresný súd Prievidza prokurátor Krajskej prokuratúry Trenčín obžalobu pod č. 1Kv 11/07-276 zo dňa 15.01.2010 pre skutok právne posúdený ako prečin všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, ods. 3 písm. a), ods. 4 Tr. zák., ktorého sa mali dopustiť tak, že

obvinený A. B. C., ako generálny riaditeľ Vojenského opravárenského podniku Nováky, a.s., so sídlom na H. S. XX, T. (ďalej „VOP Nováky, a.s.“), v zmysle Organizačného poriadku spoločnosti VOP Nováky, a.s., evidenčné číslo: 10/8-19 riadiaci činnosť odborných riaditeľov jednotlivých úsekov, zodpovedajúci za vytváranie organizačných, technických, hmotných, finančných i personálnych podmienok a predpokladov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, v prípadoch škody bezprostredne hroziacej spoločnosti povinný vykonať také opatrenia, aby bolo zabránené vzniku škody, povinný vykonávať preventívne kontroly a obhliadky v objektoch spoločnosti a zodpovedajúci za komplexnú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci na riadených pracoviskách dodržiavaním príslušných platných bezpečnostných predpisov,

obvinený A. B. F., ako technický riaditeľ VOP Nováky, a.s., v zmysle Organizačného poriadku spoločnosti VOP Nováky, a.s., evidenčné číslo: 10/8-19 riadiaci činnosť pyrotechnickej komisie, rozhodujúci o zásadných otázkach v technickej oblasti, rozhodujúci o rozmiestnení výrob a dôležitých strojov a zariadení a o stupni vybavenia dielní, prostredníctvom ním riadených oddelení kontrolujúci dodržiavanie predpísanej technológie, spracovávajúci a kontrolujúci normy spotreby práce, zodpovedajúci za komplexnú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci na riadených pracoviskách dodržiavaním príslušných platných bezpečnostných predpisov,

obvinený A. B. F., ako výrobný riaditeľ VOP Nováky, a.s., v zmysle Organizačného poriadku spoločnosti VOP Nováky, a.s., evidenčné číslo: 10/8-19 riadiaci činnosť prevádzok, výrobného dispečera a vedúceho dielne, zodpovedajúci za komplexné riadenie výrobného úseku, za dôsledné dodržiavanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na svojom úseku a za dôsledné dodržiavanie technologickej disciplíny, rozhodujúci o zásadných otázkach vo výrobnej oblasti spoločnosti, rozhodujúci o opatreniach pri ohrození života a zdravia alebo majetku spoločnosti, oprávnený ukladať úlohy vedúcim oddelení, prostredníctvom ním riadených oddelení, plniaci funkciu zásobovania výroby, vyjadrujúci sa k sortimentnej skladbe finálnej výroby z hľadiska výrobných možností a k požiadavkám odbytu na plán výroby z hľadiska výrobných možností, povinný dbať na dodržiavanie obloženia temperačnej miestnosti, zodpovedajúci za komplexnú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci na riadených pracoviskách dodržiavaním príslušných platných bezpečnostných predpisov,

a obvinený A. B. Q., ako bezpečnostný technik VOP Nováky, a.s., v zmysle Organizačného poriadku spoločnosti VOP Nováky, a.s., evidenčné číslo: 10/8-19 oprávnený v zastúpení generálneho riaditeľa vydávať príkazy na odstránenie chýb a nedostatkov v otázkach bezpečnosti práce, metodicky riadiaci plnenie a kontrolu úloh a dodržiavanie predpisov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v spoločnosti,

hoci mali vedomosť o tom, že v období v priebehu rokov 2006 a 2007 až do dňa 02.03.2007 dochádza v areáli VOP Nováky, a.s., k navážaniu a navyšovaniu skládok výbušnín a munície v priestoroch výrobného objektu (delaboračnej haly, resp. výrobnéj budovy) „A“ a jej bezprostrednej blízkosti tak,

že dňa 02.03.2007 sa nachádzalo v miestnostiach č. 2 a č. 19 výbušky V5-čršD v počte 2420 ks, v miestnostiach č. 17 a č. 19 výbušky V-30b v počte 16220 ks, v miestnosti č. 15 trinitrotolúen (ďalej len „TNT“) v množstve 1950 až 4200 kg, v miestnosti č. 11 TNT v množstve cca 700 kg, v miestnosti č. 17 TNT v množstve 2100 kg, v miestnosti č. 1 TNT v množstve 28920 kg, v miestnosti č. 45 rôzne druhy zapaľovačov v počte 4220 ks, v miestnostiach č. 46 a č. 47 rozbušky V-16 v počte 500000 ks, v miestnosti č. 27 nábojnice so zápalkou zo signálky 26,5 osp v počte 300 ks, v miestnosti č. 18 zapaľovače DBR-2 v počte cca 1800 ks, v miestnosti č. 66 míny PT-Mi-Ba III v počte 1700 ks, na vnútornom nádvorí výrobného objektu kumulatívne strely (munícia 82 mm) v počte 300 ks, dymové strely (munícia 82 mm) v počte 270 ks, na nádvorí „U“ zadnej časti výrobného objektu „A“ znečistený TNT s bakelitom o hmotnosti minimálne 38000 kg, na nádvorí pred výtavovňou výrobného objektu „A“ strely 152 mm v počte 400 ks, na nádvorí výrobného objektu v jeho zadnej časti (v smere od vstupu na nádvorie z prístupovej cesty od vstupnej vrátnice výrobného sektoru) pri vykladacej rampe strely 122 mm OF (s trhavinou A IX2) v počte 800 ks, v pravej zadnej časti nádvorcia bomby typu 110-120 OF AB v počte 8 ks, v strede nádvorcia TNT o celkovej hmotnosti 550 kg, v zadnej časti nádvorcia na rampe TNT o celkovej hmotnosti 8400 kg

a na asfaltovej ceste medzi výrobným objektom č. 5 a bránou výrobného objektu „A“ rakety typu 122 JROF-K v počte 3846 ks,

ktoré množstvá nebolo možné v rámci podnikových výrobných kapacít a zdrojov reálne spracovať a na takých miestach, ktoré nespĺňali predpoklady bezpečného uskladnenia, čím došlo ku kumulácii takého množstva výbušného materiálu a jeho uskladneniu v takých priestoroch, ktoré mnohonásobne prekračovalo a odporovalo z hľadiska prípustného obloženia vyhláske Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 77/1996 Z.z. o uskladňovaní výbušnín, ako i platnému služobnému predpisu Del-27-4 o bezpečnostných opatreniach pri práci s municiou a výbušninami a ničení munície, vydaného bývalým Ministerstvom národnej obrany v roku 1963,

príčom boli ako vedúci zamestnanci podľa Organizačného poriadku VOP Nováky, a.s., a tiež podľa zákona č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti o ochrane zdravia pri práci zodpovední za komplexnú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci na riadených pracoviskách a boli povinní prijímať opatrenia na vylúčenie ohrozenia života a zdravia a taktiež povinní odstraňovať nedostatky zistené kontrolnou činnosťou v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci,

s cieľom zabezpečiť väčší objem zisku podniku vyhľadávali a zabezpečovali ďalšie obchodné zákazky a uzatvárali zmluvy, na základe ktorých sa do podniku navážal ďalší výbušný pyrotechnický materiál, hoci boli dlhodobo a opakovane na nadmerné navyšovanie a nesprávne skladovanie tohto materiálu zamestnancami VOP Nováky, a.s., ale i kontrolnými orgánmi Ministerstva obrany Slovenskej republiky upozorňovaní, neprijali a nevykonali žiadne opatrenia na odstránenie tohto rizikového stavu:

obvinený A. B. C. vzhľadom na existujúci stav nesprávne riadil činnosť odborných riaditeľov jednotlivých úsekov, najmä technického riaditeľa, výrobného riaditeľa a ekonomicko-obchodného riaditeľa, tým, že nedal pokyn na okamžité odstránenie tohto života a zdravia ohrozujúceho stavu a vytvorenie bezpečnosti zodpovedajúcich podmienok a predpokladov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, nezabezpečil riadne vykonávanie preventívnych kontrol a obhliadok v objektoch spoločnosti, nevykonal príslušné opatrenia smerujúce k zamedzeniu vzniku škody a ohrozenia života a zdravia a v rámci zodpovednosti za komplexnú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci nezakázal ďalšiu činnosť až do odstránenia príčin smerujúcich k hroziacemu nebezpečenstvu,

obvinený A. B. F. neprijal a ani nenavrhol opatrenia smerujúce k odstráneniu tohto stavu, pri rozhodnutiach o zásadných otázkach v technickej oblasti nezohľadnil existujúci bezpečnosti nezodpovedajúci stav, nesprávne rozhodoval o rozmiestnení výrob a dôležitých strojov a zariadení a o stupni vybavenia dielní, nekontroloval dodržiavanie predpísanej technológie, nezohľadnil existujúci stav pri spracovaní a kontrole normy spotreby práce a v rámci zodpovednosti za komplexnú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, nezakázal ďalšiu činnosť až do odstránenia porúch smerujúcich k hroziacemu nebezpečenstvu,

obvinený A. B. F. nesprávne riadil činnosť prevádzok, výrobného dispečera a vedúceho dielne, pri riadení výrobného úseku a rozhodnutiach o zásadných otázkach vo výrobnej oblasti spoločnosti nezohľadnil existujúci bezpečnosti nezodpovedajúci stav, pri kontrole bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na svojom úseku a dodržiavaní technologickkej disciplíny neprijal potrebné opatrenia, vo vzťahu k vedúcim oddelení neprijal úlohy v súvislosti s plánovaním výroby, nezabezpečil dodržiavanie obloženia temperačnej miestnosti, ktoré by zodpovedalo bezpečnostným predpisom a v rámci zodpovednosti za komplexnú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci nezakázal ďalšiu činnosť až do odstránenia príčin smerujúcich k hroziacemu nebezpečenstvu, a

obvinený A. B. Q. v zastúpení generálneho riaditeľa nevydal príkazy na odstránenie chýb a nedostatkov existujúcich na úseku bezpečnosti práce, pri metodickom riadení plnenia a kontroly úloh a dodržiavania predpisov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v spoločnosti,

v dôsledku čoho dňa 02.03.2007 v čase o 16:26:24 hod. vo výrobnej budove „A“, v miestnosti č. 26, kde bola vykonávaná delaborácia výbušky V 5-b-čršD, došlo k výbuchu pyrotechnickej zložke zapríčinené nesprávnou konštrukciou lisu na vysekávanie a rezanie výbušiek V 5-b-čršD a jeho zanedbanou údržbou, následne rozšírením požiaru z miestnosti č. 26 do priestorov temperačných miestností, kde sa nachádzali výbušky pripravené na delaboráciu, došlo k druhému výbuchu, ktorý spôsobil deštrukciu časti

výrobnej budovy „A“ a k následnému tretiemu výbuchu takým spôsobom, že výbuch v miestnosti č. 26 inicioval zapálenie niekoľko sto kilogramov bezdymného prachu, ktorý bol uskladnený na rohu chodby oproti miestnosti č. 26, jeho následným horením a tepelným pôsobením došlo k iniciácii asi 300000 ks rozbušiek uložených v miestnosti č. XX a asi 50000 ks počinových náloží uložených v miestnosti č. 48 a ich detonácia sa následne preniesla na asi 40000 kg trinitrotoluénu, ktorý bol uskladnený v priestore nádvorcia tvaru „U“ výrobnej budovy „A“, pričom tento výbuch spôsobil totálnu deštrukciu výrobnej budovy „A“ a tlaková vlna následne spôsobila škody v širokom okolí VOP Nováky, a.s., kde samotné hromadenie výbušnín vo výrobnej budove „A“ zvýšilo intenzitu a účinky výbuchov,

následkom čoho došlo k úplnej deštrukcii výrobnej budovy „A“ a usmrteniu zamestnancov VOP Nováky, a.s., R. C., E. L., P. L., B. N., R. O., T. J., B. J., B. L.,

a ďalej k mnohopočetným zraneniam zamestnancov VOP Nováky, a.s., ktorým bola spôsobená ťažká ujma na zdraví alebo iná ujma na zdraví, ako aj následná iná ujma na zdraví jedného z pozostalých po nebohých:

1. P. E., ktorý utrpel trieštivú zlomeninu lebečnej klenby so vtláčením úlomkom kosti, zlomeninu v báze lebky, zlomeninu ľavej očnice s posunutím, zlomeninu ľavej pyramídy a záhlavovej kosti, zlomeninu lícneho oblúka a tvárového sínu, zlomeninu čeľuste s posunutím, pomliaždenie mozgu v oblasti čelovo-temennom v časti spánkovej vľavo, roztrieštenie mozgu v oblasti spánkovo-temennej vľavo, pomliaždenie ľavého oka s krvácaním do prednej komory, tržnozmliaždenú ranu ľavej strany zasahujúcej do očnice, stlačenie hrudníka a pľúc, hlbokú tržnozmliaždenú ranu ľavého stehna s cudzím telesom, pričom dňom 07.11.2007 bol uznaný plne invalidný so stratou spoločenského uplatnenia a zárobkovej činnosti na 90 %,

2. I. P., u ktorej v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí vznikla psychická porucha – posttraumatická stresová porucha s ťažkou depresiou, s dobou liečenia od 13.03.2007 do 24.04.2008,

3. M. L., ktorá utrpela ľahké pomliaždenie kolena a mnohopočetné škrabance s plytkými modrinkami v ich okolí na tele a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpela posttraumatickú stresovú poruchu, stredne ťažkú depresiou poruchy a druhotný neurasthenický syndróm (nervovú slabosť), s dobou liečenia od 02.03.2007 do 31.09.2007,

4. R. N., ktorá utrpela len povrchové drobné poranenie a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpela duševnú poruchu, posttraumatickú stresovú poruchu s depresiou, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 31.12.2007,

5. U. V., ktorá utrpela pomliaždenie oboch kolien a pomliaždeniny po tele menšieho rozsahu a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpela posttraumatickú stresovú poruchu s depresiou, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 31.08.2007,

6. N. F., ktorý utrpel dočasné poškodenie – zaľahnutie v oboch ušiach s následnými prejavmi pískania, hučania v ušiach, povrchovú tržnú ranu v oblasti podkolennej jamky 4 cm dlhú, bez chirurgického ošetrenia a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpel duševnú poruchu posttraumatickú stresovú poruchu, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 23.12.2007,

7. P. P., nar. XX.XX.XXXX, ktorá utrpela pomliaždenie s krvnými výronmi a oderkami kože v oblasti pravého bedrového zhybu, pravého kolena a pravého predkolenia a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpela psychickú poruchu – posttraumatickú stresovú poruchu s depresiou, s dobou pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 28.02.2008,

8. J. J. (N. O.), ktorá utrpela prasklinu blany bubienka obojstranne prevažne vľavo, úrazového pôvodu, obojstrannú zmiešanú poruchu sluchu, otras mozgu, pomliaždenie hrudníka a brucha, pomliaždeninu a odreninu ľavého pleca, 3 tržnozmliaždené rany v oblasti ľavej ušnice, mnohopočetné odreniny tváre vľavo a mnohopočetné cudzie telesá v slznom vĺčku a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpela posttraumatickú stresovú poruchu, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 30.09.2007,

9. R. W., ktorá utrpela hlbokú tržnú ranu dlhú 9 cm, smerujúcu od koreňa nosa oblúkom cez čelo na ľavú stranu až nad ľavú očnicu a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí sa u nej vyvinula duševná porucha, posttraumatická stresová porucha, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 30.09.2007,

10. J. C., ktorý utrpel otras mozgu, pomliaždenie hlavy v oblasti záhlavia, pomliaždenie chrbta v oblasti krčnej a prechodu hrudnej chrbtice s drobnými tržnými rankami v tejto oblasti od drobných predmetov prenikajúcimi podkožím s krvnými výronmi a otras labyrintu vnútorného ucha vľavo s dočasným zhoršením sluchu a závratmi pri prudkej zmene polohy a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpel psychickú poruchu – posttraumatickú stresovú poruchu s ťažkou depresiou, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 31.05.2007 a opakovane od 19.10.2007 do 30.10.2007,

11. E. W., ktorý utrpel pomliaždenie hrudníka, pomliaždenie pečene, pomliaždenie hlavy a kolena vľavo, pomliaždenie brucha v oblasti nadbrušku vpravo, zlomeninu tela 4. bedrového stavca s následkom stlačenia, zlomeninu trnu bedrových stavcov 4. – 5., zlomeninu bočného výbežku bedrových stavcov 2. – 4. vpravo a zlomeninu bočného výbežku 3. bedrového stavca vľavo, možné poranenie pravej obličky, krvný výron na genitálu, prasklinu bubienka ľavého ucha, otras labyrintu obojstranne a porušenie sluchu v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpel duševné poruchy, a to posttraumatickú stresovú poruchu a miernu depresívnu fázu s dobou liečenia a pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 31.01.2008,

12. I. H., ktorá utrpela pomliaždenie hlavy s tržnozmliaždenou ranou za ľavou ušnicou, rana dlhá 6 cm, tržnozmliaždenú ranu na pravom predlaktí dlhú 2 cm aj mnohopočetné drobné oderky kože na oboch predlaktiach a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí sa u nej vyvinula duševná porucha, posttraumatická stresová porucha a depresívna porucha, s dobou pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 30.09.2007,

13. S. B., ktorá utrpela pomliaždenie hlavy s otrasom mozgu ľahkého stupňa. pomliaždenie chrbta v oblasti hrudnej steny s drobnými oderkami a pomliaždenie ukazováka ľavej ruky a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí u nej nastali duševné poruchy, a to poruchy spánku a poruchy prispôsobovania, s dobou pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 31.08.2007,

14. Q. C., ktorá utrpela mnohopočetné zranenia, šok vyvolaný stratou krvi a traumou, zlomeninu 5. – 10. rebra vľavo, pomliaždenie ľavých pľúc, krvácanie do ľavej pohrudničnej dutiny, vzduch v pohrudničnej dutine s drenážou, zlomeninu pravej strany sánky a ľavej čeľuste, zakrvácanie čeľustnej dutiny obojstranne, krvavé presiaknutie okolia oboch očníc a viacej vpravo, zlomeninu ľavého predkolenia trieštivá s posunutím, zlomeninu tela ľavej ramennej kosti s posunutím, zlomeninu ľavého predlaktia s posunutím, zlomeninu dolného konca ľavej vretennej kosti zasahujúcej do kĺbu zápästia, trieštivá a dislokovaná, otras mozgu 2. stupňa, počiatočný opuch mozgu, ochrnutie vretenného nervu ľavej hornej končatiny, zlomeninu kostrče s posunutím dopredu, mnohopočetné tržnozmliaždené rany na predlaktí, ramena a predkolení vľavo a po tele a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí u nej vznikla psychická porucha – posttraumatická stresová porucha, s úzkostnou poruchou a s depresiou, s dobou pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 11.02.2008,

15. O. P. (N. B.), ktorá utrpela šok z traumy II. až III. stupňa, otras mozgu, obojstranné pomliaždenie hrudníka, strelné rany ramena a časti brucha vpravo, popáleninu predlaktia a ruky vpravo II. stupňa, mnohopočetné odreniny tela, zlomeninu bočného výbežku tela bedrových stavcov 1. a 2. vpravo, obojstrannú ruptúru blany bubienka (obe uši) a zníženie sluchu obojstranne a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpela úzkostne depresívnu poruchou na báze psychotraumy, s dobou pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 31.01.2008, pričom dňom 21.01.2008 bola uznaná invalidnou na 45 %,

16. F. J. (N. P.), u ktorej sa v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí vyvinula duševná porucha, posttraumatická stresová porucha, s dobou pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 31.08.2007,

17. X. F., ktorá utrpela ľahké pomliaždenie pravého predkolenia a pomliaždenie a podvrtnutie pravého kolena s podozrením na poškodenie vnútorného menisku, ktoré sa však nepotvrdilo a v príčinnej

súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí sa u nej vyvinula duševná porucha, posttraumatická stresová porucha a depresívna porucha, s dobou pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 01.10.2007,

18. N. J., ktorý utrpel drobné povrchové rezné ranky črepinami skla a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí sa u neho vyvinula duševná porucha, posttraumatická stresová porucha, s dobou pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 31.08.2007,

19. E. P., ktorý v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí trpí posttraumatickou stresovou poruchou, s dobou pracovnej neschopnosti od 05.03.2007 do 30.11.2007,

20. R. B., ktorá v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpela psychickú poruchu, posttraumatickú psychickú poruchu s depresiou, s dobou liečenia od 22.03.2007 až ku dňu vypracovania znaleckého posudku, t.j. 27.04.2009,

21. P. C., ktorá utrpela pomliaždenie v oblasti hrudnobeďrovej chrbtice a tržnozmliaždenú povrchovú ranu 3 cm dlhú na pravej strane v oblasti hrudnobeďrovej chrbtice a tiež psychickú poúrazovú stresovú poruchu, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 31.05.2007,

22. P. L., ktorý utrpel otvorenú priečnu zlomeninu ľavej stehennej kosti v strede s posunutím do strany a skrútením o 3 cm, tržnozmliaždenú ranu na kolene v oblasti ľavého jabĺčka, zlomeninu vonkajšieho hrbolu ľavej stehennej kosti a tržnozmliaždenú ranu na prednej strane pravého predkolenia, s dobou liečenia od 02.03.2007 do konca marca 2008,

23. U. W., ktorý utrpel roztrhnutie vonkajšej časti štvorhlavého svalu ľavého stehna, rozsiahly krvný výron ľavého stehna, pomliaždenie bedrového zhybu vľavo a tržné rany na čele a pomliaždenie hlavy, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 13.05.2007,

24. P. L., ktorý utrpel podvrtnutie a pomliaždenie krčnej chrbtice s prasklinou horného kĺbneho výbežku vpravo, 2. krčného stavca, pomliaždenie prsnej kosti, pomliaždenie a krvné výrony na oboch dolných končatinách, viac vľavo, pomliaždenie ľavého kolena, pomliaždenie s krvným výronom nad pravou lopatou panvy, viac v axilárnej čiare, dlhé cca 15 cm a pomliaždenie malíčka ľavej ruky, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 31.05.2007,

25. X. S., ktorý utrpel mnohopočetné drobné tržné rany po tele, ktoré si nevyžadovali ošetrovanie (bez bližšieho popisu a rozmiestnenia), zlomeninu dolného konca vretennej kosti pravej hornej končatiny s posunutím, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 01.11.2007,

26. I. P., ktorý utrpel tržnozmliaždenú ranu terminálneho článku 2. prsta ľavej nohy so stratou nechta, zlomeninu drsnatiny terminálneho článku 2. prsta ľavej nohy, povrchovú odreninu ľavého zápästia, odreniny oboch kolien a zníženie sluchu, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 30.04.2007,

27. B. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E., W. Y. XX/XX, ktorá utrpela trieštivú otvorenú zlomeninu pod hlavičkou 2. záprstnej kosti s posunutím a priečnu zlomeninu základného článku 2. prsta s posunutím s uhlovou deformáciou, tržnozmliaždenú ranu na chrbte v oblasti 2. záprstnej kosti (s dobou liečenia od 02.03.2007 do 22.11.2007),

28. W. E., ktorý utrpel tržnozmliaždenú ranu na ľavej strane čela a pomliaždenie chrbta pravého chodidla s odreninou a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí trpí posttraumatickou stresovou poruchou, s dobou pracovnej neschopnosti od 03.03.2007 do 18.03.2007,

29. C. C., ktorý utrpel podvrtnutie a pomliaždenie pravého kolena, pomliaždenie s výrazným opuchom ľavej strany líčnej kosti a pomliaždenie pravej strany hrudníka, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 31.03.2007,

30. I. C., ktorá utrpela tržnozmliaždenú ranu na pravej strane čela nad pravou očnicou a vo vlasatej časti hlavy vpravo reznú ranu cca 2 cm dlhú, pomliaždenie ľavej ruky v oblasti chrbta palca a ľavého predlaktia, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 14.03.2007,

31. L. J., ktorá utrpela pomliaždenie ľavého ramena s podkožnými výronmi a oderkou kože cca 5 cm, podvrtnutie ľavého členkového zhybu, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 23.03.2007,

32. B. I., ktorý utrpel podvrtnutie ľavého členku s dobou liečenia v trvaní dvoch až troch dní,

33. B. M., ktorý utrpel pomliaždeniny a podvrtnutie krčnej chrbtice s vystreľovaním bolesti do hlavy a s obmedzením pohyblivosti, s dobou liečenia od 13.04.2007 do 24.04.2007,

34. A. B. L., u ktorého sa v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia a vplyvom udalosti tragickou smrťou manželky P. L. vyvinula duševná porucha, posttraumatická stresová porucha a ťažká depresívna porucha, s dobou pracovnej neschopnosti od 13.03.2007 do 23.03.2007 a s následnou dobou liečenia až k 08.09.2009,

a tiež k spôsobeniu škody na hnuťelnom a nehnuteľnom majetku Vojenského opravárenského podniku Nováky, a.s., a Vojenského útvaru 5728 Nováky v celkovej výške 4,499.207,31 Eur (t.j. 135.543.119,56 Sk).

(ďalej len „obžaloba“)

Rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 3T/12/2010 zo dňa 20.09.2019, v spojení s opravným uznesením tohto súdu sp. zn. 3T/12/2010 zo dňa 19.11.2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok“), bolo rozhodnuté nasledovne (citácie výrokovvej časti):

1/ Obžalovaný A. B. C.

a

2/ Obžalovaný A. B. F.

sú vinní, že

obžalovaný A. B. C. ako generálny riaditeľ Vojenského opravárenského podniku Nováky, a.s., so sídlom na H. S. XX, T. (ďalej VOP Nováky, a.s.), v zmysle Organizačného poriadku spoločnosti VOP Nováky, a.s., evidenčné číslo: 10/8-19 riadiaci činnosť odborných riaditeľov jednotlivých úsekov, zodpovedajúci za vytváranie organizačných, technických, hmotných, finančných i personálnych prác, v prípadoch škody bezprostredne hroziacej spoločnosti povinný vykonať také opatrenia, aby bolo zabránené vzniku škody, povinný vykonávať preventívne kontroly a obhliadky v objektoch spoločnosti a zodpovedajúci za komplexnú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci na riadených pracoviskách dodržiavaním príslušných platných bezpečnostných predpisov, vzhľadom na existujúci stav nesprávne riadil činnosť odborných riaditeľov jednotlivých úsekov, výrobného riaditeľa a ekonomicko-obchodného riaditeľa, tým, že nedal pokyn na okamžité odstránenie tohto života a zdravia ohrozujúceho stavu a vytvorenie bezpečnosti zodpovedajúcich podmienok a predpokladov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, nevykonal príslušné opatrenia smerujúce k zamedzeniu vzniku škody a ohrozenia života a zdravia a v rámci zodpovednosti za komplexnú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, nezakázal ďalšiu činnosť až do odstránenia príčin smerujúcich k hroziacemu nebezpečenstvu,

a

obžalovaný A. B. F. ako výrobný riaditeľ VOP Nováky, a.s., v zmysle Organizačného poriadku spoločnosti VOP Nováky, a.s., evidenčné číslo: 10/8-19 riadiaci činnosť prevádzok, výrobného dispečera a vedúceho dielne, zodpovedajúci za komplexné riadenie výrobného úseku, za dôsledné dodržiavanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na svojom úseku a za dôsledné dodržiavanie technologickej disciplíny, rozhodujúci o zásadných otázkach vo výrobnej oblasti spoločnosti, rozhodujúci o opatreniach pri ohrození života a zdravia alebo majetku spoločnosti, oprávnený ukladať úlohy vedúcim oddelení, prostredníctvom ním riadených oddelení, plniaci funkciu zásobovania výroby, vyjadrujúci sa k sortimentnej skladbe finálnej výroby z hľadiska výrobných možností a k požiadavkám odbytu na plán výroby z hľadiska výrobných možností, povinný dbať na dodržiavanie obloženia temperačnej miestnosti, zodpovedajúci za komplexnú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci na riadených pracoviskách dodržiavaním príslušných platných bezpečnostných predpisov, vzhľadom na existujúci stav nesprávne riadil činnosť tým, že nedal pokyn na okamžité odstránenie tohto života a zdravia ohrozujúceho stavu

a vytvorenie bezpečnosti zodpovedajúcich podmienok a predpokladov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, nevykonával príslušné opatrenia smerujúce k zamedzeniu vzniku škody a ohrozenia života a zdravia a v rámci zodpovednosti za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci nezakázal ďalšiu činnosť až do odstránenia príčin smerujúcich k hroziacemu nebezpečenstvu,

hoci mali vedomosť o tom, že v období v priebehu rokov 2006 a 2007 až do dňa 02.03.2007 dochádza v areáli VOP Nováky, a.s., k navážaniu a navyšovaniu ukladania a skladovania výbušnín a munície v priestoroch výrobného objektu – výrobnej budovy „A“ a jej bezprostrednej blízkosti,

a tým dovolili, že dňa 02.03.2007 sa tu podľa znaleckého posudku nachádzal materiál, ktorý nebol súčasťou výrobného procesu a ich umiestnenie malo charakter skladovania minimálneho množstva, v miestnostiach č. 47 sa nachádzalo 300000 ks rozbušiek rôzneho druhu, čo predstavovalo cca 300 kg brizantnej iniciačnej výbušniny, v miestnosti č. 48 sa nachádzalo cca 50000 ks počinkových teliesok rôzneho druhu, čo predstavovalo cca 500 kg brizantnej trhaviny, v miestnosti č. 27 sa nachádzalo 156 ks čiastočne delaborovaných kumulatívnych hlavíc kalibru 82 mm nezisteného typu, čo predstavovalo 93,6 kg brizantnej trhaviny, v miestnosti č. 68 sa nachádzalo cca 14552 ks zapaľovačov rôzneho druhu, čo zodpovedalo cca 145 kg brizantnej trhaviny, v miestnosti č. 1 bližšie neurčené množstvo TNT, určeného na expedíciu, no predovšetkým na nádvori „U“ zadnej časti výrobného objektu „A“ znečistený TNT s bakelitom o hmotnosti čistého TNT 23755,38 kg, ktoré množstvá nespĺňali predpoklady bezpečného a dovoleného uskladnenia predmetného materiálu, čím došlo ku kumulácií takého množstva výbušného materiálu a jeho uskladneniu v takých priestoroch, ktoré mnohonásobne prekračovalo ako i odporovalo z hľadiska prípustného obloženia a umiestnenia vyhláške Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 77/1996 Z.z. o uskladňovaní výbušnín ako i platnému služobnému predpisu Del-27-4 o bezpečnostných opatreniach pri práci s muníciou a výbušninami a ničení munície, vydaného bývalým Ministerstvom národnej obrany v roku 1963, ktorými sa riadili,

v dôsledku čoho po tom, čo dňa 02.03.2007 v čase o 16:26:24 hod. vo výrobnej budove „A“ v miestnosti č. 26, kde bola vykonávaná delaborácia výbušky V-5-b-čršD, najpravdepodobnejšie došlo k výbuchu pyrotechnickej zlože zapríčineným nesprávnou konštrukciou lisu na vysekávanie a rezanie výbušiek V-5-b-čršD a jeho zanedbanou údržbou, prenosom výbuchu na tam kumuláciou uložených zlož z predchádzajúcej výroby a neprebíhajúcej výroby, následne rozšírením požiaru z miestnosti č. 26 v dôsledku umožneného rozmiestnenia materiálu, kde sa nachádzali výbušky pripravené na delaboráciu, nachádzal sa uložený materiál pochádzajúci z predchádzajúcej delaborácie, došlo k druhému výbuchu, ktorý spôsobil deštrukciu časti výrobnej budovy „A“ a následným horením materiálu a tepelným pôsobením došlo k iniciácií asi 300000 ks rozbušiek uložených v miestnosti č. XX a asi 50000 ks počinkových náloží uložených v miestnosti č. 48 a ich detonácia sa následne preniesla na 23755,38 kg TNT, ktorý bol uskladnený v priestore nádvoria tvaru „U“ výrobnej budovy „A“, pričom tento výbuch spôsobil totálnu deštrukciu výrobnej budovy „A“ a tlaková vlna následne spôsobila škody v širokom okolí VOP Nováky, a.s., kde samotné hromadenie výbušnín vo výrobnej budove „A“ zvýšilo intenzitu a účinky výbuchov,

následkom čoho došlo k úplnej deštrukcii výrobnej budovy „A“ a usmrteniu zamestnancov VOP Nováky, a.s, pracujúcich vo výrobnom objekte budovy „A“, na výrobnej linke delaborácie protitankovej míny PT-Mi-BA III – E. L., P. L., B. J., na vytavovaní trhaviny pomocou horúcej vody z tiel leteckých bômb OFAB 110-120 – B. N.

a ďalej k mnohopočetným zraneniam zamestnancov VOP Nováky, a.s., ktorým bola spôsobená ťažká ujma na zdraví alebo iná ujma na zdraví, ako aj následná iná ujma na zdraví jedného z pozostalých po nebohých,

1. P. E., ktorý utrpel trieštivú zlomeninu lebečnej klenby so vtláčením úlomkom kosti, zlomeninu v báze lebky, zlomeninu ľavej očné s posunutím, zlomeninu ľavej pyramídy a záhlavovej kosti, zlomeninu ľavého oblúka a tvárového sínú, zlomeninu čeluste s posunutím, pomliaždenie mozgu v oblasti čelovo-temennom v časti spánkovej vľavo, roztrieštenie mozgu v oblasti spánkovo-temennej vľavo, pomliaždenie ľavého oka s krvácaním do prednej komory, tržnozmliaždenú ranu ľavej strany zasahujúcej do očné, stlačenie hrudníka a pľúc, hlbokú tržnozmliaždenú ranu ľavého stehna s cudzím telesom, pričom dňom 07.11.2007 bol uznaný plne invalidný so stratou spoločenského uplatnenia a zárobkovej činnosti na 90 %,

2. I. P., u ktorej v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí vznikla psychická porucha – posttraumatická stresová porucha s ťažkou depresiou, s dobou liečenia od 13.03.2007 do 24.04.2008,

3. M. L., ktorá utrpela ľahké pomliaždenie kolena a mnohopočetné škrabance s plytkými modrinkami v ich okolí na tele a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpela posttraumatickú stresovú poruchu, stredne ťažkú depresiou poruchy a druhotný neurasthenický syndróm /nervovú slabosť/, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 31.09.2007,

4. R. N., ktorá utrpela len povrchové drobné poranenie a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpela duševnú poruchu, posttraumatickú stresovú poruchu s depresiou, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 31.12.2007,

5. U. V., ktorá utrpela pomliaždenie oboch kolien a pomliaždeniny po tele menšieho rozsahu a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpela posttraumatickú stresovú poruchu s depresiou, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 31.08.2007,

6. N. F., ktorý utrpel dočasné poškodenie - zafahnutie v oboch ušiach s následnými prejavmi pískania, hučania v ušiach, povrchovú tržnú ranu v oblasti podkolennej jamky 4 cm dlhú, bez chirurgického ošetrenia a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpel duševnú poruchu, posttraumatickú stresovú poruchu, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 23.12.2007,

7. P. P., nar. XX.XX.XXXX, ktorá utrpela pomliaždenie s krvnými výronmi a oderkami kože v oblasti pravého bedrového zhybu, pravého kolena a pravého predkolenia a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpela psychickú poruchu – posttraumatickú stresovú poruchu s depresiou, s dobou pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 28.02.2008,

8. J. J. (N. O.), ktorá utrpela prasklinu blany bubienka obojstranne prevažne vľavo, úrazového pôvodu, obojstrannú zmiešanú poruchu sluchu, otras mozgu, pomliaždenie hrudníka a brucha, pomliaždeninu a odreninu ľavého pleca, 3 tržnozmliaždené rany v oblasti ľavej ušnice, mnohopočetné odreniny tváre vľavo a mnohopočetné cudzie telesá v slznom vĺčku a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpela posttraumatickú stresovú poruchu, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 30.09.2007,

9. R. W., ktorá utrpela hlbokú tržnú ranu dlhú 9 cm, smerujúcu od koreňa nosa oblúkom cez čelo na ľavú stranu až nad ľavú očnicu a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí sa u nej vyvinula duševná porucha, posttraumatická stresová porucha, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 30.09.2007,

10. J. C., ktorý utrpel otras mozgu, pomliaždenie hlavy v oblasti záhlavia, pomliaždenie chrbta v oblasti krčnej a prechodu hrudnej chrbtice s drobnými tržnými rankami v tejto oblasti od drobných predmetov prenikajúcimi podkožím s krvnými výronmi a otras labyrintu vnútorného ucha vľavo s dočasným zhoršením sluchu a závratmi pri prudkej zmene polohy a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpel psychickú poruchu – posttraumatickú stresovú poruchu s ťažkou depresiou, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 31.05.2007 a opakovane od 19.10.2007 do 30.10.2007,

11. E. W., ktorý utrpel pomliaždenie hrudníka, pomliaždenie pečene, pomliaždenie hlavy a kolena vľavo, pomliaždenie brucha v oblasti nadbrušku vpravo, zlomeninu tela 4. bedrového stavca s následkom stlačenia, zlomeninu trnu bedrových stavcov 4. – 5., zlomeninu bočného výbežku bedrových stavcov 2. – 4. vpravo a zlomeninu bočného výbežku 3. bedrového stavca vľavo, možné poranenie pravej obličky, krvný výron na genitálu, prasklinu bubienka ľavého ucha, otras labyrintu obojstranne a porušenie sluchu v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpel duševné poruchy, a to posttraumatickú stresovú poruchu a miernu depresívnu fázu s dobou liečenia a pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 31.01.2008,

12. I. H., ktorá utrpela pomliaždenie hlavy s tržnozmliaždenou ranou za ľavou ušnicou, rana dlhá 6 cm, tržnozmliaždenú ranu na pravom predlaktí dlhú 2 cm aj mnohopočetné drobné oderky kože na oboch predlaktiach a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí sa u nej vyvinula duševná

porucha, posttraumatická stresová porucha a depresívna porucha, s dobou pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 30.09.2007,

13. S. B., ktorá utrpela pomliaždenie hlavy s otrasom mozgu ľahkého stupňa. pomliaždenie chrbta v oblasti hrudnej steny s drobnými oderkami a pomliaždenie ukazováka ľavej ruky a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí u nej nastali duševné poruchy, a to poruchy spánku a poruchy prispôsobovania, s dobou pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 31.08.2007,

14. Q. C., ktorá utrpela mnohopočetné zranenia, šok vyvolaný stratou krvi a traumou, zlomeninu 5.-10. rebra vľavo, pomliaždenie ľavých pľúc, krvácanie do ľavej pohrudničnej dutiny, vzduch v pohrudničnej dutine s drenážou, zlomeninu pravej strany sánky a ľavej čeľuste, zakrvácanie čeľustnej dutiny obojstranne, krvavé presiaknutie okolia oboch očí a viacej vpravo, zlomeninu ľavého predkolenia trieštivá s posunutím, zlomeninu tela ľavej ramennej kosti s posunutím, zlomeninu ľavého predlaktia s posunutím, zlomeninu dolného konca ľavej vretiennej kosti zasahujúcej do kĺbu zápästia, trieštivá a dislokovaná, otras mozgu 2. stupňa, počiatočný opuch mozgu, ochrnutie vretieného nervu ľavej hornej končatiny, zlomeninu kostrče s posunutím dopredu, mnohopočetné tržnozmliaždené rany na predlaktí, ramena a predkolení vľavo a po tele a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí u nej vznikla psychická porucha – posttraumatická stresová porucha, s úzkostnou poruchou a s depresiou, s dobou pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 11.02.2008,

15. O. P. (N. B.), ktorá utrpela šok z traumy II. až III. stupňa, otras mozgu, obojstranné pomliaždenie hrudníka, strelné rany ramena a časti brucha vpravo, popáleninu predlaktia a ruky vpravo II. stupňa, mnohopočetné odreniny tela, zlomeninu bočného výbežku tela bedrových stavcov 1. a 2. vpravo, obojstrannú ruptúru blany bubienka (obe uši) a zníženie sluchu obojstranne a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpela úzkostne depresívnu poruchou na báze psychotraumy, s dobou pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 31.01.2008, pričom dňom 21.01.2008 bola uznaná invalidnou na 45 %,

16. F. J. (N. P.), u ktorej sa v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí vyvinula duševná porucha, posttraumatická stresová porucha, s dobou pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 31.08.2007,

17. X. F., ktorá utrpela ľahké pomliaždenie pravého predkolenia a pomliaždenie a podvrtnutie pravého kolena s podozrením na poškodenie vnútorného menisku, ktoré sa však nepotvrdilo a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí sa u nej vyvinula duševná porucha, posttraumatická stresová porucha a depresívna porucha, s dobou pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 01.10.2007,

18. N. J., ktorý utrpel drobné povrchové rezné ranky črepinami skla a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí sa u neho vyvinula duševná porucha, posttraumatická stresová porucha, s dobou pracovnej neschopnosti od 02.03.2007 do 31.08.2007,

19. E. P., ktorý v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí trpí posttraumatickou stresovou poruchou, s dobou pracovnej neschopnosti od 05.03.2007 do 30.11.2007,

20. R. B., ktorá v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí utrpela psychickú poruchu, posttraumatickú psychickú poruchu s depresiou, s dobou liečenia od 22.03.2007 až ku dňu vypracovania znaleckého posudku, t.j. 27.04.2009,

21. P. C., ktorá utrpela pomliaždenie v oblasti hrudno-bedrovej chrbtice a tržnozmliaždenú povrchovú ranu 3 cm dlhú na pravej strane v oblasti hrudno-bedrovej chrbtice a tiež psychickú poúrazovú stresovú poruchu, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 31.05.2007,

22. P. L., ktorý utrpel otvorenú priečnu zlomeninu ľavej stehennej kosti v strede s posunutím do strany a skrútením o 3 cm, tržnozmliaždenú ranu na kolene v oblasti ľavého jabĺčka, zlomeninu vonkajšieho hrbolu ľavej stehennej kosti a tržnozmliaždenú ranu na prednej strane pravého predkolenia, s dobou liečenia od 02.03.2007 do konca marca 2008,

23. U. W., ktorý utrpel roztrhnutie vonkajšej časti štvorhlavého svalu ľavého stehna, rozsiahly krvný výron ľavého stehna, pomliaždenie bedrového zhybu vľavo a tržné rany na čele a pomliaždenie hlavy, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 13.05.2007,

24. P. L., ktorý utrpel podvrtnutie a pomliaždenie krčnej chrbtice s prasklinou horného kĺbneho výbežku vpravo, 2. krčného stavca, pomliaždenie prsnej kosti, pomliaždenie a krvné výrony na oboch dolných končatinách, viac vľavo, pomliaždenie ľavého kolena, pomliaždenie s krvným výronom nad pravou lopatou panvy, viac v axilárnej čiare, dlhé cca 15 cm a pomliaždenie malíčka ľavej ruky, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 31.05.2007,

25. X. S., ktorý utrpel mnohopočetné drobné tržné rany po tele, ktoré si nevyžadovali ošetrovanie (bez bližšieho popisu a rozmiestnenia), zlomeninu dolného konca vretennej kosti pravej hornej končatiny s posunutím, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 01.11.2007,

26. I. P., ktorý utrpel tržnozmliaždenú ranu terminálneho článku 2. prsta ľavej nohy so stratou nechta, zlomeninu drsnatiny terminálneho článku 2. prsta ľavej nohy, povrchovú odreninu ľavého zápästia, odreniny oboch kolien a zníženie sluchu, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 30.04.2007,

27. B. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E., W. Y. XX/XX, ktorá utrpela trieštivú otvorenú zlomeninu pod hlavičkou 2. záprstnej kosti s posunutím a priečnu zlomeninu základného článku 2. prsta s posunutím s uhlovou deformáciou, tržnozmliaždenú ranu na chrbte v oblasti 2. záprstnej kosti (s dobou liečenia od 02.03.2007 do 22.11.2007),

28. W. E., ktorý utrpel tržnozmliaždenú ranu na ľavej strane čela a pomliaždenie chrbta pravého chodidla s odreninou a v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia vplyvom udalostí trpí posttraumatickou stresovou poruchou, s dobou pracovnej neschopnosti od 03.03.2007 do 18.03.2007,

29. C. C., ktorý utrpel podvrtnutie a pomliaždenie pravého kolena, pomliaždenie s výrazným opuchom ľavej strany lícnej kosti a pomliaždenie pravej strany hrudníka, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 31.03.2007,

30. I. C., ktorá utrpela tržnozmliaždenú ranu na pravej strane čela nad pravou očnicou a vo vlasatej časti hlavy vpravo reznú ranu cca 2 cm dlhú, pomliaždenie ľavej ruky v oblasti chrbta palca a ľavého predlaktia, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 14.03.2007,

31. L. J., ktorá utrpela pomliaždenie ľavého ramena s podkožnými výronmi a oderkou kože cca 5 cm, podvrtnutie ľavého členkového zhybu, s dobou liečenia od 02.03.2007 do 23.03.2007,

32. B. I., ktorý utrpel podvrtnutie ľavého členku s dobou liečenia v trvaní dvoch až troch dní,

33. B. M., ktorý utrpel pomliaždeniny a podvrtnutie krčnej chrbtice s vystreľovaním bolesti do hlavy a s obmedzením pohyblivosti, s dobou liečenia od 21.03.2007 do 24.04.2007,

34. B. O., ktorý podľa svojej výpovede utrpel zranenie vo forme poudierania tela, ktoré si vyžiadalo bližšie neurčené liečenie,

35. A. B. L., u ktorého sa v príčinnej súvislosti s poškodením zdravia a vplyvom udalosti tragickou smrťou manželky P. L. vyvinula duševná porucha, posttraumatická stresová porucha a ťažká depresívna porucha s dobou pracovnej neschopnosti od 13.03.2007 do 23.03.2007 a s následnou dobou liečenia až k 08.09.2009,

a tiež k spôsobeniu škody na hnutelnom a nehnuteľnom majetku Vojenského opravárenského podniku Nováky, a.s., a Vojenského útvaru 5728 Nováky v celkovej výške 4.499.207,31 Eur (t.j. 135.543.119,56 Sk),

teda

· obžalovaný A. B. C.

z nedbanlivosti zvýšil všeobecné nebezpečenstvo a spôsobil ním značnú škodu a tiež ťažkú ujmu na zdraví viacerým osobám a smrť viacerých osôb,

· obžalovaný A. B. F.

z nedbanlivosti zvýšil všeobecné nebezpečenstvo a spôsobil ním značnú škodu a tiež ťažkú ujmu na zdraví viacerým osobám a smrť viacerých osôb,

tým spáchali

· obžalovaný A. B. C.

prečin všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, ods. 3 písm. a), ods. 4 Tr. zák. v znení účinnom do 01.07.2019 (ďalej len „Tr. zák.“),

· obžalovaný A. B. F.

prečin všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, ods. 3 písm. a), ods. 4 Tr. zák.,

Za to boli odsúdení nasledovne (citácie výrokovej časti):

Obžalovaný A. B. C. podľa § 285 odsek 4 Trestného zákona s použitím § 36 písmeno j) Trestného zákona, § 38 odsek 3 Trestného zákona, § 39 odsek 1 Trestného zákona, § 51 odsek 1 Trestného zákona, k trestu odňatia slobody v trvaní 36 (tridsaťšesť) mesiacov s probačným dohľadom nad správaním obvineného v skúšobnej dobe, výkon ktorého sa mu podľa § 49 odsek 1 písmeno a) Trestného zákona a § 51 odsek 2 Trestného zákona podmiennečne odkladná na skúšobnú dobu v trvaní 60 (šesťdesiat) mesiacov.

Podľa § 51 odsek 3 písmeno e) Trestného zákona sa obžalovanému ukladá povinnosť listom sa ospravedlniť poškodeným.

Podľa § 61 odsek 1, 2 Trestného zákona s použitím § 36 písmeno j) Trestného zákona, § 38 odsek 3 Trestného zákona, k trestu zákazu činnosti vykonávať akúkoľvek riadiacu či vedúcu funkciu v štátnom alebo civilnom sektore na úseku výskumu, výroby alebo spracovania výbušnín, munície alebo pyrotechnických prostriedkov v trvaní 84 (osemdesiatštyri) mesiacov.

Obžalovaný A. B. F. podľa § 285 odsek 4 Trestného zákona s použitím § 36 písmeno j) Trestného zákona, § 38 odsek 3 Trestného zákona, § 39 odsek 1 Trestného zákona, § 51 odsek 1 Trestného zákona, k trestu odňatia slobody v trvaní 36 (tridsaťšesť) mesiacov s probačným dohľadom nad správaním obvineného v skúšobnej dobe, výkon ktorého sa mu podľa § 49 odsek 1 písmeno a) Trestného zákona a § 51 odsek 2 Trestného zákona podmiennečne odkladná na skúšobnú dobu v trvaní 54 (päťdesiatštyri) mesiacov.

Podľa § 51 odsek 3 písmeno e) Trestného zákona sa obžalovanému ukladá povinnosť listom sa ospravedlniť poškodeným.

Podľa § 61 odsek 1, 2 Trestného zákona s použitím § 36 písmeno j) Trestného zákona, § 38 odsek 3 Trestného zákona, k trestu zákazu činnosti vykonávať akúkoľvek riadiacu či vedúcu funkciu v štátnom alebo civilnom sektore na úseku výskumu, výroby alebo spracovania výbušnín, munície alebo pyrotechnických prostriedkov v trvaní 84 (osemdesiatštyri) mesiacov.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd prvého stupňa napokon poškodených I. P., M. L., R. N., P. P., R. W., J. C., E. W., I. H., S. B., O. P., X. F., E. P., R. B., P. C., U. W., P. L., B. D., W. E., I. C., L. E., P. E. a A. B. L. s ich nárokmi na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Naproti tomu súd prvého stupňa rozhodol aj tak, že podľa § 285 písm. c) Tr. por. obžalovaných 3/ A. B. F. a 4/ A. B. Q. oslobodil spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchali (títo) obžalovaní.

Tento citovaný rozsudok však nenadobudol právoplatnosť, pretože ho v zákonnej lehote napadli odvolaniami jednak prokurátor, ako aj obžalovaní A. B. C. a A. B. F.. Voči napadnutému rozsudku podali napokon odvolanie i poškodení I. J., K. C., B. L., M. L., B. J., M. N., N. O., J. L. a P. E..

Prokurátor odvolanie zahlásil ihneď po vyhlásení napadnutého rozsudku priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní vo vzťahu ku všetkým obžalovaným v ich neprospech čo do výrokov o trestoch, resp. voči obžalovaným A. B. F. a A. B. Q. aj čo do výrokov o vine (resp. nevine).

V písomných dôvodoch odvolania uviedol aj nasledovné (citácie):

Pokiaľ ide o uloženie trestu odňatia slobody obžalovaným A. B. C. a A. B. F. po uznaní ich viny, samosudkyňa uloženie trestu odňatia slobody pod zákonom stanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby za použitia ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. a uloženie trestov odňatia slobody podmienených u oboch obžalovaných odôvodnila predovšetkým ústavným právom a tiež Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd garantovaným právom obvineného na prejednanie vecí v primeranej lehote, pričom poukázala, že v prípade oboch obžalovaných ide o osoby doposiaľ bezúhonné, súdne netrestané, ktoré skutočnosti vyhodnotila ako poľahčujúce okolnosti. Súčasne poukázala na istú mieru zavinenia samotného zriaďovateľa a vlastníka VOP a.s., ktorý dovolil, aby podnik v takých podmienkach vznikol, fungoval a podnikal. Ostatne v prípade obžalovaného v prvom rade A. B. C. samosudkyňa poukázala aj na vážny zdravotný stav obžalovaného, ktorý mala preukázaný lekárskou správou ošetrojúceho lekára. Z pohľadu tak individuálnej, ako aj generálnej prevencie považuje samosudkyňa podmienené tresty odňatia slobody uložené obžalovaným A. C. a A. F. za dostačujúce a naplňajúce účel ukladania trestu v zmysle § 34 Tr. zák.

S výrokom o vine oslobodzujúceho rozsudku Okresného súdu Prievidza sp. zn. 3T/12/2010 zo dňa 20.09.2019 vo vzťahu k obžalovaným A. B. F. a A. B. Q., ako aj s vyššie uvedenou argumentáciou prvostupňového súdu sa nestotožňujem, a to z nasledovných dôvodov:

Aj napriek mimoriadne rozsiahlemu odôvodneniu rozhodnutia prvostupňového súdu tento sa nezaoberal podstatnou a základnou premisou celého konania, a to skutočnosťou, čo je kladené obžalovaným A. B. C. A. B. F., A. B. F. a A. B. Q. za vinu v skutkovej vete obžaloby. Už zo samotného opisu skutku, právnej vety je zrejmé, že obžaloba neviní obžalovaných zo spôsobenia prvotného výbuchu pyrotechnickej zlože v miestnosti č. 26, čoho následkom došlo k rozšíreniu požiarov a ďalším výbuchom v rozpore s vojenskými predpismi skladovaného výbušného materiálu, ale zo skutočnosti že obžalovaní A. C., A. F. a A. F. ako hlavné vedenie spoločnosti VOP a.s. T., a teda ako výkonné orgány spoločnosti, a obžalovaný A. Q. ako člen úseku generálneho riaditeľa v zmysle organizačného poriadku č. 10/8-19 oprávnený v čase neprítomnosti generálneho riaditeľa podniku vydávať pokyny príkazy na odstránenie chýb a nedostatkov v otázkach bezpečnosti práce a PŽO, svojou nečinnosťou, ľahostajnosťou a laxným prístupom k riešeniu niekoľkokomesačného, životy a zdravie ohrozujúceho problému s prekračovaním obložnosti, s nepovoleným skladovaním výbušného materiálu na miestach na to nepovolených, na čo boli opakovane upozorňovaní tak pyrotechnickou komisiou VOP a.s., ako aj výbušnínarskou komisiou Ministerstva obrany Slovenskej republiky z nedbanlivosti zvýšili všeobecné ohrozenie, a teda možnosť, že k výbuchu v rozpore s vojenskými predpismi, tzv. DEL-kami uskladňovaného výbušného materiálu môže dôjsť.

Ani podľa názoru prvostupňového súdu niet pochybností o tom, že uvedené vojenské predpisy upravujúce danú oblasť výbušnín tzv. DEL-ky (DEL 27-4, DEL 28-2) platili aj vo VOP, a.s. T., pričom tieto predpisy boli všetkým obžalovaným veľmi dobre známe. Rovnako o tom, že v predmetnom podniku sa nachádzajúce výrobné objekty sa stali skladovými, všetci obžalovaní vedeli, dovolili, aby sa v týchto priestoroch takýto materiál nachádzal, ukladal v takom zvýšenom a nedovolenom a nebezpečnom množstve. O tom, že išlo o dlhodobý problém spojený s opakovaným prekračovaním obložnosti, nesprávneho uskladňovania výbušného materiálu na miestach, ktoré neboli skladmi na to určenými, svedčia aj zápisy pyrotechnickej komisie zriadenej generálnym riaditeľom VOP a.s. Nováky (č.l. 8327-8373), ktorá len počas celého roku 2006 opakovane konštatuje nepriaznivý stav vo vývoji povolených obložností výbušnín a delaborátov z munície zaznamenaný vo výrobných objektoch „A“ a „B“, kde sa neustále skladuje a hromadí takýto nebezpečný materiál, pričom množstvo takého materiálu je uskladňované aj v priestoroch pracovísk a liniek. Pyrotechnická komisia, ktorej predsedom bol technický riaditeľ – obžalovaný A. B. F. a členom ktorej bol tiež obžalovaný A. B. Q., ďalej opakovane vo svojich zápisoch konštatuje opätovné ukladanie vydelaborovaného TNT na nádvorí výrobného oddelenia, pričom nepriaznivý stav pretrváva naďalej na vonkajšej skládke munície pred výrobným objektom „B“, kde sa z dôvodu nedostatku skladovacích priestorov ukladá a skladuje vydelaborovaný TNT spolu s rôznymi druhmi munície, čo je v rozpore s predpisom DEL 27-4. Rovnaké pochybenia

vyplývajú aj z kontrol vykonávaných výbušnínarskou komisiou pri Ministerstve obrany SR, ktorej členom bol rovnako obžalovaný A. B. F. a predovšetkým zo záverov znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ Bratislava č. 1/2008 zo dňa 29.05.2008, ktorý rovnako konštatuje porušenia vojenských predpisov upravujúcich danú oblasť uskladňovania výbušnín DEL 27-4, DEL 28-2, čo potom následne po výbuchu v miestnosti č. 26 viedlo k rozšíreniu požiaru a ďalším výbuchom spôsobeným práve protiprávnym a nevhodným uskladnením výbušnín a trvalým prekročovaním obložnosti.

Už z uvedeného je zrejmé, že obžalovaní, ako úzke hospodárske vedenie podniku v zmysle organizačného poriadku č. 10/8-19 o uvedených nedostatkoch vedomosť mali, ale ako už vyplýva z jednotlivých zápisov pyrotechnickej komisie v priebehu roku 2006, tieto zo strany vedenia podniku, kam možno určite zaradiť okrem generálneho riaditeľa, riaditeľov jednotlivých úsekov, teda technického, ekonomického i výrobného riaditeľa aj bezpečnostného technika, ktorý bol okrem iného taktiež členom uvedenej pyrotechnickej komisie a ktorému už z titulu jeho postavenia a povinností vyplývajúcich mu z bodu IV.1.5. organizačného poriadku č. 10/8-19 vyplýva oprávnenie v zastúpení generálneho riaditeľa vydávať príkazy na odstránenie nedostatkov a chýb v otázkach bezpečnosti, odstránené neboli a neustále sa opakovali. Z predmetných zápisov pyrotechnickej komisie, ale predovšetkým aj zo záverov znaleckého posudku Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ Bratislava z odvetvia pyrotechniky vyplýva, že jednoznačne nebolo v silách a možnostiach VOP tak personálne, ako aj priestorovo zvládvať prevzaté zákazky, pričom nebezpečný výbušný materiál sa neustále hromadil na miestach, ktoré určite neboli skladovými priestormi na uskladnenie takého materiálu a v rozpore s vyhláškou Ministerstva hospodárstva SR č. 77/1996 Z.z. o uskladňovaní výbušnín a platným služobným predpisom Del 27-4 sa mnohonásobne prekročovala prípustná obložnosť. Aj samotný obžalovaný A. B. Q. potvrdil, že obžalovaný A. B. F. mu uviedol, že nemajú kam uskladniť výbušný materiál a bol z toho zúfalý. Z výpovede svedka A. J., ktorý pracoval ako majster zásobovacej skupiny výroby, je zrejmé, že nádvorie „U“ sa naplnilo tritolom, nakoľko nemali dostatok skladových priestorov. Rovnako vypovedal aj svedok P. K., ktorý uviedol, že TNT nebolo kde skladovať.

Tak, ako konštatuje aj sudkyňa Okresného súdu Prievidza v odôvodnení napadnutého rozsudku, v podstate jediným rozumným a možným riešením zo strany obžalovaných bol pokyn smerujúci k zastaveniu výroby. Samozrejme, znamenalo by to obrovské finančné straty pre úzke vedenie spoločnosti, a tak k uvedenému aj za cenu ohrozenia nevinných ľudských životov a zdravia ľudí zo strany obžalovaných nedošlo, pričom toto ich rozhodnutie, resp. skôr omisívne konanie malo fatálne následky, ktoré ani uplynutím času nie je možné zvrátiť, či zmierniť.

Rovnako neobstojí argumentácia prvostupňového súdu ohľadne nevedomosti obžalovaného A. B. Q. o oprávnení prináležiacom mu v zmysle bodu IV.1.5 organizačného poriadku č. 10/8-19, a teda práve v zastúpení generálneho riaditeľa vydávať príkazy na odstránenie nedostatkov a chýb v otázkach bezpečnosti, nakoľko podľa rozdeľovníka je zrejmé, že predmetná organizačná smernica mu nebola doručená, teda sa s jej obsahom nemohol oboznámiť. Podľa bodu I.1.7. organizačného poriadku VOP a.s. Nováky č. 10/8-19 je organizačný poriadok záväzný pre všetkých zamestnancov. Vedúci organizačných zložiek sú povinní oboznámiť podriadených zamestnancov s obsahom a so zásadami uvedenými v tomto Organizačnom poriadku a umožniť im kedykoľvek do neho nahliadnúť. Z uvedeného je zrejmé, že obžalovaný A. B. Q. mal kedykoľvek možnosť nahliadnúť a oboznámiť sa s obsahom organizačného poriadku, dokonca si dovoľm poznamenať, že z titulu jeho funkcie, kedy ako bezpečnostný technik tak kolosálneho podniku ako VOP a.s. T., predstavujúci v zmysle bodu IV.1. úsek generálneho riaditeľa, bol povinný dôkladne sa s predmetnou organizačnou smernicou oboznámiť, nakoľko jeho hlavnou úlohou, ako aj úlohou všetkých vedúcich jednotlivých úsekov, teda jednotlivých obžalovaných bola zodpovednosť za komplexnú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci na riadených pracoviskách dodržiavaním príslušných platných bezpečnostných a hygienických predpisov /bod III.5.1 organizačného poriadku č. 10/8-19/. V tejto súvislosti poukazujem aj na výpoveď svedka N. C., ktorý uviedol, že pri tvorbe organizačného poriadku č. 10/8-19 bol tento na pripomienkovaní aj u obžalovaného A. Q. ako bezpečnostného technika. A to, že závery zistené jednotlivými kontrolami pyrotechnickej komisie obžalovanému A. Q. boli dobre známe, je nesporné, nakoľko A. B. Q. bol jej členom, dokonca ako bezpečnostný technik spracovával jednotlivé zistenia komisie.

Som toho názoru, že každý z obžalovaných samostatne z nedbanlivosti (vedomej), opomenutím konania, na ktoré bol oprávnený a vzhľadom na existujúci ľudským životom nebezpečný protiprávny stav aj povinný, vydal ľudí, zamestnancov do nebezpečenstva smrti a ťažkej ujmy na zdraví a cudzí majetok

do nebezpečenstva škody veľkého rozsahu tým, že zvýšil škodlivý účinok výbušnín a pyrotechnických produktov svojou ľahostajnosťou a nečinnosťou a konaním v rozpore s Organizačným poriadkom č. 10/8-19 a tiež v rozpore so základnými zásadami, povinnosťami vyplývajúcim im zo Zák. č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

Mám za to, že prvostupňový súd pri hodnotení vykonaných dôkazov nepostupoval v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por. a nevysporiadal sa so všetkými skutkovými okolnosťami významnými pre rozhodnutie. Prvostupňový súd vyhodnotil dôkazy jednostranne, výlučne v prospech obžalovaných, pričom dôkazy zadovážené počas prípravného konania orgánmi činnými v trestnom konaní, preukazujúce spáchanie trestného činu, s bohužiaľ fatálnymi a neodstrániteľnými následkami, ktoré u pozostalých a poškodených osôb v nijakom prípade nezmierni ani odstup času, na ktorý samosudkyňa bezdôvodne poukazuje pri ukladaní trestu obžalovaným A. F. a A. C., nebral do úvahy. Pri tak závažných následkoch, stratách na životoch najbližších, nemôže v žiadnom prípade byť dávané do popredia právo vinníkov a osôb za to zodpovedných na prejednanie vecí v primeranej lehote. Rovnako nie je na mieste poukazovať na spoluzavinenie vlastníka VOP a.s. T., nakoľko obžalovaní ako samostatne uvažujúci, inteligentní ľudia majúci dlhoročné skúsenosti s uvedenou problematikou, odborné vedomosti o výbušných látkach mali z titulu ich postavenia, práv a povinností vyplývajúcim im z Organizačného poriadku č. 10/8-19 možnosť kedykoľvek z dôvodu ohrozenia zdravia a životov ich podriadených zastaviť výrobu a prevádzku podniku. Samozrejme výlučne zo zisťných dôvodov a možnej straty finančne mimoriadne zaujímavých zákaziek od MO SR k tomu aj napriek každodennému vystavovaniu zamestnancov podniku nebezpečenstvu na živote zo strany obžalovaných nedošlo.

Mám za to, že produkovanými dôkazmi bolo jednoznačne preukázané, že konaním obžalovaných A. B. C., A. B. F., A. B. F. a A. B. Q. bola naplnená subjektívna i objektívna stránka prečinu všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, ods. 3 písm. a), ods. 4 Tr. zák. tak, ako to bolo navrhované intervenujúcim prokurátorom na hlavnom pojednávaní konanom dňa 14.05.2019.

Z uvedených dôvodov namietam tiež úpravu skutku zo strany samosudkyne Okresného súdu Prievidza, ktorá pojala do skutkovej vety rozsudku osoby, ktoré utrpeli smrteľné zranenia s výnimkou osôb, ktoré utrpeli smrteľné poranenia výbuchom v miestnosti č. 26, nakoľko podľa jej názoru nie je možné dávať obžalovaným za vinu zodpovednosť za vznik následku – smrti uvedených osôb tak, ako im to kládla za vinu skutková veta obžaloby prokurátora. V tejto súvislosti sa jedná o ničím podložené prejednanie viny zo strany prvostupňového súdu. Rovnako neobstojí ani zvaľovanie spoluviny na vlastníka a zakladateľa VOP, a.s. Nováky zo strany súdu, nakoľko ako už vyššie konštatujem, obžalovaní ako samostatne uvažujúci, inteligentní ľudia majúci dlhoročné skúsenosti s uvedenou problematikou, odborné vedomosti o výbušných látkach mali z titulu ich postavenia, práv a povinností vyplývajúcim im z Organizačného poriadku č. 10/8-19 možnosť a podľa môjho názoru aj povinnosť kedykoľvek z dôvodu ohrozenia zdravia a životov ich podriadených výrobu a prevádzku podniku zastaviť.

Rovnako sa nestotožňujem s výrokom o treste rozsudku Okresného súdu Prievidza sp. zn. 3T/12/2010 zo dňa 20.09.2019 vo vzťahu k obžalovaným A. B. C. a A. B. F., ktorý som priamo na hlavnom pojednávaní do zápisnice napadol odvolaním v neprospech oboch obžalovaných z dôvodu neodôvodneného použitia moderačného oprávnenia súdu v zmysle § 39 ods. 1 Tr. zák. a následne neuloženia nepodmienečného trestu odňatia slobody v dolnej polovici trestnej sadzby uvedenej v § 285 ods. 4 Tr. zák. v súlade so záverečným návrhom intervenujúceho prokurátora.

Obžalovaní A. B. C. a A. B. F. počas celého trestného konania popierali svoju vinu, nepripustili ani tú najmenšiu mieru zodpovednosti za tragédiu, ktorá si vyžiadala straty na životoch, závažné poškodenia zdravia nevinných zamestnancov, ktorí si najmä psychickú traumu z uvedenej udalosti poniesú celý život. Miera morálnej zodpovednosti obžalovaných je pritom oveľa vyššia, nakoľko utrpenie a bolesť svojou nečinnosťou a ľahostajnosťou spôsobili nielen vlastným zamestnancom, ale i pozostalým rodinným príslušníkom, ich príbuzným a priateľom. Tak ako už vyššie uvádzam, v danom prípade ani odstup času, na ktorý samosudkyňa bezdôvodne poukazuje pri ukladaní trestu obžalovaným A. F. a A. C., nemôže mať vplyv na ukládanie trestu. Pri tak závažných a flagrantlych porušeníach povinností obžalovaných vyplývajúcim im predovšetkým z vojenských predpisov upravujúcich skladovanie munície a výbušnín tzv. DEL-kách a vyplývajúcim im z Organizačného poriadku VOP a.s. Nováky č. 10/8-19 ktoré vyústili do fatálnych následkov, stratách na životoch najbližších, nemôže v žiadnom prípade byť dávané do popredia právo vinníkov a osôb za to zodpovedných na prejednanie vecí v primeranej

lehote. Naopak je potrebné poukázať na dobu niekoľkých mesiacov až rokov, počas ktorej obžalovaní daný stav odporujúci právnym predpisom a ohrozujúci tak životy a zdravie podriadených vo VOP a.s. Nováky umožnili a tolerovali a z titulu svojho postavenia nevykonali žiadne kroky k jeho odstráneniu. Rovnako nie je na mieste poukazovať na spoluzavinenie vlastníka VOP a.s. T., nakoľko obžalovaní ako samostatne uvažujúci, inteligentní ľudia majúci dlhoročné skúsenosti s uvedenou problematikou, odborné vedomosti o výbušných látkach mali z titulu ich postavenia, práv a povinností vyplývajúcim im z Organizačného poriadku č. 10/8-19 možnosť kedykoľvek z dôvodu ohrozenia zdravia a životov ich podriadených zastaviť výrobu a prevádzku podniku. Samozrejme, výlučne zo zisťovaných dôvodov a možnej straty finančne mimoriadne zaujímavých zákaziek od MO SR k tomu aj napriek každodennému vystavovaniu zamestnancov podniku nebezpečenstvu na živote zo strany obžalovaných nedošlo. Doterajšia beztretnosť a bezúhonnosť obžalovaných bola súdom správne vyhodnotená ako pohľadujúca okolnosť v zmysle § 36 písm. j) Tr. zák., v žiadnom prípade však uvedená skutočnosť nemôže byť dôvodom na mimoriadne zníženie trestu.

Všetky mnou hore uvedené skutočnosti odôvodňujú jednoznačne ukladanie trestu odňatia slobody obžalovaným v rámci zákonnej trestnej sadzby, konkrétne v jej strede v prípade obžalovaného A. B. C., pri strede trestnej sadzby v prípade obžalovaného A. B. F., v prvej tretine trestnej sadzby v prípade obžalovaného A. B. F. a ostatne na dolnej hranici trestnej sadzby v prípade obžalovaného A. B. Q. a nie pod zákonom stanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby, ako to urobil prvostupňový súd. Samosudkyňa Okresného súdu Prievidza nemala absolútne splnené podmienky na postup podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. Neboli zistené žiadne mimoriadne okolnosti prípadu, ani osobné či rodinné pomery páchatel'a odôvodňujúce použitie ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby. Naopak v prípade konania obžalovaných išlo o dlhodobé a z ich strany laxné správanie a tolerovanie dlhodobo nevyhovujúceho, život ohrozujúceho protiprávneho stavu týkajúceho sa umiestňovania výbušného materiálu v rozpore s príslušnými hore uvedenými predpismi, ktoré konanie viedlo až k tragédii.

Použitie ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. v danom prípade nebolo odôvodnené žiadnymi takými konkrétnymi skutočnosťami, ktoré by jeho použitie legitimovali ako zákonné a správne. Úlohou súdu je aj zrozumiteľne vysvetliť, prečo považuje uloženie trestu v rámci trestnej sadzby za neprimerané.

Z výkladu ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. je zrejme, že súd by mal pristúpiť k moderácii trestu len za existencie takých okolností, resp. pomerov, ktoré sa v trestných činoch, resp. ich páchatel'ov bežne nevyskytujú a ktoré je možné vyhodnotiť v prospech páchatel'ov. Práve táto ich výnimočnosť objektívne spôsobuje, že trest ukladaný v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby by bol pre páchatel'a neprimerane prísny a na dosiahnutie účelu trestu by postačoval aj trest kratšieho trvania.

Pri rešpektovaní zásady adekvátnosti trestu, s prihliadnutím na povahu a závažnosť činu či osobnosť páchatel'a, dôkaznú náročnosť veci preto Trestný zákon priznáva súdu na túto situáciu reagovať možnosťou zníženia trestu mimo hraníc zákonnej trestnej sadzby.

V prípade obžalovaných však vzhľadom k hore uvedenému neexistujú žiadne mimoriadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali postup podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. Podľa odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa súd pri mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody vychádzal iba z vyhlásenia viny obžalovaných a ich veku (?), čo však samo osebe neodôvodňuje automatické, čisto mechanické zníženie trestu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby.

Z obsahu odôvodnenia rozsudku prvostupňového súdu nie je zrejme, z akých dôvodov nebolo možné uložiť obžalovaným trest v zákonnej trestnej sadzbe a nie je ani zrejme, prečo by práve obžalovaní, vzhľadom k charakteru, následkom ich protiprávneho konania mali pociťovať uloženie takéhoto trestu podstatne citeľnejšie.

Z uvedeného, podľa názoru prokuratúry vyplýva, že znížením trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby u obžalovaných nie je naplnený individuálno-preventívny účinok trestnej sankcie.

Medzi funkcie trestu patrí aj tzv. generálna prevencia, ktorej úlohou je výchovné pôsobenie trestov na ostatných členov spoločnosti – potenciálnych páchatel'ov. Uložením neprimerane nízkeho trestu

nedochádza k naplneniu funkcie trestu v rozsahu generálnej prevencie, a teda nedochádza ani k zabezpečeniu ochrany spoločnosti.

Mimoriadne znížený trest odňatia slobody spojený s jeho podmieneným odkladom vzhľadom k neodstrániteľným následkom protiprávneho konania obžalovaných, skutočnosti, že ani svoju vinu nijako neuznávajú a svoje konanie neustále ospravedľujú, rozhodne nie je spôsobilý odradiť potenciálnych páchatel'ov od páchania spoločensky nebezpečnej trestnej činnosti, práve naopak.

Na základe uvedeného mám za to, že použité zmiernovacieho ustanovenia podľa § 39 ods. 1 Tr. zák., bolo v posudzovanej veci nedôvodné, v dôsledku čoho je uložený trest odňatia slobody neprímeraný a nezákonný.

Vzhľadom k uvedenému som toho názoru, že obžalovaným A. B. C., A. B. F., A. B. F. a A. B. Q. je, aj po zohľadnení všetkých vyššie uvedených skutočností, mimoriadnej závažnosti ich laxného konania, ktoré v práci s výbušnami je absolútne neprípustné, fatálnym a ani uplynutím času nezvratiteľným následkom na ľudských životoch, traumám na psychike ľudí, či už pozostalým alebo priamym účastníkom výbuchu ako preživším, z hľadiska dosiahnutia účelu trestu v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák. potrebné uložiť nasledovné tresty:

- obžalovanému A. B. C. za použitia ustanovenia § 36 písm. j), § 38 ods. 2 Tr. zák. nepodmienečný trest odňatia slobody v strede trestnej sadzby so zaradením pre výkon trestu odňatia slobody do ústavu s minimálnym stupňom stráženia,
- obžalovanému A. B. F. za použitia ustanovenia § 36 písm. j), § 38 ods. 2 Tr. zák. nepodmienečný trest odňatia slobody pri strede trestnej sadzby so zaradením pre výkon trestu odňatia slobody do ústavu s minimálnym stupňom stráženia,
- obžalovanému A. B. F. za použitia ustanovenia § 36 písm. j), § 38 ods. 2 Tr. zák. nepodmienečný trest odňatia slobody v prvej tretine trestnej sadzby so zaradením pre výkon trestu odňatia slobody do ústavu s minimálnym stupňom stráženia, a
- obžalovanému A. B. Q. za použitia ustanovenia § 36 písm. j), § 38 ods. 2 Tr. zák. nepodmienečný trest odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby so zaradením pre výkon trestu odňatia slobody do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Súčasne podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. všetkým štyrom obžalovaným uložiť trest zákazu činnosti vykonávať akúkoľvek vedúcu alebo riadiacu funkciu v štátnom alebo civilnom sektore na úseku výskumu, výroby, alebo spracovania výbušnín, munície alebo pyrotechnických prostriedkov na hornej hranici trestnej sadzby.

Na základe vyššie uvedených skutočností prokurátor navrhol, aby odvolací súd podľa § 321 ods. 1 písm. b), e) Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o vine, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad, a aby podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vrátil vec súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Obžalovaný A. B. C. podal odvolanie písomne a v zákonnej lehote. Jeho odvolanie smerovalo voči všetkým výrokom napadnutého rozsudku, ktoré sa ho týkali.

V písomných dôvodoch odvolania prostredníctvom obhajcu uviedol aj nasledovné (citácie):

Objektívna stránka trestného činu, pre ktorý som bol odsúdený, spočíva v spôsobení alebo zvýšení všeobecného nebezpečenstva alebo v sťažení jeho odvrátenia alebo zmiernenia. Pri právnej kvalifikácii trestného činu je potrebné starostlivo analyzovať všetky štyri znaky skutkovej podstaty. V tomto prípade objektívny znak predmetnej skutkovej podstaty v základnej rovine predmetného trestného činu nemožno spochybňovať, pretože vo Vojenskom opravárenskom podniku, ktorý patril Ministerstvu obrany Slovenskej republiky, došlo k obrovskej explózií a bohužiaľ k strate životov zamestnancov, kde nebola žiadna možnosť, aby prežili v budove, kde došlo k explózií a k viacerým poškodeniam zdravia u osôb, ktoré sa v tom čase nachádzali v objekte podniku.

Vo Vojenskom opravárenskom podniku sa likvidovalo množstvo systémov patriacich armáde vrátane zastaraného raketového systému SS-23, ktorý Slovensko vyradilo z výzbroje pred vstupom do NATO. Pretože išlo o výkon spoločensky prospešnej činnosti, ktorý sa od vykonávania našej činnosti očakával

v oblasti výroby a výskumu, a to nielen Ministerstvom obrany Slovenskej republiky, ale celej spoločnosti a pri plnom vedomí, že delaborácie nemožno dosiahnuť bez rizika ohrozenia záujmu chráneného zákonom, bola bezpečnosť práce počas celého fungovania Vojenského opravárenského podniku vo všetkých formách na prvom mieste.

Po vzniku akciovej spoločnosti som pôsobil ako predseda predstavenstva akciovej spoločnosti a mal som určené svoje úlohy, a to nielen k podriadeným, ale aj k akcionárovi, ktorým bolo Ministerstvo obrany SR. Postupovali sme podľa základných riadiacich dokumentov, ktoré špecifikovali právomoc a zodpovednosť na jednotlivom stupni riadenia. Na poradách, ktoré som viedol, boli prerokované a prijímané návrhy formou rozhodnutí. Ak pri riadení výroby sa vyskytli problémy, bolo povinnosťou príslušného určeného zamestnanca na to reagovať a prijať opatrenie. V podniku existoval ekonomicko-obchodný úsek na čele, ktorého bol A. C.. Ten mal pod sebou štyri oddelenia, oddelenie plánu, materiálo-technického zabezpečenia, marketingu a oddelenie informačnej sústavy. V podniku pôsobil aj technický riaditeľ, ktorý riadil dve oddelenia a to oddelenie technického rozvoja, ktoré pripravovalo výrobu z pohľadu techniky, spracovávaní technologických postupov a toto oddelenie zabezpečovalo aj kontrolu ich dodržiavania. Druhé oddelenie realizovalo starostlivosť o základné fondy, pod ktoré spadali jednotlivé zariadenia. Výrobný úsek bol riadený cez vedúceho úseku A. F., ktorý mal v podriadenosti vedúceho výroby S. J.. Pod vedúceho výroby spadali majstri a operatívna výroba. Rozpis mesačného plánu realizoval A. F..

Na podklade uzatvorených obchodných zmlúv bol pripravovaný podnikový plán, ktorý bol predkladaný akcionárovi – Ministerstvu obrany SR na odsúhlasenie. Po odsúhlasení podnikového plánu sa tento dokument rozpracoval na ročný podnikateľský plán. Vedúci obchodno-ekonomického úseku rozpracoval tento plán na kvartálne plány, ktoré schvaľoval A. C.. Kvartálny plán bol záväzný pre výrobného riaditeľa, ktorý ho rozpracoval na mesačné plány. Všetky činnosti, ktoré prebiehali aj v čase výbuchu, sa riadili týmito dokumentmi.

Pri riadení výroby sa postupovalo aj na základe výstupov z operatívnych porád. Jednalo sa o porady k štvrtročnému plánu, ktoré na obchodnom úseku boli organizované vedúcim plánu a jedenkrát týždenne dispečingom na výrobnom úseku. Ak bol signalizovaný problém, tak sa na to okamžite reagovalo. Pamätám sa, že sme prejednávali aj závalu na stroji a okamžite som vymenoval komisiu na prešetrenie. Bola zastavená výroba, preverila sa technologická časť a až keď bola daná garancia bezpečnosti ďalšej prevádzky sa mohlo vo výrobe pokračovať. Všetci zamestnanci boli poučení, že pri zistení závady je potrebné toto ihneď signalizovať. Aj samotný zriaďovateľ a jediný akcionár – Ministerstvo obrany SR vykonával kontroly a nikdy neboli zistené pochybenia.

Kontrolnú činnosť v súvislosti s nakladaním s municiou vykonávala výbušninárska komisia, ako poradný orgán ministra, ktorej členom bol za náš podnik A. F. a v podniku pôsobila aj pyrotechnická komisia, ktorá mala postavenie môjho poradného orgánu s právomocou vydávať záväzné pokyny. Ja som bol pozíciou štatutára podniku a v odborných veciach som bol odkázaný na odborné vyjadrenia a zistenia špecialistov, ktorí pôsobili na technickom úseku a v jednotlivých komisiách. Pokiaľ som prijímal nových zamestnancov, ktorí mali pôsobiť na odborných úsekoch, tak som súčasne zabezpečoval ich odbornú prípravu tak, aby mali kvalifikačné predpoklady na výkon funkcií, kde boli zaradení. Napríklad technický riaditeľ bol vyslaný na Vojenskú akadémiu Brno, kde získal odbornú spôsobilosť v oblasti zbraní a munície. Na oddelení technického rozvoja bol zaradený A. S., ktorý bol špecialistom v odbore chémie a bolo mu zabezpečené preškolenie na Chemicko-technickej fakulte v Pardubiciach. Technológovia, vedúci technolog, vedúci oddelenia, technického rozvoja boli odborní pyrotechnici s dlhoročnými skúsenosťami a praxou v danom odbore. Títo chodili na pyrotechnické kurzy, ktoré boli organizované Ministerstvom obrany Slovenskej republiky. Okrem kurzov boli periodicky preskúšavani, o čom existujú záznamy o platnosti pyrotechnického preukazu. Bol som o výsledkoch informovaný technickým riaditeľom Ing. Lasabom. Týmito ľuďmi som bol informovaný o priebehu výroby a ubezpečovaný, že je všetko v poriadku. Počas doby, keď som zodpovedal za riadenie podniku, neboli zistenia ani nebolo navrhnuté, aby došlo k ukončeniu výroby, resp. aby sa vo výrobe nepokračovalo. Vyššie uvedené pyrotechnické komisie vykonávali kontroly v dohodnutých periódach, z ktorých boli výstupy vo forme záverov a na všetky nedostatky bolo okamžite reagované formou série opatrení, ktorými sa odstraňovali nedostatky. Dochádzalo k opätovným kontrolám, čo dokazujú jednotlivé zápisy.

Súčasťou technologického postupu pre výrobu bol aj systém prísunu a odsunu materiálu. Riešenie mal na starosti samostatný technológ, schvaľoval to vedúci technológ a vedúci oddelenia technického rozvoja. Túto činnosť organizoval technický riaditeľ, k čomu boli privolaní aj členovia jednotlivých pyrotechnických komisií. Komisia sa vyjadrovala aj k jednotlivým existujúcim skladom akciovej spoločnosti pre výrobu a spracovanie muničných výrobkov. Išlo o sklad materiálno-technického zabezpečenia, sklad pre výrobu ako vstup a druhý sklad, sklad odbytu, ktorý organizoval prísun a odsun munície a muničných spracovaných výrobkov. Všetko to bolo riadené technologickým postupom, operatívnym plánom výroby, ktoré predpisovali, ako sa má postupovať pri požiadavkách na denné prísuny a odsuny medzi skladmi a temperačnými miestnosťami. Túto činnosť v podniku riadil technický riaditeľ A. F., vrátane interných predpisov pre túto oblasť, ktoré boli v podniku záväzné.

Ak došlo k zisteniu akýchkoľvek problémov, na poradách, ktoré som organizoval a viedol, boli prijaté opatrenia s cieľom ich odstránenia, o čom existujú zápisy z týchto stretnutí. Nikdy som na úrovni vedenia podniku nedostal podklady ani informáciu o nutnosti zastavenia výroby. Pamätám si, že niekoľko dní pred výbuchom sa na úrovni vedenia podniku riešil problém na jednom lise. Išlo o zadymenie. Došlo na tomto pracovisku k zastaveniu výroby. Je to v zázname z 12. februára 2007.

Aj napriek tomu, že za jednotlivé úseky výroby zodpovedali určení zamestnanci podniku, som do výrobných priestorov chodil aj osobne. Bolo to asi jedenkrát mesačne. Vyplýva to aj zo záznamov v knihe, s ktorou disponoval bezpečnostný technik. Ak som osobne niečo zistil, okamžite som na danom výrobnom úseku prijal opatrenie. Pamätám sa, že v objekte, kde došlo k výbuchu, som bol asi dva týždne predtým.

Nie bez významu je skutočnosť, že Vojenský opravárenský podnik vznikol ako akciová spoločnosť, kde jediným akcionárom bolo Ministerstvo obrany Slovenskej republiky a doslova chýbal právny rámec na činnosť, ktorá bola v tomto podniku vykonávaná. Vojenský opravárenský podnik bol štátnym podnikom. Štátny podnik bol zrušený Rozhodnutím Ministerstva obrany Slovenskej republiky zo dňa 23.12.2005 bez likvidácie podľa § 13 ods. 1 Zák. č. 541/2005 Z.z. o transformácii niektorých štátnych podnikov na akciové spoločnosti. Bolo doslova veľkým problémom nájsť predpisy na túto činnosť. Preto došlo k tvorbe vnútro-rezortných bezpečnostných predpisov a technologických postupov. Vojenský predpis Del 27-4 sme sa snažili zosúladiť s civilným sektorom. Všeobecnú právnu úpravu v oblasti výbušnín, skladovania, ako aj bezpečnosti a ochrany pri práci mal Banský úrad. Dožadovali sme sa aj kontroly z ich strany. Ten to odmietol s odôvodnením, že pod ich kontrolu dozor v našom podniku nepatrí. Preto sme boli nútení prepracovať organizačný poriadok štátneho podniku na podmienky akciovej spoločnosti, k čomu došlo v roku 2006. Zaktualizovanie a prijatie malo svoj postup a k tomu došlo na najvyššej úrovni, teda na Ministerstve obrany SR.

Pri delaborácií sme používali zakúpené stroje alebo ich kombináciu tak, aby zodpovedali výrobe. Mali sme možnosť aj sami vyrábať stroje a zariadenia. Doslovnými strážcami dodržiavania príslušných noriem v tejto oblasti bol technický úsek, zodpovedný technický riaditeľ, oddelenie technického rozvoja a k tomu príslušných asi 20 zamestnancov daného úseku. Nebolo mi zo strany pracovníkov tohto úseku nikdy signalizované, že by používané stroje neboli v súlade s platnou legislatívou, resp. nevyhovovali na danú činnosť. Pretože išlo o odbornú oblasť, ja sám som nemohol riešiť technické parametre používaných zariadení ani ich bezpečnosť, resp. či je potrebné niektoré zo zariadení dať na posúdenie výskumnému ústavu.

Odhliadnuc na vyššie uvedené z mojej strany na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci dochádzalo k prenosu prijatých opatrení, povinnosti až do úrovne prvého vedúceho. V podniku bola zriadená aj funkcia bezpečnostného technika, ktorý spadal priamo pod moje riadenie. Technologický postup bol schválený až potom, pokiaľ sa k nemu nevyjadril aj bezpečnostný technik. Bola to súčasť doložky k technologickému postupu.

Čo sa týka naskladňovania znečisteného TNT, nebolo navrhované ho zastaviť. Všetky prijaté rozhodnutia sú v archíve podniku, záznamy viedla sekretárka. V podniku boli vytvorené podmienky na skladovanie munície, výbušnín, trhavín, boli to sklady materiálno-technického zabezpečenia a sklad odbytu, ak sa vyžadovali väčšie kapacity, postupne sa vytvárali, pribúdali na to vytvorené voľné plochy. Bola vytvorená plocha nad objektom „B“. Nerozporujem, že nedochádzalo k riešeniu týchto problémov, teda s prisúvaním a odsunom materiálu. Čo sa týka objektu „A“, v čase výbuchu tam bolo toľko materiálu,

ktorý bolo možné spracovať. Ak by som bol upozorňovaný na nedostatky, museli by z toho existovať záznamy. Kapacitné možnosti výroby boli bilancované na podklade porád, počtu ľudí, objektov a druhu výroby.

Podnikateľský plán so zriaďovateľom pre rok 2007 ešte nebol uzavretý, pretože k nemu nebola ešte žiadna zákazka. Podnikateľský plán na tento rok bol daný do rezortu obrany. Objem výroby pre rezort obrany sa priebežne znižoval a v podniku sme na tento stav reagovali zvyšovaním civilnej výroby.

Ďalej poukázal na to, za čo ho konkrétne súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku uznal vinným, k čomu uviedol nasledovné (citácie):

O vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) ide vtedy, ak je medzi protiprávnym konaním škodcu a vznikom škody vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nevznikne. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti je treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala a je rozhodujúca iba vecná súvislosť príčiny a následku. Za škodu zodpovedá každý, kto ju spôsobil porušením právnej povinnosti. V napadnutom rozsudku nie je uvedené, akú som mal porušiť právnou povinnosť. Predmetom dokazovania sú všetky skutočnosti dôležité pre rozhodnutie vo veci samej, t.j. všetky skutočnosti dôležité z hľadiska trestného práva hmotného. V podniku, kde došlo k výbuchu, som pracoval a ak by som bol uzročený s tým, že nekonám k zamedzeniu vzniku škody a ohrozeniu života a zdravia, tak by som ohrozil nielen ľudí, ktorí pracovali v tomto podniku, ale aj seba.

Vzhľadom k tomu, že nezasiahol do trestným zákonom chráneného objektu, ako mu je napadnutým rozsudkom súdu prvého stupňa kladené za vinu, navrhol, aby odvolací súd jeho odvolaniu vyhovel a spod obžaloby ho oslobodil.

Obžalovaný A. B. F. podal odvolanie písomne a v zákonnej lehote. Jeho odvolanie smerovalo voči všetkým výrokom napadnutého rozsudku, ktoré sa ho týkali.

V písomných dôvodoch odvolania prostredníctvom obhajkyne uviedol aj nasledovné (citácie):

Je nesporné, že prvostupňový súd vykonal dokazovanie veľmi zodpovedne a podrobne. Môj klient však zastáva názor, že z vykonaného dokazovania urobil nesprávne závery, keď ho uznal vinným. Môj klient od počiatku veľmi účinne spolupracoval s orgánmi činnými v trestnom konaní, pretože nešťastná udalosť, ku ktorej došlo 02.03.2007 vo VOP, a.s. v Novákoch, kde už vtedy mal odpracovaných 18 rokov, natoľko na neho zapôsobila, že výraznou mierou ovplyvnila jeho ďalší život, psychiku i celkovú situáciu. Pracoval pre VOP Nováky najlepšie ako vedel a svoje pracovné povinnosti kladené mu v rámci pracovnej náplne sa snažil plniť zodpovedne.

Veľmi dlho sa vykonávalo dokazovanie ohľadom platnosti a účinnosti predpisov, podľa ktorých sa mali pracovníci a samotná spoločnosť VOP Nováky, a.s. riadiť, aby bolo možné zodpovedať, čo vlastne obžalovaní porušili.

Produkovalo sa veľa dôkazov, v rámci ktorých bolo nesporne ustálené, že VOP Nováky ako akciová spoločnosť v rámci transformácie vznikla podľa Zák. č. 541/2005 Z.z. dňom 04.01.2006, ktorej jediným zakladateľom bola Slovenská republika, v ktorej mene koná MO SR. Právne postavenie VOP Nováky, a.s., obchodné záväzky vzťahy, ako aj iné vzťahy s podnikaním VOP sa riadia najmä ustanoveniami Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka a Zákona o živnostenskom podnikaní v platnom znení. Pomerne dlhý čas sa venoval dokazovaniu týkajúcemu sa nejasnej legislatívy. Bolo dokazovaním potvrdené, že a.s. sa transformovala zo štátneho podniku v zmysle Zák. č. 541/2005 Z.z. o transformácii niektorých štátnych podnikov. Výkon akcionárskych práv v rámci MO SR zabezpečoval SEFIM. Svedčí o tom list Ministerstva obrany SR z 22.03.2007, kde sa deklarovalo, na základe čoho tento subjekt vznikol.

Dňa 13.03.2007 MO SR zaslalo prokuratúre list, kde vybavujúci A. Z. a vedúci oddelenia A. E. C. výslovne uviedli, že ide o civilný podnik, ktorý nepatrí do sústavy Ozbrojených síl, pričom štát je 100% akcionárom so svojou majetkovou účasťou a sám vykonáva práva akcionára. Tiež potvrdil aplikáciu Obch. zákonníka a Živnostenského zákona, ako aj stanov samotnej spoločnosti. Cieľom transformácie

bol práve prechod do civilnej sféry a postupné nahradenie vojenských činností, resp. činností pre armádu a prechod do civilnej sféry. Na predmet činnosti tejto a.s. sa vzťahovali aj činnosti v oblasti výbušnín a streliva civilné predpisy. Na veľmi jasne formulovanú otázku prokuratúry, či na uskladnenie, delaboráciu sa vzťahujú vojenské predpisy DEL 27-4, 28-2 a vševojsk bola otázka zodpovedaná jednoznačne – odpoveď nepotvrdila účinnosť vojenských predpisov. Ak by tomu tak bolo, isto by zodpovedanie tejto otázky bolo výslovne uvedené a vysvetlené prečo je tomu tak. Aj Ministerstvo obrany si uvedomovalo, aká je veľká legislatívna diera v tomto segmente týkajúcom sa výbušnín, municie, ktorá ani nebola definovaná.

Rovnako boli z tohto dôvodu aj problémy, kto vykonáva kontroly, kto dozor, či Banský úrad, či Národný inšpektorát práce. V konaní bolo preukázané, že Národný inšpektorát práce nebol kontrolným orgánom a ani nevykonával dohľad. Zápisy z komisií boli bez odozvy. Nebolo možné zakázať prácu vo VOP, predsa slovenská armáda bola priamo naviazaná a odkázaná na aktivity VOP, a.s. Išlo o podnik špeciálneho určenia, inak klasickú a.s., na ktorú sa vzťahovali civilné predpisy, čo je aj uvedené na strane 8 Organizačnej smernice. Spoločnosť získala po splnení všetkých podmienok Zák. č. 541/2005 koncesiu a nové IČO. Išlo o štátny majetok, ale právna úprava bola ako na subjekt súkromný.

Napriek tejto skutočnosti súd jednoznačne ustálil, že sa na danú vec budú vzťahovať vojenské predpisy DEL 27-4 a iné a v zmysle týchto posudzoval vec s odôvodnením, že sa tieto aplikovali v danom prípade. V tejto súvislosti máme za to, že súd nesprávne vyhodnotil závery dokazovania v tomto smere. Práve naopak, poukazujeme na tú skutočnosť, že viacerí pracovníci vypočutí ako svedkovia tvrdili, že materiálu bolo vo VOP a.s. veľa a keď sme sa aj odborníkov pýtali, koľko tam toho vlastne malo byť, nikto nevedel na túto otázku odpovedať, pretože tieto množstvá nie sú určené žiadnym relevantným predpisom.

Pre výrobný úsek VOP Nováky v roku 2006 teda boli záväzné Zák. č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, systém riadenia ISO 9001/2004, tzn. Procesný princíp riadenia, technologické postupy ako základný riadiaci predpis limitujúci všetko, čo a ako sa vo výrobe deje a nachádza, a podnikové smernice a nariadenia.

Uvedenie Zák. č. 124/2006 a certifikácia ISO 9001/2004 výrazne pomohla manažmentu výroby všeobecne, aby sa mohol sústreďovať len na riadenie procesu výroby ako hlavného hodnototvorného procesu.

Všetky ostatné činnosti (marketing, ročné a kvartálne plánovanie výroby, technická príprava výroby, nákup, kvalita a ľudské zdroje) boli realizované na špecializovaných oddeleniach odborne spôsobilým personálom, ktoré spadali pod priame riadenie ďalších úsekov a GR a vytvárali výrobu podmienky pre jej činnosť.

Vo výrobnom úseku pracovalo 300 ľudí na štyroch rôznych prevádzkach, ktoré spracovávali niekoľko stoviek druhov výrobkov. Systém riadenia bol v procese dokazovania jasne popísaný a bol na nadštandardnej úrovni.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že výrobný proces je tak kvalitný, časovo presný a bezpečný, ako sú kvalitné, včasné a bezpečné vstupy a činnosti z ostatných oddelení podniku. Výrobný úsek bola skupina ľudí, ktorá operatívne riadila a vyrábala v predpísanom prostredí (výrobná hala, dielňa), na predpísaných zariadeniach, prepísaným spôsobom, na základe technologického postupu. Akým spôsobom operatívne riadenie bolo vykonávané bolo dostatočne popísané v priebehu dokazovania. Výroba zdieľala so všetkými oddeleniami podniku všetky potrebné informácie o stave zákaziek, stave a pohybu materiálu a jeho uložení, o jeho množstvách a charaktere, rovnako tieto informácie zdieľala aj s pyrokomisiou MNO v r. 2006. Tieto informácie boli veľmi dôležité pre rozhodnutia o prijatí nových zákaziek, ako vstup pre rozhodovanie OTR (oddelenie technického rozvoja), kde je potrebná optimalizácia alebo navýšenie technických kapacít podniku. Vedúci oddelení sa k chodu a stavu výroby mohli vyjadrovať na denných dispečingoch, na poradách k mesačným plánom (2x za mesiac) a v pyrokomisii.

Pre rozhodovanie o nových zákazkách nebolo nevyhnutné vyjadrenie výroby, nakoľko poskytovala formou mesačných ekonomických rozborov dostatočné množstvo ekonomických údajov pre rozhodnutie o ďalších zákazkách a ich možnom zapláňovaní do ročného plánu. Pre ešte nerealizované zákazky bolo

nevyhnutné vyjadrenie technického úseku, či a za akých podmienok sa môže realizovať. Za napĺňanie výroby zákazkami a ich technickú prípravu zodpovedali iné oddelenia VOP.

Obžalovanému B. F. ako výrobnému riaditeľovi stačili informácie o tom, čo sa pripravuje, čo je vo výhlade, kam v strednodobom horizonte smerujeme výrobná činnosť a.s. Výrobný úsek sa zákazkami začal zaoberať až v momente, keď tieto boli riadne zahrnuté do ročného a kvartálneho plánu, bol na tieto vydaný pracovný rozkaz so všetkými náležitosťami, hlavne s vypracovaným a schváleným technologickým postupom, ako základnou normou pre výrobný proces.

Z takto nastaveného systému vyplýva aj komplexná zodpovednosť za výrobu ako takú a za jej komplexnú bezpečnosť. Dodržanie technologického postupu garantovalo komplexnú bezpečnosť v procese výroby. V tejto súvislosti obžalovaný A. F. dodržal všetko, čo bolo od neho požadované.

Technologické postupy boli vytvorené tak, aby výroba prebiehala presne stanoveným spôsobom, ktorého dodržanie garantovalo bezpečnú cestu ako sa dostať ku kvalitnému produktu požadovaného zákazníkom za požadovaný čas a cenu. Výroba bola zviazaná striktne tieto postupy na základe nariadenia GR dodržiavať. Porušením technologického postupu by došlo k vytvoreniu bezpečnostného rizika.

Prvostupňový súd ustálil vychádzajúc zo znaleckého posudku Kriminalisticko-expertízneho ústavu, že príčinou udalosti paradoxne nebolo porušenie, ale práve naopak presné dodržiavanie nesprávnych technologických predpisov (postupu). Hromadenie výbušnín vo výrobnej budove „A“ zvýšilo intenzitu a účinky výbuchov (časť II. Posudku).

Môj klient pokladá za potrebné dať do pozornosti odvolaciemu súdu aj ďalšie okolnosti, a to, že vo výrobnej hale „A“ sa nachádzal len materiál vo výrobnom procese. A toho súčasťou bol aj materiál a na nádvori „U“ objektu „A“. Na všetky tieto druhy munície bol vydaný pracovný rozkaz. Miesta uloženia boli tiež dané technologickými postupmi (viď záver posudku uvedený vyššie). Jeho podriadení zastavovali predsa výrobu, keď to bolo nutné a keď bol svedkom nebezpečnej udalosti, obžalovaný A. F. konal rovnako. Teda boli riešené, prešetrené a doriešené zodpovedným technológom za danú výrobu a opätovne spustené s tým istým technológom po vykonaných úpravách alebo zmenách, či v postupe alebo na výrobných prostriedkoch. Pred spustením museli byť úpravy samozrejme verifikované bezpečnostným technikom a schválené. Analýzy, typu čo by sa mohlo stať ...keby... ani obžalovanému ani jeho podriadeným neprislúcha riešiť, lebo toto skúmanie má byť vykonané ešte pred schválením technologického postupu. Za ich spracovanie, kvalitu a súlad s platnou legislatívou obžalovaný A. F. predsa nezodpovedá. Nie je a ani nemôže byť ako výrobný riaditeľ generálnym kontrolórom všetkého, čo vstupuje do procesu výroby.

Práve z vyššie uvedených dôvodov sa obžalovaný domnieva, že nenaplnil konania, ktoré mu boli obžalobou v skutkovej vete kladené za vinu.

Obžalovaný A. F., ako sme už uviedli v úvode, sa snažil zistiť príčiny výbuchu, na základe ktorých došlo k usmrteniu zamestnancov, jeho spolupracovníkov, pričom na túto otázku podľa nášho názoru nedali relevantnú odpoveď ani samotní znalci.

Pokiaľ vychádzame zo znaleckého posudku KEÚ PZ, tento uvádza, že usmrtenie pracovníkov spôsobili prvé dva výbuchy. Prvý výbuch usmrtil štyri pracovníčky v miestnosti č. 26, druhý ďalších štyroch vo výrobnej budove „A“, tretí výbuch spôsobil len materiálne škody.

Prvé dva výbuchy boli spôsobené detonáciou delaborovaných výbušiek a materiálu v temperačných miestnostiach. Tu nebolo znalcami zistené porušenie technologického postupu zo strany výroby. Dokázané bolo iba to, že spracovávané výbušky boli chemicky nestabilné, o čom objednávateľ (štát) mal vedomosť, zhotoviteľ – VOP Nováky, a.s. však nie. V tejto súvislosti poukazujeme na dôkaz – doložené protokoly o skúškach z Konštrukty – defencie a.s. Trenčín, s ktorou sa obžalovaní a ich obhajcovia oboznámili až pri štúdiu vyšetrovacieho spisu (č.l. 8673). Tento skúšobný subjekt jednoznačne odporučil výbušky nepoužívať na delaboráciu, pretože majú rôznu stupeň zľahnutia pyrotechnickej zložky s vysokým stupňom degradácie, a bude horieť nedefinovateľným reakčným mechanizmom. Napriek tomu boli výbušky V-5-b, V-5-čv, V-5-čršd, V-30-b, V-30-čv, V-100-b dovezené do VOP Nováky a.s.

na delaboráciu, hoci mali závažnú poruchu, z muničného hľadiska jednej z najnebezpečnejších a personál VOP a.s. (ako spracovateľ) nebol na túto skutočnosť upozornený a tak ohrozený na životoch a majetku pre nezodpovednosť iného pracovníka zo strany objednávateľa, ktorý takúto povinnosť mal. V záverečnej reči sme na túto okolnosť poukázali ako na časovanú bombu, ktorá sa zrejme týmto spôsobom aj správala, pretože jedným zo spôsobov iniciácie bol aj odborníkmi ustálený i tento zdroj. Ostatný materiál bol totiž bezpečný. Poukázala som v tejto súvislosti na hrubé porušenie všetkých predpisov v danej oblasti zo strany štátu a zároveň som nastolila otázku, či sú to obžalovaní, ktorí majú stáť pred súdom alebo nezodpovední pracovníci Ministerstva obrany alebo armády.

Tretí výbuch spôsobený zmesou bakelitu a TNT urobil to, čo je v závere posudku napísané a čo je dôležité z obyčajného ľudského hľadiska povedať – nikoho neusmrtil.

Je potrebné poukázať na závery vyslovené prizvanými znalcami a tieto objektívne vyhodnotiť pri rozhodovaní vo veci, keď títo videli možnosť vzniku tejto nešťastnej havárie s fatálnymi dôsledkami aj v rôznych iných príčinách.

S. S. Z. všeobecne uznávaný odborník v tejto oblasti vo svojom posudku č. 181/2012 z 23.03.2012 v znení dodatku zo dňa 20.01.2013 doslova vyvracia príčiny a závery uvádzané v posudku KEÚ, pričom poukázal na jeho rozpory a konštatoval, že tento posudok si sám sebe odporuje.

Poukázal tiež na absencie riešení, na základe ktorých by na dostatočnej odbornej úrovni vysvetlili podrobné príčiny, keďže ide len o tvrdenia bez podloženia dôkazmi, teoretickými výpočtami a experimentmi. Na poslednom pojednávaní túto skutočnosť potvrdil vlastne aj E. B. D.. Znalec doc. Dr. Chládek vyčítal kardinálny problém v znaleckom posudku KEÚ, keď stanovoval jediný možný spôsob iniciácie a žiadny iný nepripustil, a to ani v teoretickej rovine, hoci znalci uvádzajú takmer 10 možných variant primárnej iniciácie. Práve vychádzajúc z experimentov, ktoré znalec doc. Dr. Chládek robil so svojim kolektívom a vychádzajúc zo získaných zaistených dôkazov po explózii, fotodokumentácie krátera po explózii v tvare ležiacej osmičky, konštatoval, že z dôvodu nedostatočnej objasnenosti nie je možné jednoznačne stanoviť konkrétnu príčinu prvotnej iniciácie, ktorá sa rozvinula do konečného rozmeru havárie.

Vo svojom doplnku na základe experimentov, ktoré fyzicky vykonal a popísal, konštatoval, že v delaboračnom prípravku lisu nedošlo k výbuchu – mysliac tým explozívne horenie pyrotechnickej zložky výbušiek V-5-b-čršd, tak ako to uvádza posudok KEÚ. Vyčítal, že KEÚ napriek tomu, že seizmologická analýza registrovala nesporne 4 výbuchy (potvrďovali aj niektorí svedkovia), KEÚ pracuje v znaleckom posudku len s tromi. Tento rozpor je dôležitý a pritom nie je nikde vysvetlený. V tejto súvislosti poukazujeme aj na tú skutočnosť, že KEÚ pracuje s informáciou, že prvý výbuch išiel z pravej strany, hoci svedkovia tvrdia, že išiel z ľavej strany. Preto obhajoba žiadala súd, aby súd bral v úvahu pri svojom rozhodovaní práve posudok doc. Dr. Chládku. Nakoľko tento úplne názor prokuratúry obsiahnutý v obžalobe vyvracia. Kategoricky popierame, že by bola obložená prekročená, čo sme vysvetlili v predchádzajúcej časti tohto odvolania. V miestnosti č. 26 by sa ani nezmestilo 8 až 10 paliet, čo je množstvo, ktoré uvádza znalecký posudok KEÚ ako množstvo, ktoré spôsobilo prvý výbuch.

Ako teda došlo k prvotnému výbuchu, čo ho spôsobilo, nezodpovedali jednoznačne ani znalci. V tejto súvislosti sa natíska viacero odpovedí. Znalec A. W. vo svojom znaleckom posudku č. 3/2008 z 21.04.2008 na strane 32 uviedol pod písmenami a) až f) celkovo 6 možností. Od iskrenia v lise cez trenie pyrozložie v zbernej nádobe, či na dlážke alebo odsávacom zariadení jej vznietenie vplyvom vlhkosti, či statickou energiou až po zlyhanie ľudského faktora.

My sme poukazovali aj na samotný uvádzaný ľudský faktor (jeho úmysel, zlyhanie), ako aj výhražné anonymné listy, ktoré dostali pred výbuchom Ing. Baluch (obžalovaný medzičasom zomrel, konanie voči nemu bolo zastavené) a A. C.. Ďalej je to celý rad iných objektívnych okolností, ktoré mohli iniciovať nešťastnú udalosť, žiaľ nemôžeme ich vylúčiť, naopak A. M. člen pyrotechnickej komisie vychádzajúc zo svojich odborných skúseností pripustil celý rad nepredvídaných okolností, ktoré mohli byť príčinou ako je guľový blesk, účinky statickej energie, pokus o odcudzenie tohto materiálu.

Práve z týchto dôvodov sme žiadali prvostupňový súd za aplikácie zásady „in dubio pro reo“ obžalovaného A. F. spod obžaloby oslobodiť. Napadnutý rozsudok na jednej strane vyčíta môjmu klientovi, že dôsledne nedodržiaval technologickú disciplínu (viď výrok a strana 107 odôvodnenia), ale

na druhej strane svoje rozhodnutie oprel o skutočnosť, že dodržiavaním nesprávneho technologického postupu došlo k výbuchu.

Prvostupňový súd na strane 121 odôvodnenia si osvojil najväčšiu pravdepodobnosť vzniku požiaru – výbuch na lise delaborácii výbušiek V-5-čršd – jeho nesprávnou konštrukciou a nesprávne nastaveným technologickým postupom.

Na strane 120 prvostupňový súd konštatuje, že zodpovednosť nemožno klásť len obžalovaným, a že aj samotní znalci hovoria len o „najväčšej pravdepodobnosti“ vzniku iniciácie, pritom konštatovali, že sa to nedá nijako preukázať. Napriek tomu na strane 121 odôvodnenia svojho rozhodnutia súd dospel k záveru, že nie je možné obžalovaným klásť za vinu prvotnú príčinu vzniku udalosti a v tej súvislosti aj následok – úmrtie štyroch pracovníčok. Súd však môjmu klientovi aj napriek neprítomnosti v práci (môj klient čerpal dovolenku) pripisoval zodpovednosť za stav, ktorý podľa názoru súd toleroval, keď nerobil kroky na odvrátenie nevyhovujúceho a rizikového stavu, ktorý podľa názoru súdu pretrvával dlhšie. Čo sa týka reakcie obžalovaného, poukazujeme na skutočnosti, ktoré uviedol vyššie, a z ktorých vychádzal pri podávaní tohto odvolania.

Môj klient vykonával svoju prácu so zanietením, plnou dávkou dôslednosti a odbornosti, nikdy nebol trestaný ani riešený priestupkovým orgánom, má dobrú povesť a vedie usporiadaný rodinný život a je čestný, priamy človek, ktorý po tom, čo odpracoval pre VOP Nováky a.s. 18 rokov sa po nešťastnej udalosti ocitol psychicky úplne na dne, bol otrasený samotnou udalosťou, preto možno konštatovať, že jeho život je navždy poznačený tou nepochopiteľnou udalosťou. Podarilo sa mu opäť zamestnať, teda celý život riadne pracuje a stará sa o rodinu a blízkych. Poukazujeme na to, že od tejto udalosti uplynulo už takmer 13 rokov, čo je doba, v ktorej sa taktiež nedopustil žiadneho protiprávneho konania, preto jeho odsúdenie sa z jeho pohľadu javilo ako nespravodlivé a trest odňatia slobody, ktorý navrhoval prokurátor, ako kontraproduktívny.

Navrhol preto, aby ho odvolací súd za použitia § 285 písm. c) Tr. por. spod obžaloby oslobodil. Pokiaľ by odvolací súd dospel k záveru, že je potrebné vec doplniť, prípadne znovu prejednať, navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa.

V doplnených písomných dôvodoch odvolania obžalovaný sám uviedol aj nasledovné (citácie):

Pokladám za potrebné odvolaciemu súdu upriamiť pozornosť na určité okruhy napadnutého rozhodnutia a vysvetlenie, prečo pokladám napadnuté rozhodnutie za nesprávne. Dovolím si zrekapitulovať ich nasledovne:

Od počiatku trestného stíhania som spolu s obhajobou poukazoval, ako aj s ostatnými spoluobžalovanými, na tú skutočnosť, že podnik VOP Nováky bol v právnom vákuu, čo nie je moja chyba ani manažmentu podniku, hoci je mi vyčítané porušenie a nedodržanie banského zákona a vojenských predpisov. Z právneho hľadiska to pokladám za nerelevantné. Na úseku, kde som pracoval, teda výrobu, boli záväzné len technologické postupy, Zák. č. 124/2006, podnikové smernice vyplývajúce z prijatého a auditovaného systému riadenia ISO 9000 – 2004 / procesné riadenie.

Je mi kladené za vinu zlé riadenie výrobného úseku, pričom výrobný úsek mal jasnú riadiacu štruktúru s jasnými povinnosťami a právomocami na všetkých stupňoch podriadených. Pravidelne bývali porady k plánu so všetkými vedúcimi oddelení VOP – 2 x mesačne, denné dispečingy + osobná konzultácia s vedúcim výroby alebo jeho zástupcom, zdieľané boli všetky informácie (manažment + vedúci oddelení), robili sa komplexné rozbor, analýzy stavu zákaziek, zoznamy uloženej munície a delaborátov vo výrobe.

Pre úplnosť prikladám aj štruktúru riadenia vo VOP po implementácii ISO 9000, kde vidieť z procesného hľadiska postavenie výroby ako hodnototvorného procesu.

Čo sa týka komplexnej zodpovednosti za bezpečnosť, chcem uviesť, že výroba bola spustená len na základe spusteného pracovného rozkazu, s priloženým technologickým postupom, normotvornými, mzdovými údajmi, evidencia munície vstupujúcej do procesu, vrátane materiálov, nástrojov, ochranných pomôcok až po výstup. Výrobný personál bol pravidelne preškolený zo základných pravidiel BOZP, čo bolo v konaní preukázané. Fungovala aj závodná škola práce. Výrobný personál bol preškolený na

základe technologických postupov na konkrétnu operáciu so zápisom do zápisníka bezpečnosti práce, čo vykonával príslušný majster alebo výrobný technolog ... a čo bolo potvrdené vyšetrovaním.

Celý výrobný personál bol pravidelne vybavovaný pracovným odevom, obuvou s požadovanými parametrami, zabezpečením antistatických doplnkov z bavlny. Pracovníci podliehali prísnemu pracovnému režimu, vyplácali sa im príplatky, striktné podľa platného zákonníka práce. Operatívne riadenie prebiehalo na základe vydaného mesačného plánu výroby, tomu zodpovedalo aj rozloženie personálu. Odmeňovanie vrátane prémie vychádzalo z Kolektívnej zmluvy a zásluhovosti. Pravidelne sa uskutočňovali audity. Bola zriadená podniková pyrokómisia a pyrokómisia Ministerstva obrany. Audity boli vždy s výborným výsledkom, len s drobnými pripomienkami.

Kladiem si otázku, keď všetko tak, ako som uviedol, potvrdené aj vyšetrovaním, keď výroba striktné dodržiavala technologické postupy, ako mohlo dôjsť k udalosti..... Výroba je totiž len tak kvalitná a bezpečná, ako kvalitné a bezpečnosť sledujúce sú vstupy od jednotlivých podporných oddelení. Vstupy z podporných oddelení výroba nekontroluje, neschvaľuje ich a taktiež za ne nezodpovedá. Za ich kvalitu plne zodpovedá ich autor, ako samostatný odborný pracovník, alebo priamo samotný vedúci oddelenia.

Riadiaci personál výroby je výsostne zodpovedný za riadenie a organizáciu ľudí v zmysle dodaných vstupov (plán výroby, technologické postupy), ktorých prevzatím je povinná ich dodržať!!!

Riadenie výroby vie kapacity rozšíriť len zvýšenou smennosťou a zvýšením počtu výrobných pracovníkov. Ak by to nepostačovalo, jednalo by sa o rozšírenie technických možností, vytvorenie nových pracovísk, čo je plne v kompetencii oddelenia technického rozvoja.

Za údržbu výrobných objektov, technológie v nich zodpovedá oddelenie údržby.

Za prísun a odsun materiálu zodpovedá oddelenie odbytu.

Pokiaľ ide o výbuch v miestnosti 27 a druhom výbuchu, ktorý usmrtil 8 pracovníkov, zastávam názor, že tu nemožno viniť nikoho z podniku. Od zákazníka bol dodaný totiž produkt, ktorý bol po skúškach v Konštrukcie defencie označený ako chemicky nestabilný. Nakoľko tento zásadný fakt nebol VOP pri objednaní oboznámený, technológia pristúpila k tvorbe postupu ako iba k prebytočnému výrobku. Nevedela a nemohla vedieť v tom čase, že ide o chemicky nestabilný tovar. Napriek všetkému úsiliu došlo k detonácii, v dôsledku neznámych vlastností výrobku, spočívajúcich v chemickej nestabilite.

Štandardne sa takýto produkt nesmie spracovať linkovým spôsobom a jediné riešenie je likvidácia pyrotechnicky na jame. Tak je to aj v muničných predpisoch. Išlo o vysoko nebezpečnú muníciu. Samotné dodanie takejto munície bez riadneho oboznámenia vlastností tovaru hraničí so znakmi sabotážneho konania aj keď nechceného, paradoxne zo strany vlastníka VOP – štát, cez Ministerstvo obrany SR. Bolo nesporne preukázané, že tento doklad o chemickej nestabilite bol zabezpečený až počas súdneho konania na požiadavku obžalovaných a obhajoby. Mali sa s ním možnosť oboznámiť až pri závere vyšetrovania! A mám za to, že vôbec neboli brané v úvahu ani pri samotnom vyšetrovaní pôvodu udalosti vyšetrovateľom.

Pokladám za potrebné sa pár slovami ešte vyjadriť k uskladneniu znečisteného bakelitu s TNT a jeho detonácií.

Uskladnenie znečisteného bakelitu s TNT a jeho detonácia.

Technologický postup totiž riešil uloženie vetou (citácia z postupu č. 988): Zbytok drobných úlomkov bakelitu a prípadných iných látok spolu s rozdrteným prachovým TNT vysypať do obalu vz.97 s určením pre likvidáciu pálením v Topírenskej doline. Plný obal so znečisteným prachovým TNT označiť obsahovým štítkom a odsunúť na miesto určené majstrom.

Z pohľadu bezpečnosti to bolo konzultované a podpísané bezpečnostným technikom.

Boli tam traja majstri a tí nemajú absolútne kompetenciu a spôsobilosť takéto doťahovanie postupu riešiť. Tento pokyn mal vyzerať asi takto:

„Miesto pre znečistený TNT bude tu (označiť na mape podniku) v maximálnom množstve ... x kg... Likvidovať každý deň pyrotechnicky pálením v topírenskej doline. Pokiaľ to poveternostné podmienky nedovolia, materiál musí byť preskladnený do kladu odbytu číslo y“.
Toto už majster vie a musí zabezpečiť!!!

Tu však bol nielen záver zlý, ale po zastavení pálenia nebol postup stiahnutý a zmenený spôsob likvidácie (i keď boli mnou navrhované dve riešenia, boli odignorované zo strany Oddelenia technického rozvoja – ďalej len OTR). Pre výrobu to znamenalo, že tento postup je stále z ohľadu uloženia bezpečný. Bezpečnostný technik kritizoval uložený materiál napriek tomu, že postup podpísal a umožnil vznik rizikovej situácie.

Ak by sme sa možno pozreli do postupov z výrob, ktorých elementy končili na miestnostiach 44 .. až 48 by sme došli k podobnému záveru. Nedoriešenie likvidácie do nuly. Nestanovenie obložnosti úložiska a akcie po prekročení. Výroba musela plniť aj postupy s takýmito závermi. Lebo boli preverené, konzultované a schválené bezpečnostným technikom a oddelením kvality. Úloha stanovenia max. obložnosti v miestnostiach objektu „A“ bola požadovaná aj pyrokomisiou ministra obrany. Úlohu mal plniť vedúci OTR.

Bezpečnostný technik, čo je chvályhodné a naozaj som to oceňoval a moc si to vážil, navštevoval výrobné objekty a spisoval a upozorňoval na nedostatky. Bohužiaľ chcelo to viac času sa venovať systémovému prístupu, prevencii ... Bezpečnosť vzniká v príprave ... nie až vo výrobe. Zabezpečiť a metodicky viesť technologov k tvorbe takých postupov, ktoré nevytvoria bezpečnostné riziko. Jednoznačne exaktné závery. Výrobný personál nemá dotvárať postupy – má ich plniť ... a musí si byť istý, že ich dodržaním je riziko nečakanej udalosti minimalizované. Postup musí absolútne presne sledovať a pretavovať záväznú legislatívu o výkone jednotlivých operácií. Možno preto paradoxne vyznieva záver KEU, že k udalosti došlo napriek striktnému dodržiavaniu technologických postupov.

Ale,... takto napísaný postup je dobrý, len kým výroba prebieha izolovane od ostatných výrob. A tu je druhá systémová chyba, že systémovo nevyriešil skúmanie vzájomného ovplyvňovania výrob, ak prebiehali súčasne na jednom objekte. Mala to robiť pyrokomisia? Ako? Použitím akého nástroja? Dávam do pozornosti môj už zúfalý pokus vytvorením skupiny Vedúci výroby – Vedúci OTR a majster odbytu / (niekým nazvaná ako malá pyrokomisia) ... aby sa aspoň raz za čas stretli a prebehli si pracoviská pre kusové delaborácie, či je všetko OK.

Ja ako výrobný riaditeľ som každý mesiac dokladal do vedenia podniku stav uloženia pyrotechnického materiálu vo výrobe (riadený dokument s archivačným cyklom), to nebolo potrebné opisovať druhý krát. Navyše k 31.12.2006 bola urobená fyzická inventúra. Jednak preto, aby boli vedúci oddelenia informovaní, ale hlavne preto aby oddelenie OTR reagovalo na úzke miesta. V našom prípade to bola pyrotechnická likvidácia a nahradenie pyrolikvidácie inými technickými možnosťami. Mal som prísľub na riešenie zo strany OTR...bez výsledku. Začal som to riešiť sám, aspoň dohodnutím spolupráce s výcvikovým priestorom Lešť, napriek tomu, že za rozšírenie technických možností som nebol zodpovedný a navyše som nebol štatutárnym zástupcom. Ja a moji ľudia mali len obdržať dohodu o spolupráci a na základe nej organizovať personál.

Ako človek si kladiem otázku, čo som mohol urobiť ešte viac?

Najviac ma desí fakt, že všetko sme mali naplánované tak, že v utorok po udalosti malo byť z výrobných objektov všetko na pyrotechnickú likvidáciu odvezené na Lešť. Bol to prvý možný termín, kedy by bol už možný prístup k jame. Rovnako znečistený bakelit s TNT zákazníkovi.
Viac som urobiť nevedel. Nehovoriac o tom, že v čase explózie som čerpal dovolenku.

Jediné, čo výrobe mohlo situáciu zľahčiť, bol naozaj systémový prístup BT k nejasným záverom technologických postupov a skúmaniu vzájomného ovplyvňovania výrob a aktívnejší postoj k riešeniu problémov (hlavne skladisku znečisteného bakelitu s TNT na nádvorí „U“ zo strany vedúceho OTR, napriek neustálym opakovaním úlohy z podnikovej pyrokomisie). To by do riešenia dotiahlo aj oddelenie odbytu s úlohou zabezpečiť ďalšie sklady. Ved' hneď za ohradou stáli už prázdne muničné sklady patriace armáde a chcelo to len komunikáciu s armádou. Chcelo to len trošku chcieť. Tak ako v mojom prípade, pri komunikácii s vedením výcviku armády, a verím tomu, že GR by bol maximálne nápomocný. Doteraz

si neviem vysvetliť postoj a nečinnosť vedúceho OTR.. nevedel? ...nechcel?.. nemohol .. či niečo iné? Pre mňa a mojich ľudí obrovské ľudské sklamanie z jeho konania.

Bohužiaľ, aj napriek tomu by došlo k výbuchu na miestnosti č. 27 a usmrteniu kolegov. Boli sme v tejto veci všetci bezmocní a mne je naozaj strašne ľúto, že som tomu nedokázal zabrániť.

Celý čas od udalosti bránim výrobný úsek. Ak zo strany Ministerstva obrany SR sa konali nezmyselné výberové konania, boli sme tlačení do naozaj extrémnych časových podmienok – napr. namiesto 12 mesiacov sme mali na realizáciu len 6, čo bolo vzhľadom na charakter výroby až nad ľudské sily. Keby sme boli súkromná spoločnosť, asi by sme si dokázali vydobíť lepšie podmienky, my sme však boli podnik so 100% účasťou štátu a vzniknutý pre plnenie potrieb Ministerstva obrany SR.

V spolupráci s Ministerstvom obrany SR sme sa stretali s obštrukciami, neochotou, až na gen. J., ktorý nám umožnil vyplňovať voľné termíny na Lešti a povolil zaradenie do plánovacích porád. Vo VOP sme v období rokov 2004 až 2006 likvidovali doslova odpad z armády, nebezpečnú muníciu, naši ľudia robili túto neskutočne ťažkú prácu pre celú spoločnosť. A môžem vyjadriť svoj subjektívny názor, že vlastne Ministerstvo obrany SR má podiel na zlikvidovaní svojho vlastného prosperujúceho podniku. Dodanie chemicky nestabilného materiálu bola z môjho pohľadu rozbuška, ktorú nikto nečakal ani v najhoršom sne.

Na záver chcem uviesť, že počas 16 rokov od nešťastnej udalosti vnímam tento proces tak, že sa vlastne aj štát schovával za chrbty manažmentu podniku, lebo inak sa to slušne ani pomenovať nedá.

Preto som si počas celého procesu nedovolil obviňovať z niečoho mojich kolegov a ich podriadených. V súvislosti s materiálom, ktorý bol na nádvorí „U“ a v objektive „A“ už musím upozorniť na vzniknuté pochybenia zo strany podporných oddelení. Musím to urobiť už s vierou v samého seba a aj kvôli rodine a ľuďom, ktorí so mnou pracujú, ktorých si neskutočne vážim a ktorí si vážia a dôverujú mne. Nemôžem prijať vinu za niečo, čo som nespôsobil, ba naopak som hľadal do poslednej chvíle všetky možné riešenia.

Poškodení I. J., K. C., B. L., M. L., B. J., M. N., N. O., J. L. a P. E. podali odvolanie spoločne, písomne a v zákonnej lehote.

V písomných dôvodoch odvolania uviedli nasledovné (citácie):

Podľa nášho názoru oslobodenie spod obžaloby a nízka miera trestu nezodpovedá vysokej – adresnej miere zavinenia tragickej udalosti obžalovanými, pri ktorej prišli o život naši ôsmi rodinní príslušníci a ďalšie desiatky zamestnancov boli ťažko zranení s trvalými následkami.

Je nespochybniteľné tak, ako je to konštatované aj v obžalobe, že k tragédií došlo z dôvodu chybných rozhodnutí, resp. nečinnosťou riadiacich obžalovaných manažérov spoločnosti VOP Nováky.

Výbuch munície nebol spôsobený náhodnou jednorazovou činnosťou (jednorazovým porušením zákonov a predpisov), ale bol dôsledkom dlhodobých porušovaní bezpečnostných predpisov pri delaborovaní munície a hlavne pri skladovaní munície, čoho dôkazom sú písomné záznamy z pyrotechnických komisíí (viď prílohy k stanovisku) a iný dôkazový materiál, napr. listinný materiál – doklady z Inšpektorátu práce Trenčín, znalecký posudok KEÚ PZ Bratislava, ... a ďalšie dôkazy nachádzajúce sa v trestnom spise.

Zamestnanci vo výrobe boli doslova „obložený“ obrovským množstvom munície rôzneho druhu.

Ak by boli obžalovaní vrcholoví manažéri dodržiavali bezpečnostné predpisy, napr. obložnosť (maximálna objemová skladovateľnosť munície), vzdialenosť medzi jednotlivými skládkami munície, nebolo by došlo k reťazovým výbuchom (reakciám) tak obrovského množstva munície.

A práve reťazová reakcia výbuchov munície spôsobila totálnu likvidáciu výrobných objektov a smrteľné a ťažké zranenia zamestnancov vo výrobe.

Obžalovaní manažéri, ak by si boli plnili svoje pracovné povinnosti, mohli zabrániť tejto reťazovej reakcií.

Z rozsudku prvostupňového súdu sme, tak ako prokurátor, doslova „šokovaní“. Neprávoplatné oslobodzujúce a podmienené rozsudky považujeme za dehonestáciu pamiatky našich ôsmich rodinných príslušníkov, ktorí prišli o život pri plnení si svojich pracovných povinností, z dôvodu lajdáckosti a neschopnosti vrcholových manažérov VOP Nováky.

Pre poškodených – pozostalých je neprípustné, aby výsledkom roztrhaných a spálených tiel ich najbližších a ťažko zranených zamestnancov s trvalými následkami boli oslobodzujúce rozsudky a podmienené tresty.

Z uvedených dôvodov žiadame odvolací krajský súd, aby v danej veci zrušil prvostupňový rozsudok a obžalovaných spravodlivo odsúdil na nepodmienené tresty odňatia slobody.

Vinníci najväčšej priemyselnej tragédie na Slovensku, pri ktorej prišli o život ôsmi zamestnanci, desiatky zamestnancov boli ťažko zranení s trvalými následkami a bola spôsobená škoda na okolitom štátnom majetku (napr. totálna deštrukcia výrobnéj haly, ...) za viac ako 135 mil. Sk (cca 4,5 mil. Eur) a ďalšia majetková škoda najmenej u 340 osôb z okolitých miest a obcí, musia byť predsa exemplárne potrestaní.

Sme toho názoru, že vyšetrovatelia a prokuratúra predložili dostatočné množstvo dôkazov na to, aby súd mohol obžalovaných vrcholových manažérov odsúdiť za smrť ôsmich podriadených zamestnancov – našich najbližších príbuzných, manželov, manželiek synov a dcér, za ťažké ublíženie na zdraví s trvalými následkami u ďalších desiatok podriadených zamestnancov a za obrovské miliónové škody na majetku, na maximálne 10-ročné nepodmienené tresty odňatia slobody.

K odvolaniu prokurátora sa písomne vyjadril obžalovaný A. B. F., a to prostredníctvom obhajkyne. Vo svojom vyjadrení poukázal na svoje odvolanie a uviedol aj nasledovné (citácie):

Prokurátor pokladá rozsudok v trestnej veci voči A. B. C. a aj môjmu klientovi A. B. F. za nezákonný. S týmto názorom nemožno súhlasiť. Rozsudok má ako z formálnej, tak z vecnej stránky všetky náležitosti v súlade so zákonom, my však namietame tú skutočnosť, že A. B. F. mal byť rovnako ako ostatní dvaja spoluobžalovaní A. F. a A. Q. oslobodený a to z dôvodov uvádzaných v našom odvolaní.

Prokurátor vyčíta aplikáciu ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák., ako aj odvolávanie sa prvostupňového sudu na Dohovor ľudských práv. Moderačné ustanovenie § 39 Tr. zák. je legitímne a dáva súdu možnosť aplikovať ho v prípadoch, ktoré si vyžadujú zmenu prísnej trestnej sadzby, pri zohľadnení objektívnych okolností celého prípadu, osoby obžalovaného, jeho morálneho profilu a postoja v celom trestnom konaní, miery zavinenia, rešpektujúc ústavné práva, resp. garantované Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V danom prípade samosudkyňa podrobne zdôvodnila, aplikáciu ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. v nadväznosti na všetky poľahčujúce a priťažujúce okolnosti. Priťažujúcu okolnosť v prípade môjho klienta A. B. F. nevzhladol žiadnu, je pre účely trestného konania bezúhonnou osobou, nikdy netrestanou, ktorý sa nedopustil žiadneho protiprávneho konania a to ani počas dvanásťročného obdobia od nešťastnej udalosti, okrem malej blokovej pokuty za dopravný priestupok.

V odôvodnení svojho odvolania prokurátor konštatuje, že vojenské predpisy DEL platili vo VOP a.s. Nováky, kde došlo k výbuchu. Tieto sa podľa neho nedodržovali, že materiál sa nachádzal vo zvýšenom nedovolenom množstve v tejto spoločnosti, čo majú na svedomí všetci obžalovaní. S týmto názorom si dovoľíme nesúhlasiť, pretože veľmi široké a podrobné dokazovanie sa robilo prvostupňovým súdom na zistenie odpovedí na tieto otázky. Išlo o civilnú akciovú spoločnosť, ktorej zriaďovateľom bol štát, platili na ňu civilné predpisy a nebolo preukázané, že by vojenské predpisy mali platiť aj na túto spoločnosť.

Odvoláva sa pri tom na znalecký posudok Kriministického a expertízneho ústavu PZ Bratislava z odvetvia pyrotechniky. Tento posudok sme namietali a skutočnosti v ňom uvádzané vyvrátil svojim znaleckým posudkom ďalší znalec doc. Chládek, ktorý poukázal na jeho závažné nedostatky. Rovnako podrobným dokazovaním sa zistilo, že neboli prijaté a účinné žiadne právne predpisy, ktoré by limitovali množstvá uskladneného výbušnínárskeho tovaru. Poukazované bolo na legislatívnu diery a tak aj výpovede všetkých svedkov, v ktorých sa tvrdilo, že „tam toho bolo veľa“, ale uličky boli zachované, prechody a prejazdy funkčné, nemohli byť súdom vyhodnotené tak, že v tejto súvislosti obžalovaný

A. F. niečo porušil. Nikto nevedel relevantne zodpovedať, koľko takéhoto materiálu malo v kritický deň na danom mieste byť, aby bolo možné vyvodiť trestnoprávnu zodpovednosť voči môjmu klientovi. Podotýkam, že tento mal pred udalosťou a v kritický deň riadnu vopred schválenú dovolenku, a teda objektívne nemohol ani stav vo výrobe v tejto súvislosti svojimi rozhodnutiami ovplyvniť. Počas jeho neprítomnosti ho zastupoval pán J..

Nemyslíme si, že názor prokurátora, že jediným rozumným a možným riešením by bol pokyn smerujúci k zastaveniu výroby, ale k nej nedošlo vraj z obavy veľkých finančných strát pre úzke vedenie spoločnosti. Aj táto skutočnosť bola dôkladne preverená, nebolo preukázané, že by nejaké úzke vedenie spoločnosti dostávalo nejaké vysoké odmeny, resp. že by konali tak, aby v snahe získať enormný profit pri vykonávaní svojej práce, ohrozili životy svojich spolupracovníkov. Všetci obžalovaní sa proti tomuto tvrdeniu kategoricky ohradili, pretože ide o ničím nepodložené tvrdenie. Obžalovaný A. F. robil vo firme 18 rokov najlepšie ako vedel a celkový proces výroby zdôvodnil vo svojom zdôvodnení odvolania, opísal akým spôsobom fungovala výroba a.s., pričom išlo o veľmi rozpracovaný komplex rôznych pracovných postupov s dodržaním technológií, predpisov, vrátane predpisov BOZP, do ktorého boli zapojené všetky zložky, tím ľudí, rešpektovali sa vstupy a výstupy, personálne obsadenie v nadväznosti na plány, kontrakty, atď. Opätovne podotýkame, že jediným akcionárom bol štát – Slovenská republika reprezentované Ministerstvom obrany SR, a teda jej išiel zisk za činnosti akciovkej spoločnosti.

Môj klient práve rešpektujúc všetky technologické postupy pri výkone svojej práce si nebol vedomý, že by vydával ľudí, zamestnancov, do nebezpečenstva smrti a ťažkej ujmy na zdraví ako aj do nebezpečenstva škody svojou neobľivosťou, ľahostajnosťou, nečinnosťou alebo konaním v rozpore s organizačným poriadkom. Bolo preukázané, že pokiaľ mal vedomosť o takomto protiprávnom stave, tento operatívne riešil. Svoju prácu si plnil počas 18 rokov, čo pracoval v podniku, zodpovedne a najlepšie ako vedel.

Nemožno sa stotožniť ani s tvrdením prokurátora, že súd vyhodnocoval dôkazy jednostranne výlučne v prospech obžalovaných, pričom poukazuje na to, že súd bral v úvahu právo vinníkov – na prejednanie veci v primeranej lehote. Išlo o mimoriadne náročnú, obťažnú trestnú vec, ktorá trvá takmer 13 rokov, pričom sa vymenilo len na strane prokuratúry viacero dozorujúcich prokurátorov za tieto roky. Súd musel brať v úvahu aj právo garantované každému občanovi Ústavou SR a zákonom, spočívajúce v spravodlivom prejednaní veci v primeranej lehote. Takáto významná okolnosť nemôže byť prehliadaná zvlášť pri určovaní trestu jeho význame a účele (prevýchovný, represný a pod.). Ani počas dokazovania ani pri rozhodovaní sme nemali možnosť vidieť, že by súd sa snažil nejakým spôsobom vyhodnocovať dôkazy jednostranne, výlučne v prospech obžalovaných.

Prokurátor namieta aj úpravu skutku v rozpore s obžalobou a uvádza, že neobstojí „zvalovanie“ spoluviny na vlastníka a zakladateľa VOP a.s. Tu obhajoba poukazuje na tú skutočnosť, že je to prokuratúra, ktorá jednostranne chráni štát a snaží sa vinu „zvaliť“ len na obžalovaných pracovníkov manažmentu, bez toho, že by ako dozorujúci orgán zabezpečil stíhanie konkrétnych zodpovedných osôb fakticky vykonávajúcich činnosti, ktoré mohli byť príčinou vzniku nešťastnej udalosti. Išlo o osoby nižších článkov riadenia, priamo vykonávajúcich tieto činnosti, za ktoré boli zodpovedné. Polícia a prokuratúra sa sústredila však len na vedenie spoločnosti, bez akéhokoľvek rozlíšenia samotnej zodpovednosti, nehovoriac o tom, že taktiež nebrala v úvahu ani ten fakt, že ide o pracoviská s mimoriadnym rizikom nebezpečenstva vzniku nepredvídaných okolností. Absolútne ignorovala akékoľvek iné možnosti vzniku iniciácie výbuchu, ktoré všetci znalci vlastne pripustili (zlyhanie ľudského faktora, účelovosť a zámernosť v nadväznosti na obdržané anonymy, objektívne príčiny, prírodné javy a pod.). Tento postup je podľa nášho názoru v rozpore s úlohou a postavením tejto inštitúcie. Predsa to bol štát, kto prijal úpravu o transformácii, kto realizoval transformáciu a kto neprijal takú právnu úpravu pre tieto podniky „špeciálneho určenia“, ktoré pracovali s výbušninami. Bol to štát a jej armáda, kto si delaboračné práce a služby na úseku výbušnín objednával a musím podotknúť, že aj profit z tejto činnosti obdržal štát. Teda nielen obhajoba, súd, ale aj každý nestranný človek musí vidieť spoluvinu hlavného akcionára. Ďalej sa nemožno stotožniť s tvrdením prokurátora, že takéto okolnosti nemal súd brať v úvahu pri mimoriadnom znížení trestu.

V odôvodnení prokurátor ďalej vyčíta všetkým obžalovaným „laxné správanie a tolerovanie dlhodobu nevyhovujúceho život ohrozujúceho protiprávneho stavu“, toto tvrdenie je podľa nášho názoru len subjektívnym názorom prokurátora, pretože v tejto súvislosti neprodukovala prokuratúra žiadny relevantný dôkaz na tak závažné tvrdenie obviňujúce všetkých obžalovaných.

Prokuratúra vyčíta neprímeranosť trestu pri obžalovanom A. C. a A. F., pričom trvá, aby boli uznaní vinní aj obž. A. B. F. a A. B. Q.. Žiada pre všetkých nepodmienečné tresty z rôznym rozsahom trestnej sadzby. Myslím, že aj z právneho, ľudského, morálneho hľadiska o tomto prokurátor sám nemôže byť presvedčený a jeho postup sa dá vysvetliť len ako účelový (ex offa) v snahe dosiahnuť pôvodne sledovaný cieľ, exemplárne potrestanie manažmentu. Za danej dôkaznej situácie pri osobách obžalovaných, ich celkovom pozitívnom hodnotení a všetkých okolností celého prípadu, sa nemožno s jeho názorom stotožniť.

Vzhľadom na vyššie uvedené by vyhovenie návrhu prokurátora bolo kontraproduktívne s odstupom 13 rokov od nešťastnej udalosti, ako aj už spomínanému dosiahnutiu splnenia účelu trestu.

Navrhol preto, aby odvolací súd podľa § 319 Tr. por. odvolanie prokurátora zamietol.

K odvolaniu prokurátora sa písomne vyjadril obžalovaný A. B. F., a to prostredníctvom obhajcu. Vo svojom vyjadrení uviedol aj nasledovné (citácie):

V zásade možno konštatovať, že prokurátor po právnej stránke vo vzťahu k mojej osobe odvolanie odôvodnil ustanovením § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por. a navrhol zrušenie napadnutého rozsudku a postupom podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vrátenie veci súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Hneď úvodom tohto vyjadrenia konštatujem, že s odvolaním nesúhlasím. Čo sa týka právneho posúdenia, na ktoré poukazuje prokurátor, tak podľa § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie.

Som presvedčený, že uvedený odvolací dôvod nie je naplnený, práve naopak. Súd prvého stupňa veľmi precízne a podrobne uviedol všetky dôkazy a ich hodnotenie jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach. Nesúhlasím s tvrdením prokurátora, že súd nepostupoval v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por., pričom ide o zásadu voľného hodnotenia dôkazov. Citované zákonné ustanovenie precizuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov tak, že orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Som presvedčený, že súd prvého stupňa vzal zreteľ na všetky dostupné a ním vykonané dôkazy. Po procesnej stránke bolo prvostupňové súdne konanie vedené s maximálnou dôslednosťou. Tento postup našiel zákonné vyjadrenie vo výroku rozsudku.

Odvolanie prokurátora v podstate vo všeobecnosti sumarizuje tvrdenia obžaloby prezentované v doterajšom priebehu konania. Prokurátor v odvolaní nekonkretizuje podrobne, v čom mal okresný súd postupovať v rozpore so zákonom, pričom jeho tvrdenia o nedostatočnej kontrolnej a preventívnej činnosti nás obžalovaných, teda aj mňa, zakladá na tvrdeniach, ktoré boli predmetom dokazovania a súd sa s nimi v konečnom dôsledku náležite vysporiadal.

Vo vzťahu k mojej osobe nie je odvolanie odôvodnené s poukazom na konkrétne chyby v postupe súdu prvého stupňa pri rozhodnutí o mojom oslobodení. Možno konštatovať, že prokurátor paušalizuje svoje argumenty vo vzťahu k nám všetkým obžalovaným tvrdeniami o našej nečinnosti, ľahostajnosti a laxného prístupu k riešeniu skladovej situácie vo VOP, a.s. T.. Z môjho pohľadu rozporuplne vyznievajú tvrdenia prokurátora o tom, že aj ja som mal byť v súvislosti so skladovaním výbušného materiálu nečinný a laxný a na druhej strane poukazuje na závery pyrotechnickej komisie podniku, ako aj závery výbušninárskej komisie Ministerstva obrany SR. V prvom prípade som bol predsedom pyrotechnickej komisie a v druhom prípade členom komisie.

Pri dokazovaní na hlavnom pojednávaní boli vykonané listinné dôkazy vo forme zápisov z týchto komisií, a práve tieto zápisy preukazujú opak, teda, že som v žiadnom prípade nebol nečinný, ľahostajný a ani laxný v oblasti delaborácie munície, a najmä jej skladovania.

Už bolo mnohokrát v rámci tohto konania konštatované, že v súvislosti s celkovým postavením a činnosťou VOP, a.s. Nováky vzniklo pri jeho transformácii zo štátneho podniku na akciovú spoločnosť právne vákuum, keď samotný zriaďovateľ – Ministerstvo obrany SR nevytvoril právny rámec pre fungovanie podniku v tom zmysle, či sa má podnik vo výrobnnej oblasti riadiť vojenskými alebo „civilnými“ predpismi. Tvrdenia prokurátora o tom, že na skladovanie munície bolo jednoznačne potrebné aplikovať vojenské predpisy, konkrétne DEL 27-4, DEL 28-2, neobstojí. VOP, a.s. T. bol a aj je akciovou spoločnosťou založenou transformáciou podľa Obchodného zákonníka a ani vnútropodniková smernica, na ktorú prokurátor opakovaním poukazuje, konkrétne Organizačný poriadok č. 10/8-19 nerieši zásadné právne otázky v naznačenom smere. Zároveň prokurátor v odvolaní neuvádza žiadnu konkrétnu povinnosť a neuvádza žiadny všeobecne záväzný predpis, ktorého ustanovenia by som mal pri výkone svojej práce porušiť.

Tvrdím, že znalecké dokazovanie jednoznačne vyvrátilo, resp. nepotvrdilo závery obžaloby o príčinách vzniku výbuchu. Prvotná príčina, resp. iniciácia výbuchu mohla byť vyvolaná množstvom rôznych faktorov, či ľudského zlyhania. Prokurátor tvrdí, že obžaloba nás obžalovaných neviní zo spôsobenia prvotného výbuchu pyrotechnickej zložky, ale zo skutočnosti, že sme svojou nečinnosťou, ľahostajnosťou a laxným prístupom k riešeniu niekoľkokomesačného života a zdravie ohrozujúceho problému s prekročovaním obložnosti, s nepovoleným skladovaním výbušného materiálu zvýšili všeobecné ohrozenie, a teda možnosť, že k výbuchu v rozpore s vojenskými predpismi tzv. DEL-kami uskladňovaní materiálu mohlo dôjsť. Tieto tvrdenia vo vzťahu k mojej osobe neboli vykonaným dokazovaním preukázané, pretože v tejto časti odôvodnenia odvolania na str. 4 zároveň prokurátor uvádza, že na tento stav sme boli upozorňovaní pyrotechnickými komisiami. Už bolo uvedené, že na práci a záveroch pyrotechnických komisií som sa výraznou mierou podieľal aj ja.

V žiadnom prípade nemožno súhlasiť s tvrdeniami prokurátora o tom, že sme konali zo zisťujúcich dôvodov. Také tvrdenie kategoricky odmietam, žiadny dôkaz uvedené tvrdenie nepodporil a nepreukázal. Vo svojej práci vo funkcii technického riaditeľa podniku som nikdy ani len na zlomok sekundy nepomyslel, že postupujem pri výkone funkcie s cieľom zadovážiť nejaký zisk, nikdy som nekonal z žiadnych zisťujúcich dôvodov. Zaoberal som sa výlučne technickou stránkou výroby, a nie obchodnou stránkou, do ktorej vytváranie zisku patrí.

Som presvedčený, že ani moji kolegovia, teda spoluobžalovaní, sa nikdy pri svojej práci nemotivovali zisťnosťou.

Navrhol preto, aby odvolací súd podľa § 319 Tr. por. odvolanie prokurátora zamietol, nakoľko napadnutý rozsudok pokladá za zákonný a správny.

K odvolaniu prokurátora sa písomne vyjadril obžalovaný A. B. Q., a to prostredníctvom obhajcu. Vo svojom vyjadrení uviedol aj nasledovné (citácie):

Nestotožňujem sa s dôvodmi odvolania prokurátora v časti týkajúcej sa mojej osoby a odvolanie prokurátora vo vzťahu ku mne považujem za nedôvodné.

Odvolací dôvod uplatnený prokurátorom podľa § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por., tak ako vyplýva z dôvodov jeho odvolania, spočíva v tom, že súd pri hodnotení vykonaných dôkazov nepostupoval v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por. a nevysporiadal sa so všetkými skutkovými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, pričom takýmito okolnosťami vo vzťahu ku mne podľa odvolania prokurátora sú okolnosti:

- že všetci obžalovaní ako úzke hospodárske vedenie podniku v zmysle Organizačného poriadku č. 10/8-19 o nedostatkoch, na ktorých odvolanie poukazuje, vedomosť mali zo zápisov z pyrotechnickej komisie, pričom medzi vedenie podniku patrí aj bezpečnostný technik, pretože bol členom pyrotechnickej komisie a z titulu jeho povinností vyplývajúcich mu z organizačného poriadku mal oprávnenie v zastúpení generálneho riaditeľa vydávať príkazy na odstránenie nedostatkov a chýb v otázkach bezpečnosti, pričom nedostatky odstránené neboli a neustále sa opakovali,

· aj v prípade, ak nemal súd za preukázané, že bezpečnostný technik bol oboznámený s organizačným poriadkom, mal bezpečnostný technik kedykoľvek možnosť nahliadnuť a oboznámiť sa s organizačným poriadkom a bolo jeho povinnosťou sa s organizačnou smernicou oboznámiť z titulu jeho funkcie, pričom s poukazom na výpoveď svedka C. sa bezpečnostný technik mal podieľať na pripomienkovaní organizačného poriadku a konaním v rozpore s organizačným poriadkom, resp. opomenutím konania na ktoré bol oprávnený, mal bezpečnostný technik vydať zamestnancov podniku do nebezpečenstva smrti a ťažkej ujmy na zdraví a cudzí majetok do nebezpečenstva škody veľkého rozsahu.

Vyššie uvedená argumentácia prokurátora smerujúca k zdôvodneniu odvolacieho dôvodu podľa § 321 ods. 1 písm. b) Tr. por. podľa môjho názoru nesprávna.

Všetky vyššie uvedené odvolacie námietky prokurátora nie sú takými okolnosťami, s ktorými by sa okresný súd nebol dôkladne zaoberal a nebol by ich vzal do úvahy pri rozhodovaní o mojej vine, resp. nevine. Z obsahu rozsudku okresného súdu (najmä strany 106 až 109) vyplýva, že skutočnosťami uvedenými vo vyššie uvedených odvolacích námietkach sa okresný súd zaoberal a taktiež to, akým spôsobom sa s touto argumentáciou obžaloby vysporiadal. Nezodpovedá teda skutočnosti odvolacia námietka prokurátora, že by sa nebol okresný súd vysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie o mojej vine, resp. nevine.

Podľa môjho názoru právny názor prokurátora, že som nekonal podľa organizačnej smernice a moje nekonanie – teda nevydanie príkazu na zastavenie výroby bolo i mnou zavinené a bolo aj v priamej príčinnej súvislosti s následkom, nie je správny.

Zastávam stanovisko, že prokurátor neunesol dôkazné bremeno preukázať jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností svoje tvrdenie, že som mal právo zastaviť výrobu v zmysle organizačného poriadku, že som o takomto oprávnení mal vedomosť, a teda som mal aj reálnu možnosť takéto oprávnenie vykonať. Z vykonaného dokazovania podľa môjho názoru jednoznačne vyplynulo, že som nebol oboznámený s Organizačným poriadkom č. 10/8-19, v ktorom má byť zakotvené oprávnenie bezpečnostného technika v zastúpení generálneho riaditeľa vydať pokyn smerujúci k zastaveniu výroby.

Ja som bol v čase pred výbuchom zamestnanom VOP Nováky a.s. na základe uzavretej pracovnej zmluvy s pracovnom náplňou vymedzenou zamestnávateľom. Podľa § 81 písm. c) Zákonníka práce v znení účinnom od 01.07.2006 (v období pred výbuchom) zamestnanec je povinný dodržiavať právne predpisy a ostatné predpisy vzťahujúce sa na prácu ním vykonávanú, ak bol s nimi riadne oboznámený. Ja som nebol vedúcim zamestnancom, vyplýva to z obsahu mojej pracovnej zmluvy, ako aj z ustanovenia § 9 ods. 3 Zákonníka práce, nakoľko vedúcimi zamestnancami sú orgány zamestnávateľa, najmä štatutárny orgán, vedúci organizačných útvarov, ktorí sú poverení vedením jednotlivých stupňov riadenia, poverení určovať a ukladať podriadeným zamestnancom pracovné úlohy, riadiť ich prácu, dávať im záväzné pokyny. Ja som podľa pracovnej zmluvy, pracovnej náplne, takýmito oprávneniami nedisponoval, nemal som postavenie vedúceho zamestnanca, keďže v mojej priamej riadiacej pôsobnosti nebol žiadny podriadený zamestnanec. Aj z ustanovenia § 22 ods. 1 Zákona č. 124/2006 Z.z. o BOZP vyplýva, že bezpečnostný technik poskytuje zamestnávateľovi poradenské služby v oblasti odborných, metodických, organizačných, kontrolných a vzdelávacích úloh pri zaisťovaní BOZP, čím ale nie sú dotknuté povinnosti zamestnávateľa v oblasti BOZP, ani zodpovednosť zamestnávateľa za zaistenie BOZP – § 21 ods. 7 citovaného zákona. Bezpečnostný technik teda nie je určite vedúcim zamestnancom (ako sa mylne domnieva obžaloba), tak ako som ním nebol v danom čase ani ja, ale plní u zamestnávateľa len poradenskú funkciu. Ako listinný dôkaz som predložil súdu stanovisko Národného inšpektorátu práce zo dňa 26.03.2012, ktorého kópiu prikladám aj k tomuto v vyjadrení, a to vzhľadom na veľký rozsah súdneho spisového materiálu.

Pokiaľ ide o vzťah medzi mojimi povinnosťami ako metodika v oblasti BOZP u zamestnávateľa, medzi mojimi povinnosťami zamestnanca a oprávnením podľa Organizačného poriadku, od začiatku trestného konania tvrdím, že o takomto oprávnení som nebol informovaný ani generálnym riaditeľom v riadiacej pôsobnosti, ktorého som bol, ani iným vedúcim zamestnancom a ani podľa dostupnej písomnej dokumentácie, vrátane rozdeľovníka uvedeného interného predpisu, som s Organizačným poriadkom oboznámený nebol. Zamestnávateľ si teda vo vzťahu ku mne ako svojmu zamestnancovi nesplnil povinnosť stanovenú v § 84 ods. 4 Zákonníka práce, s organizačným poriadkom ma neoboznámil, obžaloba nepreukázala žiadnym dôkazom, že by som bol s týmto Organizačným poriadkom riadne

oboznámený, a preto sa ani povinnosti a oprávnenia z tohto interného predpisu zamestnávateľa na mňa nevzťahovali – v zmysle § 81 písm. c) Zákonníka práce. Argumentácia prokurátora, že ja som mal kedykoľvek možnosť nahliadnuť a oboznámiť sa s obsahom Organizačného poriadku a že som mal povinnosť sa s organizačnou smernicou oboznámiť, je nesprávna, pretože je v rozpore so zákonom (Zákonník práce), a to konkrétne so základnými právami a povinnosťami zamestnancov a základnými povinnosťami zamestnávateľa a vo vzťahu k svojim zamestnancom, tak ako som vyššie uviedol.

Informovanosť zamestnanca o organizačnom poriadku musí byť kvalifikovanou informovanosťou, pretože Zákonník práce /§ 81 písm. c)/ vyžaduje, aby bol zamestnanec riadne informovaný. Podľa súdnej praxe riadna informovanosť neznamena len vydanie interného predpisu a jeho uloženie u zamestnávateľa, ale individuálne oboznámenie zamestnanca s interným predpisom, vrátane dôkladného oboznámenia konkrétneho zamestnanca s konkrétnymi právami a povinnosťami, ktoré pre neho vyplývajú z predmetného interného predpisu, a to tak, aby bolo nepochybné, že zamestnanec riadne oboznámenie vnímal, pochopil jeho obsah, a že je teda spôsobilý podľa takéhoto oboznámenia konať.

Názor prokurátora, že zo svedeckej výpovede N. C. vyplynulo, že som pri tvorbe organizačného poriadku bol, že bol u mňa na pripomienkovaní, je nedôslednou interpretáciou výpovede svedka. Svedok s odstupom času od tvorby organizačného poriadku v zhode s jeho výpoveďou z prípravného konania uvádzal, že si v čase výpovede len myslí, že bol organizačný poriadok na pripomienkovaní u mňa. Skutočnosť však bola iná. Ja som sa na tvorbe organizačného poriadku nepodieľal, nebol u mňa na pripomienkovaní, nebol som s ním oboznámený, nikto ho so mnou nekonzultoval. Napokon sám svedok C. uvádzal vo výpovedi, že tak formulované oprávnenie bezpečnostného technika „v zastúpení generálneho riaditeľa vydávať príkazy na odstránenie chýb a nedostatkov v otázkach bezpečnosti práce“, bolo do organizačného poriadku prevzaté zrejme z predchádzajúceho interného predpisu a že takto formulované oprávnenie je nesprávne a že som takéto oprávnenie nemal. Ja som vo svojej výpovedi pred súdom ozrejmil, že aj uvedená myšlienka svedka C., že takéto oprávnenie pre bezpečnostného technika bolo prevzaté z predchádzajúceho interného predpisu, nezodpovedá skutočnosti, pretože ani v predchádzajúcom predpise takéto oprávnenie bezpečnostného technika uvedené nebolo. Zistil som to následným porovnaním uvedených interných predpisov. Napokon takto nesprávne formulované oprávnenie bezpečnostného technika v organizačnom poriadku bolo v rozpore aj s Príručkou kvality (PK SMK), ktorá bola najvyšším riadiacim dokumentom podniku, a podľa ktorej ostatné interné predpisy nesmeli byť v rozpore s týmto najvyšším riadiacim dokumentom podniku. Tento najvyšší riadiaci dokument je taktiež súčasťou súdneho spisu.

Vo vyššie uvedenej súvislosti nie je preto ani správna argumentácia odvolateľa, že som opomenul konanie, na ktoré som bol oprávnený a že následok ktorý nastal, je v priamej príčinnej súvislosti s opomenutím môjho oprávnenia. Keďže som nebol oprávnený (nemal som ani vedomosť o takomto oprávnení) vydávať v zastúpení generálneho riaditeľa také pokyny, príkazy, ktorými by som mal suplovať, nahrádzať povinnosti vedúcich zamestnancov, resp. zamestnávateľa, nemohol som teda zavinené ani opomenúť také konanie, aké je mi obžalobou vytýkané, keďže som ani o takomto oprávnení preukázateľne nevedel.

Pokiaľ ide o samotný výklad pojmu „v zastúpení generálneho riaditeľa ...“, tak zo Zákonníka práce (§ 1 ods. 4) i Občianskeho zákonníka vyplýva, že oprávnenie na zastupovanie inej osoby vyplýva buď zo zákona alebo na základe splnomocnenia, pričom v mojom prípade ani jedna z týchto foriem zastupovania nebola daná. Zákonné zastupovanie neprichádza do úvahy, keďže zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že som mal oprávnenie generálneho riaditeľa zastupovať pri výkone jeho riadiacej pôsobnosti. K zastupovaniu generálneho riaditeľa na základe splnomocnenia nepostačuje samotné ustanovenie Organizačného poriadku, ale tak Zákonník práce, ako aj Občiansky zákonník, vyžadujú súhlas zástupcu s výkonom takejto riadiacej pôsobnosti, teda prijatie splnomocnenia. Keďže som o obsahu organizačného poriadku preukázateľne informovaný nebol, nemohol som ani platne splnomocnenie prijať a konať, resp. ani opomenúť konanie, ku ktorému ma formálne mala organizačná smernica splnomocniť.

Pokiaľ teda obžaloba dôvodí, že jediným možným riešením zo strany obžalovaných bol pokyn smerujúci k zastaveniu výroby, je podľa môjho názoru skutkové zistenie okresného súdu o osobách oprávnených vydať takýto pokyn s prihliadnutím na všetky okolnosti veci, správne, pretože takýto pokyn z titulu svojej riadiacej pôsobnosti a zodpovednosti za BOZP podniku, predmetnej prevádzky na delaborácii výbušnín,

som nemal právo vydať ja. Bolo podľa mňa preukázané, že len generálny riaditeľ mal oprávnenie vydať operatívne akty riadenia podniku smerujúce aj k odstráneniu nebezpečného stavu, pričom podnety na odstránenie takéhoto stavu boli dávané vedeniu podniku tak mnou, ako aj prostredníctvom pyrotechnickej komisie, čo bolo v konaní preukázané oboznámením obsahu zápisov z pyrotechnických komisií. Pyrotechnická komisia nemala však riadiacu pôsobnosť, nemohla vydávať akty riadenia, bola odbornou komisiou zriadenou generálnym riaditeľom, ako jeho poradný orgán. Štatutárny orgán VOP a.s., vedúci zamestnanci boli teda riadne informovaní o nedostatkoch v oblasti BOZP aj v objekte výrobného objektu „A“ a boli v danom čase ustanovené aj vnútropodnikové nástroje riadenia, ktorých prostredníctvom bolo možné vedúcimi zamestnancami nedostatky riešiť.

Podľa môjho názoru Okresný súd Prievidza rozhodol vo vzťahu ku mne správne a zákonne a svoje rozhodnutie náležite aj odôvodnil. Odvolacie námietky prokurátora vo vzťahu ku mne nie sú preto dôvodné. Tak, ako vyplýva z odôvodnenia rozsudku, súd podrobne rozviedol akými úvahami sa riadil pri ustálení záveru, že moja vina zo spáchania žalovaného prečinu nie je preukázaná a tieto úvahy sú podľa môjho názoru logické a zodpovedajúce vykonaným dôkazom.

Navrhol preto, aby odvolací súd podľa § 319 Tr. por. odvolanie prokurátora zamietol.

K odvolaniu poškodených sa písomne vyjadril obžalovaný A. B. F., a to prostredníctvom obhajkyne. Vo svojom vyjadrení uviedol aj nasledovné (citácie):

Stanovisko poškodených a pozostalých po obetiach nešťastnej udalosti je pochopiteľne emotívne, čo pramení z prežívania straty blízkych a poškodenia zdravia, nie je však podložené objektívnymi závermi, ktoré by mali oporu v dokazovaní, ale vychádzajú skôr zo subjektívnych názorov a ničím nepodložených dojmov. Zmieňujú sa o šafárení, lajdáckosti, ignorantstve, neschopnosti obžalovaných a vyčítajú im legitímne odmeny, ktoré dostali v roku 2006, kedy podnik fungoval bez problémov a prosperoval a poskytoval dobre platenú prácu v danom regióne. Jediný akcionár – štát (MO SR) predsa mal rovnako vyplatený príslušný zisk za rok 2006. Z toho dôvodu sa nemožno stotožniť s názorom, že išlo o dlhodobé porušovanie bezpečnostných predpisov pri delaborovaní munície a jej skladovaní a ani s uvádzanými „obrovskými množstvami“. Sú to ničím nepodložené tvrdenia, pretože nikto nevie uviesť aké množstvá tam mali byť, aký predpis to upravoval, pričom zodpovedanie tejto otázky nevedeli ani samotní vypočúvaní pracovníci, odborníci.

Poukazujeme na ustanovenie § 307 ods. 1 písm. c) Tr. por., v zmysle ktorého poškodení môžu namietať a odvolaním sa domáhať len zmeny pre nesprávnosť výroku o náhrade škody. Z obsahu stanoviska však vyplýva, že títo sa domáhajú uznania vinných všetkých obžalovaných, čo im zo zákona neprináleží, komentovať napadnuté rozhodnutie a pýtať sa, či je to normálne alebo či to má logiku. Predsa súdne rozhodnutie je výsledok nestrannej a nezávislej súdnej moci, na základe vykonaného dokazovania, v rámci ktorého sa jednotlivé dôkazy hodnotia samostatne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Predsa súd vykonával rozsiahle podrobné dokazovanie viacerými prizvanými zmlčanými, odbornými vyjadreniami, vypočúval množstvo svedkov, oboznamoval sa s rôznymi správami, písomnými dokumentmi atď. Z toho dôvodu v ďalšom odvolacom konaní nie je možné na stanovisko poškodených prihliadať, nakoľko ich nároky sú riešené v napadnutom rozsudku podľa § 288 ods. 1 Tr. por. tak, že boli odkázaní na civilný proces. Obžalovaný A. F. vyjadril pred súdom ľútosť nad stratou svojich spolupracovníkov, ktorých prijímal do práce, rovnako nad tým, že poškodeným bolo ublížené na zdraví. Nešťastná udalosť ho veľmi psychicky poznačila, ako aj jeho celkový ďalší život.

V ostatnom sa pridriavame dôvodov uvedených v našom odvolaní.

Verejné zasadnutie bolo dňa 03.08.2023 vykonané v neprítomnosti obžalovaných A. B. C., A. B. F. a A. B. Q., ktorí s tým súhlasili (§ 293 ods. 5, ods. 6, ods. 7 Tr. por. v znení účinnom do 31.08.2011, v spojení s § 567j Tr. por.).

Odvolací súd na verejnom zasadnutí doplnil dokazovanie oboznámením listinných dôkazov podľa § 269 Tr. por., a to:

· správ o povesti na obžalovaných založených v prílohovej obálke na č.l. 11836,

· obžaloby Okresnej prokuratúry Prievidza sp. zn. 2Pv 1/17/3307 zo dňa 06.07.2022 na obžalovaného A. B. C. a oznámením o stave konania vedeného o tejto obžalobe na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 1T/56/2022 na č.l. 11826-11835.

Na verejnom zasadnutí konanom o odvolaniach v konečnom návrhu:

· Prokurátor krajskej prokuratúry uviedol: „Navrhujem, aby bolo rozhodnuté o odvolaní prokurátora spôsobom tak, ako je uvedené v písomných dôvodoch odvolania prokurátora Krajskej prokuratúry Trenčín, ktorý konečný návrh bol doslovne prečítaný na verejnom zasadnutí. Pokiaľ ide o odvolania obžalovaných A. C. a A. F., tieto navrhujem zamietnuť podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné. Pokiaľ ide o odvolanie poškodených, toto navrhujem zamietnuť podľa § 316 ods.1 Tr. por. ako podané neoprávnenými osobami.“

· Prítomní poškodení P. C., W. E. a L. E. sa nevyjadrili.

· Obhajca obžalovaného A. B. C. JUDr. Peter Vačok uviedol: „V plnom rozsahu zotrvávam na konečnom návrhu, ktorý je uvedený v písomných dôvodoch odvolania. Chcem dodať, že môjmu klientovi je v napadnutom rozsudku vytykané jeho opomenutie len všeobecným spôsobom, nevieme čo, nevieme kedy. Môj klient mal v podniku odborné útvary a na nič nebezpečné nebol upozornený. Z napadnutého rozsudku nevyplýva, kedy a v čom porušil právnu povinnosť. Pokiaľ ide o odvolanie prokurátora, poukazujem na judikáciu NS SR, že pri ukladaní trestu sa má prihliadať nielen na spôsob života páchatel'a pred skutkom, ale aj po skutku. Tiež poukazujem na Štrasburskú judikáciu, podľa ktorej pomalá spravodlivosť nie je žiadna spravodlivosť.“

· Obhajkyňa obžalovaného A. B. F. B. I. L. uviedla: „Ja sa v plnom rozsahu pridrižiam všetkých našich podaní, ktoré boli na verejnom zasadnutí oboznámené (odvolanie, vyjadrenia). Na základe obsahu týchto podaní žiadam zmenu napadnutého rozsudku tak, aby odvolací súd sám po zrušení napadnutého rozsudku vo veci rozhodol tak, že podľa § 322 ods.3 Tr. por. v spojení s § 285 písm. c) Tr. por. môjho klienta spod obžaloby oslobodí. Pokiaľ ide o odvolanie prokurátora, v kontexte nášho konečného návrhu navrhujem jeho odvolanie zamietnuť podľa § 319 Tr. por. Mám za to, že je potrebné sa procesne vysporiadať aj so stanoviskom poškodených, a to takým spôsobom, že ho navrhujem taktiež podľa § 319 Tr. por. zamietnuť. Chcem na záver dodať, že poukazujem aj na dlhodobú bezúhonnosť môjho klienta tak, ako to vyplýva aj z doplneného dokazovania na dnešnom verejnom zasadnutí a tiež sa stotožňujem s konečným návrhom môjho kolegu JUDr. Vačoka.“

· Obhajca obžalovaného A. B. F. B. X. D. uviedol: „Takisto sa v plnom rozsahu pridrižiam svojho písomného vyjadrenia k odvolaniu prokurátora. Nesúhlasím s názorom prokurátora, že by sa súd prvého stupňa nedôsledne riadil ustanovením § 2 ods.12 Tr. por. Mám za to, že súd prvého stupňa pri vykonávaní dokazovania pri samotnom rozhodnutí vo veci samej, ako aj pri vypracovávaní písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku prejavil nevídajúcu precíznosť a vo vzťahu k môjmu klientovi rozhodol správne. Preto navrhujem, aby odvolací súd podľa § 319 Tr. por. odvolanie prokurátora ako nedôvodné zamietol. Pokiaľ ide o stanovisko poškodených, z pochopiteľných etických dôvodov sa k nemu nebudem bližšie vyjadrovať.“

· Obžalovaný A. B. F. uviedol: „Súhlasím s tým, čo uviedol môj obhajca a nechcem nič viac k veci uviesť.“

· Obhajca obžalovaného A. B. Q. B. B. D. uviedol: „Taktiež sa v plnom rozsahu pridrižiam nášho vyjadrenia k odvolaniu prokurátora. Taktiež súhlasím so slovami, ktoré predniesol môj kolega JUDr. Hrežd'ovič pokiaľ ide o precíznosť súdu prvého stupňa. Námiety prokurátora nepovažujem za dôvodné a navrhujem, aby odvolací súd rozhodol tak, ako sme navrhli v našom písomnom vyjadrení. K stanovisku poškodených sa nevyjadrujem.“

Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací, zistiť jednak dôvody pre rozhodnutie podľa § 316 ods. 1 Tr. por. pokiaľ ide o odvolanie poškodených I. J., K. C., B. L., M. L., B. J., M. N., N. O., J. L. a P. E., nakoľko ho podali ako neoprávnené osoby, na podklade podaných odvolaní aj prokurátora a obžalovaných A. B. C. a A. B. F. preskúmal v rozsahu a z dôvodov podľa § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré týmto výrokom predchádzalo. Svoju prieskumnú povinnosť okrem vytykaných chýb zamerail aj na prípadné chyby, ktoré neboli odvolaním vytykané, avšak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Na základe tohto svojho postupu dospel k záveru, že odvolanie prokurátora je čiastočne dôvodné, avšak len vo vzťahu k obžalovaným A. B. C. a A. B. F., a naopak odvolania A. B. C. a A. B. F. dôvodné nie sú.

*** K procesnému postupu ***

Pokiaľ ide o procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu prvého stupňa, v tomto smere nebola v odvolaniach prokurátora či obžalovaných A. B. C. a A. B. F. konkrétne vytykaná žiadna chyba a odvolací súd sám nezistil také chyby, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

*** K výroku o vine ***

Rovnako nemal odvolací súd žiadne výhrady k zákonnosti a odôvodnenosti odvolaním obžalovaných A. B. C. a A. B. F. napadnutého výroku o vine, ktorý sa ich týkal.

Odvolací súd po splnení prieskumnej povinnosti zistil, že súd prvého stupňa vykonal na hlavnom pojednávaní všetky dostupné a potrebné dôkazy na objasnenie skutkového stavu, ktoré mu umožnili vo veci spravodlivo rozhodnúť v súlade s § 2 ods. 10 Tr. por. Napokon všetky tieto dôkazy súd prvého stupňa správne a vyhodnotil jednotlivo, ako aj v ich súhrne tak, ako mu to ukladá ustanovenie § 2 ods. 12 Tr. por. Súdu prvého stupňa v danom smere odvolací súd nemôže vytknúť žiaden nedostatok.

Odvolací súd ďalej zistil, že súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku v súlade s ustanovením § 168 ods. 1 Tr. por. úplne vyčerpávajúcym spôsobom uviedol všetky skutočnosti, ktoré vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel, a vyjadril precíznym spôsobom aj svoje úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení dôkazov, najmä tých, ktoré si vzájomne odporovali. Z písomného odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé aj to, ako sa súd prvého stupňa vyrovnal s obhajobou obžalovaných A. B. C. a A. B. F., prečo neuveril ich celkovej obrane a prečo ich v konečnom dôsledku potom uznal vinnými.

So zreteľom na vykonané dôkazy, na ktoré súd prvého stupňa poukázal v písomnom odôvodnení napadnutého rozsudku, ktoré na seba naväzujú, navzájom sa podporujú a tiež dopĺňajú, nemal ani odvolací súd žiadne pochybnosti o vierohodnosti a správnosti skutkových zistení, ale i záverov súdu prvého stupňa vo vzťahu k právnej kvalifikácii takto ustáleného konania týchto dvoch obžalovaných, ktoré majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

Odvolací súd poukazuje na to, že v dvojinštanchom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne, podrobné a tiež dostatočne presvedčivo a najmä vyčerpávajúco odôvodnené skutkové a právne závery súdu prvého stupňa, o ktorých nemá ani tie najmenšie pochybnosti a ktoré si v celom rozsahu preto aj osvojil a v podrobnostiach na ne odkazuje.

Odvolací súd k tomu uvádza (a zdôrazňuje) nasledovné:

Ani odvolací súd nemal z rozsiahleho vykonaného dokazovania na súde prvého stupňa žiadne pochybnosti o vzniku konkrétnych následkov udalosti, ktorá sa stala v objekte VOP Nováky, a.s. dňa 02.03.2007 na životoch, zdraví i majetku vo výroku o vine uvedených osôb (subjektov). Rovnako odvolací súd nemal žiadne pochybnosti ani o tom, že tieto následky boli v príčinnej súvislosti s konaním, resp. opomenutím práve obžalovaných A. B. C. a A. B. F. tak, ako je to podrobne popisované v napadnutom výroku o vine.

Pokiaľ ide o spoločnosť VOP Nováky, a.s., táto bola založená ako akciová spoločnosť podľa Obchodného zákonníka a jej jediným akcionárom bolo Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, ktoré vykonávalo pôsobnosť jej valného zhromaždenia. Spoločnosť VOP Nováky, a.s. tak bola samostatným právnym subjektom, samostatnou obchodnou spoločnosťou, pričom odvolací súd nezistil žiadne spoluzavinenie štátu (Slovenskej republiky) pri jeho fungovaní a na vzniku, resp. na príčinách udalosti, ktorá sa stala dňa 02.03.2007.

Obžalovaní A. B. C. a A. B. F. tvorili vrcholový manažment tejto spoločnosti a do funkcií ich vymenoval štát, resp. jeho zástupcovia. Obžalovaní boli za túto svoju prácu riadne a patrí sa povedať že veľmi nadštandardne platení aj odmeňovaní, čím bola kompenzovaná ich pracovná náplň a obrovská zodpovednosť pokiaľ išlo o tento výrobný závod pracujúci s nebezpečnými výbušnými materiálmi.

Štát nenútil ani jedného z obžalovaných, aby sa stali členmi vrcholového manažmentu tejto spoločnosti, nenútil ich, aby neodstupovali z funkcií vo vedení spoločnosti, aby v nich zotrvali. Boli do svojich funkcií riadne vymenovaní, a to aj na základe svojho slobodného rozhodnutia s tým súvisiaceho (prejaveného súhlasu), a preto argumentácia súdu prvého stupňa a aj obrana obžalovaných A. B. C. a A. B. F. spočívajúca v tom, že spoluvinu na tejto udalosti nesie štát, je – a to je potrebné povedať na plné ústa – úplne nesprávna, až scestná.

Štát podľa názoru odvolacieho súdu nenesie žiadnu spoluvinu či spoluzodpovednosť na udalosti, ktorá sa stala dňa 02.03.2007, a táto skutočnosť preto nemôže byť zohľadňovaná v prospech obžalovaných pri rozhodovaní o obžalobe (ako to urobil súd prvého stupňa – len v tomto s ním odvolací súd nemohol súhlasiť).

Spoločnosť VOP Nováky, a.s. vznikla v súlade s príslušnými právnymi predpismi, aj sa nimi pri svojom fungovaní riadila. Pritom „medzeru v právnej úprave“, pokiaľ ide o prácu s výbušnými materiálmi, si vedenie spoločnosti samo upravilo vlastnými vnútropodnikovými predpismi, ktoré odkazovali aj na iné predpisy a ktoré predtým platili aj v štátnom podniku s tým istým názvom (VOP Nováky, š.p.) a ktoré obžalovaní A. B. C. a A. B. F. veľmi dobre poznali. V tomto podniku totiž pracovali aj dlhé roky pred udalosťou, ktorá sa stala dňa 02.03.2007.

Rovnako i odvolací súd mal za preukázanú platnosť základného právneho dokumentu, ktorý definoval usporiadanie a princípy fungovania vnútorných organizačných zložiek v rámci systému riadenia spoločnosti VOP Nováky, a.s. Bol to práve Organizačný poriadok č. 10/8-19 (ďalej aj „organizačný poriadok“).

Tento prepis jednoznačne v čase spáchania skutku platil, bol záväzný pre všetkých jeho zamestnancov a vedúci organizačných zložiek boli povinní oboznámiť podriadených zamestnancov s obsahom a zásadami v ňom uvedenými, boli v ňom vymedzené a definované oblasti činnosti na jednotlivých úsekoch, ako patria do kompetencie tej – ktorej osoby, teda aj obžalovaných A. B. C. a A. B. F..

Organizačný poriadok definoval, že výkon práce vo vzťahu k spoločnosti zabezpečujú vedúci zamestnanci vo funkciách odborných riaditeľov úsekov, ktorých menuje generálny riaditeľ, s tým, že zodpovedajú za riadnu technickú prevádzku zvereného úseku, dodržiavanie pracovno-právnych predpisov, najmä s cieľom nedopustiť ohrozenie zdravia a života zamestnancov, kontrolujú vykonávanie predmetných činností, upozorňujú vedúcich oddelení na zistené nedostatky, realizujú opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Definovaná bola v ňom aj prevádzka ako organizačný celok zriaďovaný na plnenie výrobného programu.

V organizačnom poriadku boli vymedzené aj konkrétne práva a povinnosti vedúceho zamestnanca, ktorý riadil organizačnú jednotku (úsek, útvar, prevádzku, oddelenie). Bola mu daná aj zodpovednosť v oblasti bezpečnosti práce s tým, že má zodpovednosť za komplexnú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci na riadených pracoviskách dodržiavaním príslušných bezpečnostných a hygienických predpisov, že má vykonávať pravidelné kontroly úrovne starostlivosti o BOZP, že má odstraňovať zistené nedostatky, pričom im bolo dané právo prerušiť prácu a zakázať ďalšiu činnosť až do odstránenia porúch smerujúcich k hroziacemu nebezpečenstvu, ktoré by mohlo ohroziť životy ľudí, spôsobiť nehodu či poruchu technického zariadenia.

Organizačný poriadok určoval tiež organizačnú štruktúru spoločnosti, jej členenie, oprávnenia a povinnosti vedúcich jednotlivých úsekov.

Do úseku generálneho riaditeľa spadala generálny riaditeľ (ktorým bol obžalovaný A. B. C.), ktorý bol aj predsedom predstavenstva VOP Nováky, a.s., riadil činnosť oddelení patriacich do jeho úseku, ako aj činnosť odborných riaditeľov jednotlivých úsekov, mohol delegovať časť svojich právomocí a zodpovednosti na odborných riaditeľov podľa organizačného poriadku alebo zvláštneho poverenia. Aj v oblasti BOZP bol predstaviteľom spoločnosti s právomocou ukladať úlohy. Jednoznačne práve z tohto predpisu vyplýva, že generálny riaditeľ rozhodoval o zásadných otázkach systému hospodárenia a kontroly hospodárskych výsledkov, v prípadoch škody, bezprostredne hroziacej spoločnosti i v prípade, že nebolo zrejmé, v koho právomoci je prijať príslušné rozhodnutie, bol oprávnený a povinný vykonať také opatrenie, aby bolo zabránené vzniku škody.

Výrobný úsek sa členil na výrobného riaditeľa (ktorým bol obžalovaný A. B. F.), výrobný dispečing a výrobnú prevádzku. Výrobný riaditeľ riadil činnosť prevádzok, výrobného dispečera a vedúcich dielní. Okrem všeobecných povinností a zodpovedností mal zodpovednosť za komplexné riadenie výrobného úseku, plnenie úloh uložených generálnym riaditeľom, činnosť odborných komisií, ktorým predsedal, za dôsledné dodržiavanie BOZP a PŽO na jeho úsekoch, za dôsledné dodržiavanie technologickej disciplíny, správne používanie a využívanie strojov a zariadení výrobného úseku. Rozhodoval o opatreniach pri ohrození života, zdravia alebo majetku. Zásobovanie výroby bolo zaisťované plnením operatívneho plánu jednotlivých oddelení pravidelným a včasným prísunom materiálu potrebného pre výrobu, uskladňovaním materiálu určeného do temperačných miestností, dbaním na dodržiavanie obložnosti tejto miestnosti, uplatňovaním požiadaviek na prísun muničného materiálu.

Z rozdeľovníka, na ktorom sú vyznačené oddelenia, ktorým bol v kópii organizačný poriadok doručovaný, jednoznačne vyplýva, že obžalovaný A. B. C. ako generálny riaditeľ ho vydával, teda bol s ním oboznámený, a obžalovanému A. B. F. ako výrobnému riaditeľovi bol doručený, teda aj on bol s ním oboznámený.

Aj odvolací súd považoval ďalej za jednoznačne preukázané, že pre VOP Nováky, a.s. platili a boli záväzné vojenské predpisy upravujúce oblasť výbušnín, tzv. Del-ky, konkrétne predpisy Del 27-4 a Del 28-2, pretože na ne priamo a jednoznačne odkazovali organizačný poriadok alebo iné vnútro podnikové predpisy, vzťahujúce sa na delaboráciu či týkajúce sa skladovania, či už murovaných skladov alebo voľných skládok, prípadne zápis zo zasadnutia pyrotechnickej komisie, keď aj niektorí vypočítaní svedkovia popisovali, že ich brali pri svojej práci na zreteľ a riadili sa nimi. Aj pre odvolací súd nebolo vôbec sporné, že fakticky boli jednotlivé vykonávané postupy, pokyny, operácie a celková práca výbušnami (nakladanie s nimi i skladovanie) vo VOP Nováky, a.s., a to aj po jeho transformácii zo štátneho podniku na akciovú spoločnosť, podriadené týmto vojenským predpisom, resp. pri tejto činnosti sa nimi spoločnosť riadila, čoho si museli byť vedomí aj obžalovaní A. B. C. a A. B. F..

Vykonané dokazovanie preukázalo aj to, že vo VOP Nováky, a.s. bol nedostatok vhodných skladových priestorov, pričom tento nedostatok bol síce dlhodobý (trval zrejme už od vzniku samostatnej Slovenskej republiky, od čias VOP Nováky, š.p.), ale vrcholovým manažmentom tejto spoločnosti v podstate aj ignorovaný.

K tomu je potrebné dodať, že vo VOP Nováky, a.s. bola vykonaná v dňoch 24.04.2006 až 25.04.2006 kontrola výbušnínarskou komisiou Ministerstva obrany SR a jej cieľom bola kontrola uloženia materiálu v skladoch, voľných skládkach – vo výrobných priestoroch. V správe z tejto kontroly boli konštatované nedostatky pri voľných skládkach – pri dočasne skladovanej munícií, ktorá sa takto nesmela skladovať.

Ďalej zo znaleckého posudku KEÚ PZ jednoznačne vyplynulo, že výrobný objekt „A“, v ktorom došlo k prvému výbuchu, sa premenil aj na objekt skladový, pretože sa v jeho priestoroch nachádzal taký druh materiálu, ktorý sa tam nemal nachádzať v súvislosti s výrobou tam realizovanou. O tomto obžalovaní A. B. C. a A. B. F. vedomosť rovnako mali.

Aj odvolací súd v tomto smere poukazuje na konštatáciu znalcov ohľadom množstiev výbušnín, ktoré boli v priestoroch miestností a rozpor s uskladnením toho – ktorého materiálu s platnou právnou úpravou, najmä že konkrétne výrobné priestory neboli schválené ako skladové priestory, prípadne že boli porušené predpisy o bezpečnej vzdialenosti uskladnenia jednotlivých materiálov od susedných (výrobných) objektov, ďalej že konkrétny nebezpečný materiál bol skladovaný priamo vo výrobnom objekte v rozpore s vojenskými predpismi, tiež vyhláškou Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 77/1996 Z.z. i organizačnou smernicou spoločnosti č. 10/8-36.

V čase spáchania skutku sa realizovali vo výrobnom objekte „A“ tri činnosti, z ktorých sporný materiál (určujúci pre vznik udalosti) bol práve materiál uskladnený na nádvorí „U“ výrobného objektu „A“. Tento materiál bol výstupom z výroby – delaborácie míny PT-Mi-Ba III, teda nebol určený na spracovanie, a keďže nebol v danom čase vytvorený nový spôsob jeho likvidácie, bolo prijaté dočasné riešenie, že bude uskladnený práve na tomto nádvorí.

Už od začiatku roka 2006 však bolo na túto skutočnosť opakovane poukazované aj pyrotechnickou komisiou VOP Nováky, a.s. tak, ako to konkrétne vyplýva z oboznámených zápisov z jednotlivých

zasadnutí tejto komisie, čoho si museli byť vedomí aj obžalovaní A. B. C. a A. B. F., ktorým boli tieto zápisy následne aj doručované (vyplýva to z príslušných rozdeľovníkov k týmto zápisom).

Zo zápisov vyplýva konkrétne nasledovné:

- zo dňa 20.01.2006 – konštatuje sa nepriaznivý stav vo vývoji povolených obložností munície a delaborátov z munície aj vo výrobnom objekte „A“, kde neustále dochádza k hromadeniu takéhoto nebezpečného materiálu,
- zo dňa 28.02.2006 – konštatuje sa nepriaznivý stav vo vývoji povolených obložností munície a delaborátov z munície je neustále zaznamenávaný aj vo výrobnom objekte „A“, kde neustále hromadí a skladuje takýto nebezpečný materiál, ktorý je mnohokrát ukladaný aj v priestoroch pracovísk a liniek,
- zo dňa 04.04.2006 – konštatuje sa nepriaznivý stav vo vývoji povolených obložností munície a delaborátov z munície, ktorý je neustále zaznamenávaný aj vo výrobnom objekte „A“, kde neustále hromadí a skladuje takýto nebezpečný materiál, ktorý je mnohokrát ukladaný aj v priestoroch pracovísk a liniek – prijaté úlohy: konštatovaná maximálna vyťažiteľnosť skladov a skládok, daný pokyn na dodržiavanie Del 27-4; vo vzťahu k tomuto zápisu bol vydaný písomný pokyn generálneho riaditeľa (teda obžalovaného A. B. C.) zrealizovať konkrétne v ňom uvedené úlohy,
- zo dňa 13.10.2006 – konštatuje sa vznik nových nepovolených skládok TNT a raketovej munície, ako aj nepriaznivý stav obložností výbušnín a munície vyskytujúci sa vo výrobnom objekte „A“, kde sa priebežne nahromadilo najmä veľké množstvo TNT a aj horľavý odpadový materiál z delaborácií; pripojený bol zoznam nepovolene uskladňovaného nebezpečného materiálu,
- zo dňa 23.11.2006 – konštatuje sa nepovolené ukladanie a skladovanie munície a pyrotechnických elementov na prevádzkach aj výrobného objektu „A“ – na pracovisku likvidácie výbušiek sa nepovolene skladujú výbušky pripravené na likvidáciu (daný pokyn s termínom „ihneď“: dodržiavať predpísané obložnosti, nevyužívať pracovisko ako skládku...),
- zo dňa 18.12.2006 – konštatuje sa zlepšenie nepriaznivého stavu v ukladaní munície, výbušnín a delaborovaných pyroelementov na prevádzkach výrobných objektov a zlepšenie stavu dodržiavania povolených obložností na pracoviskách, pričom posledná nepovolená voľná skládka je skladovanie znečisteného TNT zo separácie TNT z míny PT-Mi-BallIII za výrobným objektom „A“.

V roku 2007, do udalosti, ktorá sa stala dňa 02.03.2007, už pyrotechnická komisia nezasadala ani jedenkrát.

Zo zápisov zo zasadnutí pyrotechnickej komisie VOP Nováky, a.s. teda vyplýva, že sa v nich od začiatku roka 2006 opakovane hovorilo o nepovolených skládkach, nepovolenom skladovaní munície a výbušnín aj vo výrobných objektoch VOP Nováky, a.s., najmä v objekte „A“, o porušovaní konkrétneho vojenského predpisu Del, na ktorý priamo odkazovali vnútropodnikové predpisy spoločnosti, na vydávaní ktorých sa podieľali aj obžalovaní A. B. C. a A. B. F..

Najmä z vykonaného znaleckého dokazovania súd prvého stupňa správne vychádzal aj pri upresnení konkrétneho množstva materiálov, ktoré mali byť vo vnútorných či vonkajších priestoroch dňa 02.03.2007 umiestnené, ktoré zistenia potom jednoznačne preukázali, že vo výrobnom objekte „A“ dochádzalo k nesprávnemu ukladaniu – uskladňovaniu veľkého množstva rôznych výbušných materiálov. Budova „A“ nebola skladovým priestorom. Pre výrobný objekt nie je stanovená obložnosť, len pre objekt skladový. Aj miestnosť č. 26 bola používaná ako skladový priestor, ako taký ale nebola ako skladový priestor schválená.

Znalcom z KEÚ PZ sa od počiatku javila ako problémová práca v miestnosti č. 26. Až z výsluchu svedka J. zistili, že v tejto miestnosti bola nesprávne umiestnená paleta s výbuškami z predchádzajúcej delaborácie V-30, ktorej výroba nebola dokončená, keď sa čakalo na jej pokračovanie (mala byť teda odvezená, čo sa ale nestalo). Znalci skonštatovali, že z výbuchu jednej výbušky hrozí ohrozenie života a zdravia jedného človeka, ktorý by s ňou prišiel do bezprostredného kontaktu.

Určiť poradie výbuchov v miestnosti č. 26 znalci v konečnom dôsledku síce nevedeli, keď určili len to, že v tejto miestnosti bol prvý výbuch (o epicentre výbuchu práve v tejto miestnosti svedčí povaha zranení, resp. devastačných následkov u tých osôb, ktoré sa v nej nachádzali, keď sa z týchto osôb zachovalo veľmi málo), ani nepredpokladali, že by sa dalo preukázať, akým spôsobom dochádzalo k šíreniu výbuchu, keď išlo o uzavretý priestor. Jeho účinky boli ničivé na tam sa nachádzajúce štyri

pracovníčky. Technológia nebola nastavená tak, aby sa výbuch nešíril aj do iných miestností, ba práve naopak boli vytvorené vhodné podmienky na to, aby sa šíril do okolia.

Znalci vylúčili, že by bol prvý výbuch v miestnosti č. 26 iniciovaný z iného prostredia. Nič tomu vzhľadom na výšku, resp. hĺbku krátera nájdeného na mieste, kde sa táto miestnosť nachádzala, nenasvedčovalo.

Na nebezpečné uloženie množstva výbušných látok podľa záverov znalcov nasvedčuje situácia po výbuchu. Ak by boli bezpečne skladované, i keď by došlo k nejakej priemyselnej havárii, znalci skonštatovali, že budova „A“ by musela stáť. Táto budova však stáť nezostala a bola úplne zničená.

Jednoznačne v civilnej i vojenskej oblasti je potrebné oddeliť iniciátory a výbušniny. V priestoroch ale boli iniciátory alebo náloživo, ktoré obsahovalo iniciátory, čím sa zvýšila možnosť šírenia požiaru a výbuchu v celom objekte „A“. Výskyt predmetu citlivého na vonkajší impulz predstavuje zvýšené nebezpečenstvo, kombinácia s veľkým množstvom výbušniny spofahlivo za určitých podmienok môže viesť k iniciácií výbušniny, a to bol práve ten prípad, ktorý nastal aj dňa 02.03.2007.

V objekte „A“ bol zabezpečený iniciačný reťazec potrebný k tomu, teda taký – aký TNT potreboval k tomu, aby vybuchol, počín v podobe výbuchu iniciátorov alebo iných výbušnín, trhavín, ktoré sa tam aj nachádzali. Tohto materiálu práve v prachovom oddelení, podľa záverov znalcov, bolo dostatočne.

Nielen vyššie uvedené, ale aj všetky ostatné závery KEÚ PZ považoval odvolací súd za nesporné, i keď nehovorili o jednej možnej príčine vzniku prvého výbuchu v miestnosti č. 26, ale len o príčine najpravdepodobnejšej (čo bolo vyhodnotené v prospech obžalovaných vo výroku o vine – viď nižšie).

Jednoznačne išlo podľa znalcov o reťazec pochybení v súvislosti s rozložením tam sa nachádzajúcich materiálov. Ak by však tam bol len materiál na delaboráciu výbušiek V-5-čršd, ktorá práca mala dňa 02.03.2007 prebiehať, došlo by „len“ k usmrteniu pracovníčok tam sa nachádzajúcich. Sami od seba sa podľa znalcov nemohli vznietiť – vybuchnúť ani výbušky V-30.

Správne síce dospel súd prvého stupňa k záveru, že vzhľadom na závery znalcov nie je možné obžalovaným A. B. C. a A. B. F. klásť za vinu prvotnú príčinu vzniku udalosti (prvý výbuch) a v tejto súvislosti vyvodiť voči nim aj trestnoprávnu zodpovednosť za následok v podobe smrti štyroch pracovníčok, ktoré v poobedňajších hodinách dňa 02.03.2007 pracovali v miestnosti č. 26 v objekte „A“ – T. J., B. L., R. O. a R. C..

Avšak už vyššie konštatovaný nimi tolerovaný stav po tomto prvom výbuchu prispel k ďalším hrozivým následkom v dôsledku následného už nezastaviteľného deja – teda ďalších výbuchov a totálnej deštrukcie výrobného objektu „A“.

Aj odvolací súd dospel k záveru, že vo VOP Nováky, a.s. sa výrobné objekty stali skladovými, pričom obžalovaní A. B. C. i A. B. F. to vedeli a dovolili to, tolerovali, aby sa v týchto priestoroch nachádzal nebezpečný výbušný materiál, aby sa tam ukladal vo zvýšenom, nedovolenom a nebezpečnom množstve, konkrétne vedeli, že v priebehu rokov 2006 a 2007 až do dňa 02.03.2007 dochádzalo v areáli VOP Nováky, a.s. k navádzaniu a navyšovaniu ukladania a skladovania výbušnín a munície v priestoroch výrobného objektu – výrobnej budovy „A“ a jej bezprostrednej blízkosti, a tým dovolili, že dňa 02.03.2007 sa tu nachádzal materiál, ktorý nebol súčasťou výrobného procesu a ich umiestnenie malo charakter skladovania minimálneho množstva, ktoré množstvá nespĺňali predpoklady bezpečného a dovoleného uskladnenia predmetného materiálu, čím došlo ku kumulácii takého množstva výbušného materiálu a jeho uskladneniu v takých priestoroch, ktoré mnohonásobne prekračovalo ako i odporovalo z hľadiska prípustného obloženia a umiestnenia vyhláške Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 77/1996 Z.z. o uskladňovaní výbušnín, ako i platnému služobnému predpisu Del 27-4 o bezpečnostných opatreniach pri práci s municiou a výbušninami a ničení munície, vydaného bývalým Ministerstvom národnej obrany v roku 1963, ktorými sa riadili.

Týmto konaním – opomenutím obžalovaní A. B. C. a A. B. F. z nedbanlivosti zvýšili všeobecné nebezpečenstvo a spôsobili ním značnú škodu, ako aj ťažkú ujmu na zdraví a smrť viacerým osobám, ktoré konkretizoval súd prvého stupňa vo výroku o vine. Aj podľa názoru odvolacieho súdu obžalovaní A. B. C. a A. B. F. takto konali vo forme vedomej nedbanlivosti, pričom v ich prípade ani odvolací súd nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by vylučovala protiprávnosť činu.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu mohli obžalovaní A. B. C. a A. B. F. vyriešiť daný nepriaznivý stav skutočne len zastavením výroby až do času, kedy budú odstránené všetky zistené a po dlhší čas pretrvávajúce nedostatky, na ktoré boli aj preukázateľne upozorňovaní. Totiž práve pri výrobe bol iniciovaný prvý výbuch.

Prečinu všeobecného ohrozenia sa podľa § 285 ods. 1 Tr. zák. dopustí ten, kto z nedbanlivosti spôsobí alebo zvýši všeobecné nebezpečenstvo, alebo sťaží jeho odvrátenie alebo zmiernenie, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

Podľa § 285 ods. 3 písm. a) Tr. zák. odňatím slobody na dva roky až päť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí ním značnú škodu.

Podľa § 285 ods. 4 Tr. zák. odňatím slobody na štyri roky až desať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví viacerým osobám alebo smrť viacerých osôb.

Trestný čin všeobecného ohrozenia podľa § 285 Tr. zák. je vo všetkých odsekoch prečinom, pretože ide o nedbanlivostný trestný čin.

Objektom tohto trestného činu je záujem spoločnosti na ochrane života a zdravia ľudí alebo záujem na ochrane cudzieho majetku.

Ide o ohrozovací trestný čin, a preto stačí už samo ohrozenie chráneného záujmu konaním páchatel'a. Na vznik trestnoprávnej zodpovednosti sa ale vyžaduje, aby všeobecné nebezpečenstvo hrozilo priamo a bezprostredne.

Objektívna stránka spočíva v konaní páchatel'a, ktorým buď spôsobí všeobecné nebezpečenstvo alebo zvýši všeobecné nebezpečenstvo, alebo sťaží jeho odvrátenie alebo zmiernenie. Subjekt je pri tejto skutkovej podstate všeobecný, teda páchatel'om trestného činu môže byť ktorákoľvek trestne zodpovedná osoba. Viacerými osobami sa rozumieju najmenej tri osoby.

Preto podľa názoru odvolacieho súdu bolo rozsiahlym vykonaným dokazovaním na súde prvého stupňa bez akýchkoľvek rozumných pochybností preukázané, že:

- obžalovaný A. B. C. ako generálny riaditeľ VOP Nováky, a.s., v zmysle organizačného poriadku riadiaci činnosť odborných riaditeľov jednotlivých úsekov, zodpovedajúci za vytváranie organizačných, technických, hmotných, finančných i personálnych prác, v prípadoch škody bezprostredne hroziacej spoločnosti povinný vykonať také opatrenia, aby bolo zabránené vzniku škody, povinný vykonávať preventívne kontroly a obhliadky v objektoch spoločnosti a zodpovedajúci za komplexnú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci na riadených pracoviskách dodržiavaním príslušných platných bezpečnostných predpisov, vzhľadom na existujúci stav nesprávne riadil činnosť odborných riaditeľov jednotlivých úsekov, výrobného riaditeľa a ekonomicko-obchodného riaditeľa tým, že nedal pokyn na okamžité odstránenie tohto života a zdravia ohrozujúceho stavu a vytvorenie bezpečnosti zodpovedajúcich podmienok a predpokladov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, nevykonal príslušné opatrenia smerujúce k zamedzeniu vzniku škody a ohrozenia života a zdravia a v rámci zodpovednosti za komplexnú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, nezakázal ďalšiu činnosť až do odstránenia príčin smerujúcich k hroziacemu nebezpečenstvu,

a

- obžalovaný A. B. F. ako výrobný riaditeľ VOP Nováky, a.s., v zmysle organizačného poriadku riadiaci činnosť prevádzok, výrobného dispečera a vedúceho dielne, zodpovedajúci za komplexné riadenie výrobného úseku, za dôsledné dodržiavanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na svojom úseku a za dôsledné dodržiavanie technologickej disciplíny, rozhodujúci o zásadných otázkach vo výrobnej oblasti spoločnosti, rozhodujúci o opatreniach pri ohrození života a zdravia alebo majetku spoločnosti, oprávnený ukladať úlohy vedúcim oddelení, prostredníctvom ním riadených oddelení, plnaci funkciu zásobovania výroby, vyjadrujúci sa k sortimentnej skladbe finálnej výroby z hľadiska výrobných možností

a k požiadavkám odbytu na plán výroby z hľadiska výrobných možností, povinný dbať na dodržiavanie obloženia temperačnej miestnosti, zodpovedajúci za komplexnú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci na riadených pracoviskách dodržiavanim príslušných platných bezpečnostných predpisov, vzhľadom na existujúci stav nesprávne riadil činnosť tým, že nedal pokyn na okamžité odstránenie tohto života a zdravia ohrozujúceho stavu a vytvorenie bezpečnosti zodpovedajúcich podmienok a predpokladov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, nevykonal príslušné opatrenia smerujúce k zamedzeniu vzniku škody a ohrozenia života a zdravia a v rámci zodpovednosti za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci nezakázal ďalšiu činnosť až do odstránenia príčin smerujúcich k hroziacemu nebezpečenstvu,

hoci mali vedomosť o tom, že v období v priebehu rokov 2006 a 2007 až do dňa 02.03.2007 dochádza v areáli VOP Nováky, a.s., k navážaniu a navyšovaniu ukladania a skladovania výbušnín a munície v priestoroch výrobného objektu – výrobnej budovy „A“ a jej bezprostrednej blízkosti, a tým dovolili, že dňa 02.03.2007 sa tu nachádzal materiál, ktorý nebol súčasťou výrobného procesu a ich umiestnenie malo charakter skladovania minimálneho množstva, v miestnostiach č. 47 sa nachádzalo 300000 ks rozbušiek rôzneho druhu, čo predstavovalo cca 300 kg brizantnej iniciačnej výbušniny, v miestnosti č. 48 sa nachádzalo cca 50000 ks počinkových teliesok rôzneho druhu, čo predstavovalo cca 500 kg brizantnej trhaviny, v miestnosti č. 27 sa nachádzalo 156 ks čiastočne delaborovaných kumulatívnych hlavíc kalibru 82 mm nezisteného typu, čo predstavovalo 93,6 kg brizantnej trhaviny, v miestnosti č. 68 sa nachádzalo cca 14552 ks zapaľovačov rôzneho druhu, čo zodpovedalo cca 145 kg brizantnej trhaviny, v miestnosti č. 1 bližšie neurčené množstvo TNT, určeného na expedíciu, no predovšetkým na nádvori „U“ zadnej časti výrobného objektu „A“ znečistený TNT s bakelitom o hmotnosti čistého TNT 23755,38 kg, ktoré množstvá nespĺňali predpoklady bezpečného a dovoleného uskladnenia predmetného materiálu, čím došlo ku kumulácii takého množstva výbušného materiálu a jeho uskladneniu v takých priestoroch, ktoré mnohonásobne prekračovalo ako i odporovalo z hľadiska prípustného obloženia a umiestnenia vyhláške Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 77/1996 Z.z. o uskladňovaní výbušnín, ako i platnému služobnému predpisu Del 27-4 o bezpečnostných opatreniach pri práci s municiou a výbušninami a ničení munície, vydaného bývalým Ministerstvom národnej obrany v roku 1963, ktorými sa riadili,

v dôsledku čoho po tom, čo dňa 02.03.2007 v čase o 16:26:24 hod. vo výrobnej budove „A“ v miestnosti č. 26, kde bola vykonávaná delaborácia výbušky V-5-b-čršD, najpravdepodobnejšie došlo k výbuchu pyrotechnickej zlože zapríčineným nesprávnou konštrukciou lisu na vysekávanie a rezanie výbušiek V-5-b-čršD a jeho zanedbanou údržbou, prenosom výbuchu na tam kumuláciou uložených zlož z predchádzajúcej výroby a neprebiehajúcej výroby, následne rozšírením požiaru z miestnosti č. 26 v dôsledku umožneného rozmiestnenia materiálu, kde sa nachádzali výbušky pripravené na delaboráciu, nachádzal sa uložený materiál pochádzajúci z predchádzajúcej delaborácie, došlo k druhému výbuchu, ktorý spôsobil deštrukciu časti výrobnej budovy „A“ a následným horením materiálu a tepelným pôsobením došlo k iniciácií asi 300000 ks rozbušiek uložených v miestnosti č. XX a asi 50000 ks počinkových náloží uložených v miestnosti č. 48 a ich detonácia sa následne preniesla na 23755,38 kg TNT, ktorý bol uskladnený v priestore nádvoria tvaru „U“ výrobnej budovy „A“, pričom tento výbuch spôsobil totálnu deštrukciu výrobnej budovy „A“ a tlaková vlna následne spôsobila škody v širokom okolí VOP Nováky, a.s., kde samotné hromadenie výbušnín vo výrobnej budove „A“ zvýšilo intenzitu a účinky výbuchov, následkom čoho došlo k úplnej deštrukcii výrobnej budovy „A“ a smrteniu zamestnancov VOP Nováky, a.s, pracujúcich vo výrobnom objekte budove „A“, na výrobnej linke delaborácie protitankovej míny PT-Mi-BA III – E. L., P. L., B. J., na vytavovaní trhaviny pomocou horúcej vody z tiel leteckých bômb OFAB 110-120 – B. N. a ďalej k mnohopočetným zraneniam zamestnancov VOP Nováky, a.s., ktorým bola spôsobená konkrétna ťažká ujma na zdraví alebo iná ujma na zdraví, ako aj následná iná ujma na zdraví jedného z pozostalých po nebohých, a to konkrétne osobám: P. E., I. P., M. L., R. N., U. V., N. F., P. P., J. J., R. W., J. C., E. W., I. H., S. B., Q. C., O. P., F. J., X. F., N. J., E. P., R. B., P. C., P. L., U. W., P. L., X. S., I. P., B. D., W. E., C. C., I. C., L. J., B. I., B. M., B. O. a A. B. L., a tiež k spôsobeniu škody na hnutelnom a nehnuteľnom majetku Vojenského opravárenského podniku Nováky, a.s., a Vojenského útvaru 5728, Nováky, v celkovej výške 4,499.207,31 Eur (t.j. 135.543.119,56 Sk).

Vo vzťahu k uplatneným odvolacím námietkam obžalovaných A. B. C. a A. B. F. uvádza odvolací súd nasledovné:

V prvom rade odvolací súd uvádza, že slovenskom trestnom procese vybudovanom na obžalovacej zásade (akuzačnom princípe) sú základné procesné funkcie – obžaloba, obhajoba a rozhodnutie – rozdelené medzi rôzne procesné subjekty. Funkcia žalobcu je zverená výlučne prokurátorovi, zo

samotného postavenia ktorého okrem iného vyplýva, že súd ho nemôže žiadnym spôsobom nútiť, aby podal obžalobu aj na ďalšie osoby.

Ako vyplýva už z vyššie uvedeného, neobstojí odvolacia námietka obžalovaného A. B. C., ktorý sa bránil i tým, že aj samotný zriaďovateľ a jediný akcionár Ministerstvo obrany Slovenskej republiky vykonával kontroly vo VOP Nováky, a.s. a nikdy neboli zistené pochybenia. Práve opak je pravdou – výbušninárska komisia Ministerstva obrany SR v apríli 2006 konštatovala konkrétne nedostatky pri voľných skládkach v areáli VOP Nováky, a.s.

Napokon aj iné poradné orgány opakovane a dlhodobo upozorňovali na veľmi závažné nedostatky, napriek tomu obžalovaný A. B. C. na tieto odborné vyjadrenia a zistenia „špecialistov“ nereflektoval z pohľadu svojich povinností generálneho riaditeľa VOP Nováky, a.s. Nie je teda pravdou ani jeho tvrdenie, že na všetky nedostatky bolo okamžite reagované a boli prijaté opatrenia s cieľom ich odstránenia.

Sám obžalovaný napokon priznal aj to, že do výrobných priestorov chodil aj osobne, konkrétne asi jedenkrát mesačne. Pamätal sa aj na to, že v objekte, kde došlo k výbuchu, bol asi dva týždne predtým. Teda obžalovaný A. B. C. nekonal ani po tom, čo mohol „na vlastné oči“ vidieť a pozorovať nedostatky, o ktorých bol pravidelne informovaný.

Úplne bez významu je podľa názoru odvolacieho súdu i jeho námietka, že neexistoval žiaden iný štátny orgán, ktorý by mohol spoločnosť VOP Nováky, a.s. kontrolovať. Veď na to si spoločnosť vytvorila aj svoje vlastné vnútropodnikové predpisy, ktoré obsahovali aj normy, ktoré mali zabezpečiť bezpečnú výrobu a nakladanie s výbušnými materiálmi.

Ako vyplýva už z vyššie uvedeného, neobstojí ani odvolacia námietka obžalovaného A. B. C., že vykonané dokazovanie jednoznačne vylúčilo, že vo VOP Nováky, a.s. boli vytvorené podmienky na skladovanie munície, výbušnín, trhavín, a že v čase výbuchu bolo v objekte „A“ toľko materiálu, ktorý bolo možné spracovať. Takéto jeho tvrdenia boli jednoznačne vyvrátené dokazovaním na súde prvého stupňa.

Napokon v napadnutom rozsudku je jednoznačne uvedené, aké konkrétne povinnosti mal obžalovaný A. B. C. porušiť.

Neobstoja taktiež žiadne z odvolacích námietok obžalovaného A. B. F., ktorý sa bránil aj tým, že vykonané dokazovanie nepotvrdilo účinnosť vojenských predpisov pri fungovaní VOP Nováky, a.s. (k tomu viď vyššie).

Rovnako vykonané dokazovanie vyvrátilo jeho tvrdenia, že vo výrobnom objekte „A“ sa nachádzal len materiál vo výrobnom procese a že by bola prekročená obložnosť miestností.

A už úplne nemožno súhlasiť s tým, že audity (kontroly) poradných orgánov boli vždy s výborným výsledkom a len s drobnými pripomienkami. To je totiž v príkrom rozpore najmä s obsahom zápisov zo zasadnutí pyrotechnickej komisie zriadenej vo VOP Nováky, a.s., ktoré sa konali v priebehu celého roka 2006.

I keď sa dňa 02.03.2007 ani jeden z týchto obžalovaných osobne nenachádzal vo VOP Nováky, a.s., nešlo o taký nepriaznivý stav, ktorý by bol vznikol iba v tento deň (teda v čase ich neprítomnosti na pracovisku), ale tento sa vyvíjal už dlhodobo a obžalovaní o ňom vedeli, tolerovali ho, resp. nerobili ani žiadne potrebné opatrenia, ktoré by viedli k jeho zlepšeniu.

Tiež odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa úpravou skutku v napadnutom rozsudku (jeho miernym pozmenením) oproti skutku v obžalobe v podstate rozhodol aj v prospech obžalovaných A. B. C. a A. B. F., pričom týmto spôsobom v podstate zohľadnil čiastočne aj niektoré ich odvolacie námietky, najmä odvolaciu námietku obžalovaného A. B. F., ktorý sa bránil aj tvrdením, že nie je možné jednoznačne určiť konkrétnu príčinu prvého výbuchu, ktorá sa rozvinula do konečného rozmeru havárie. Totiž voči obidvom obžalovaným, ako už bolo konštatované vyššie, súd prvého stupňa nevyvodil vôbec trestnoprávnu zodpovednosť aj v prípade prvého výbuchu v miestnosti č. 26 v objekte „A“ (keď sa jeho

príčinu nepodarilo jednoznačne ustáliť, resp. do úvahy prichádzalo viacero alternatív, prečo k nemu došlo).

Je síce pravdou, že aj prokurátor v písomných dôvodoch svojho odvolania namietal aj výrok o vine uvedený v napadnutom rozsudku, avšak odvolací súd upriamuje pozornosť na skutočnosť, že výrok o vine svojím odvolaním v zákonnej lehote prokurátor nenapadol. Ihneď po vyhlásení napadnutého rozsudku priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní súdu prvého stupňa totiž zahlásil odvolanie nasledovne (citácia): „Vo vzťahu k obžalovanému v 1. (pozn.: A. B. C.) a 4. rade (pozn.: A. B. F.) podáva odvolanie v neprospech obžalovaných vo výroku o treste, vo vzťahu k obžalovaným v 3. (pozn.: A. B. F.) a 5. rade (pozn.: A. B. Q.) podáva odvolanie v neprospech obžalovaných k výroku o vine a treste, konanie nenamietam.“ Z tohto dôvodu sa odvolací súd už bližšie nevenoval dôvodom jeho odvolania smerujúcim aj voči výroku o vine.

Na druhej strane odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa postupoval správne, keď podľa výsledkov vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní mierne pozmenil skutkovú vetu oproti obžalobe, pričom bola zachovaná totožnosť skutku.

Platí totiž, že zo skutočnosti, že súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobe (§ 278 ods. 1 Tr. por.), nemožno totiž vyvodiť záver, že medzi obžalobným návrhom a skutkovým výrokom rozsudku musí byť vždy úplná zhoda. Súd musí skutok uvedený v obžalobe prejednať vždy v celom rozsahu, pričom má právo i povinnosť do rozhodnutia premietnuť výsledky hlavného pojednania, ktoré prípadne údaje uvedené v obžalobe modifikujú, pokiaľ sa neporuší totožnosť skutku. Totožnosť skutku je zachovaná, keď je zachovaná jeho podstata. Podstata skutku spočíva v účasti obžalovaného na určitej udalosti vo vonkajšom svete, ktorá je uvedená v obžalobnom návrhu a z ktorej vznikol následok uvedený v obžalobe. Podstata skutku nebude porušená, ak sa zmenia okolnosti týkajúce sa miesta a času spáchania činu, rozsahu následkov, spôsobu vykonania činu, pohnútky činu alebo formy zavinenia.

Podľa ustálenej súdnej praxe je totožnosť skutku zachovaná v prípade úplnej zhody konania a následku, zhody aspoň v konaní pri rozdielnom následku, zhody aspoň v následku pri rozdielnom konaní, ako aj v prípade, ak konanie a následok budú aspoň čiastočne zhodné, za predpokladu, že bude daná zhoda v podstatných okolnostiach (najmä skutkových), odrážajúcich prípadné zmeny skutkového deja, ku ktorým došlo v rámci dokazovania v súdnom konaní. Tak tomu bolo aj v prejednávanom prípade.

Všetky usvedčujúce dôkazy vytvárali dostatočnú logickú reťaz dôkazov svedčiacich o vyššie konštatovanej vine obžalovaných A. B. C. a A. B. F. aj bez tých najmenších pochybností. Tieto dôkazy dostatočne vyvracali aj ich obranu, ktorú v konaní (a aj vo svojich odvolaniach) prezentovali, a preto odvolací súd nemohol prisvedčiť žiadnej z ich odvolacích námietok.

Vyššie uvedené skutočnosti sú len tie najdôležitejšie, ktoré považoval odvolací súd za potrebné uviesť vzhľadom na odvolaciu argumentáciu obžalovaných A. B. C. a A. B. F. vo vzťahu ku skutkovým a právnym záverom súdu prvého stupňa. S podrobnejším odôvodnením v tomto smere odvolací súd odkazuje už na písomné odôvodnenie napadnutého rozsudku.

Odvolacie námietky obžalovaných A. B. C. a A. B. F. považoval odvolací súd v podstate za opakovanie argumentov (ich obrany) prezentovaných už na súde prvého stupňa, s ktorými sa tento náležite vysporiadal a ktoré ani odvolací súd nepovažoval za dôvodné.

Nepochybne teda obžalovaní A. B. C. a A. B. F., resp. každý z nich svojim konaním popísaným v skutkovej vete napadnutého rozsudku naplnil skutkovú podstatu stíhaného prečinu všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, ods. 3 písm. a), ods. 4 Tr. zák. (v znení účinnom do 01.07.2019), keď z nebanlivosti zvýšil všeobecné nebezpečenstvo a spôsobil ním značnú škodu a tiež ťažkú ujmu na zdraví viacerým osobám a smrť viacerých osôb.

Odvolací súd má však za potrebné na úplný záver dodať, že len pre absenciu odvolania prokurátora podaného v neprospech obžalovaných A. B. C. a A. B. F. voči výroku o vine sa nemohol bližšie zaoberať úvahou, či konanie obžalovaných, vzhľadom k ich dlhšie trvajúcej preukázanej vedomosti o zvýšení hroziaceho všeobecného nebezpečenstva (v podstate od začiatku roka 2006 až do 02.03.2007), nenaplnilo už znaky úmyselného obzvlášť závažného zločinu všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods.

1 písm. b), ods. 4 písm. a) Tr. zák., s trestnou sadzbou trestu odňatia slobody na 20 až 25 rokov, resp. až na doživotie.

*** K oslobodzovaciemu výroku ***

Pokiaľ ide o odvolaními prokurátora napadnutý výrok o oslobodení obžalovaných A. B. F. a A. B. Q. spod skutku uvedeného v obžalobe, odvolací súd uvádza nasledovné:

Obžalovaný A. B. F. (technický riaditeľ VOP Nováky, a.s.) riadil podľa organizačného poriadku technický úsek, ktorý mal takéto členenie: technického riaditeľa, oddelenie technického rozvoja a oddelenie starostlivosti o základné fondy. Teda na jeho čele stál technický riaditeľ, ktorý takisto riadil oddelenia na svojom úseku, riadil pyrotechnickú komisiu, ako aj ďalšie pracovné komisie, do ktorých bol ustanovený ako predseda.

Podľa organizačného poriadku bola pyrotechnická komisia, ako jeden z odborných poradných orgánov, zriadená generálnym riaditeľom na riešenie odborných otázok, najmä výrobných, technických či ekonomicko-obchodných.

Ani odvolací súd potom nezistil žiadnu príčinnú súvislosť na udalosti, ktorá sa stala dňa 02.03.2007, s konaním obžalovaného A. B. F., ktorý mal iné postavenie a inú zodpovednosť. I keď obžalovaný A. B. F. bol predsedom pyrotechnickej komisie, išlo len o poradný a zároveň aj kolektívny orgán, ktorý dokonca na nepriaznivý stav vo VOP Nováky, a.s. opakovane poukazoval, no bez reálnej možnosti tento stav sám (vy)riešiť.

Naopak pod úsek generálneho riaditeľa spadal bezpečnostný technik (obžalovaný A. B. Q.), ktorý patril do priamej podriadenosti generálneho riaditeľa a boli mu dané činnosti na úseku BOZP spoločnosti, pričom mal právo vydávať v zastúpení generálneho riaditeľa príkazy na odstránenie chýb a nedostatkov v otázkach bezpečnosti práce a požiarnej ochrany. Z rozdeľovníka k organizačnému poriadku ale jednoznačne nevyplývalo, že by bol v písomnej podobe doručený aj obžalovanému A. B. Q..

Pritom ani žiadne iné vykonané dôkazy bez akýchkoľvek pochybností nepreukázali jeho vedomosť o tom, že podľa organizačného poriadku mal právo vydávať v zastúpení generálneho riaditeľa príkazy na odstránenie chýb a nedostatkov v otázkach bezpečnosti práce a požiarnej ochrany, ako mu to obžaloba kládla za vinu. Prokurátor navyše v obžalobe už nepoukazoval na iné jeho povinnosti, ktoré by mal porušiť, len na vyššie uvedené oprávnenie vyplývajúce z titulu jeho postavenia z organizačného poriadku.

Obžalovaní A. B. F. a A. B. Q. nemali žiadnu riadiacu právomoc, boli len členmi poradných a kontrolných orgánov, pričom sami upozorňovali aj na viaceré zistené nedostatky.

Odvolací súd ďalej uvádza, že na preukázanie viny každého obvineného musí súhrn priamych a nepriamych dôkazov tvoriť logickú, zároveň však ničím nenarušovanú sústavu navzájom sa dopĺňujúcich dôkazov, ktorá vo svojom celku nielen spoľahlivo preukazuje všetky okolnosti obžalobného skutku a usvedčuje z jeho spáchania konkrétneho obvineného, ale súčasne vylučuje možnosť akéhokoľvek iného možného záveru. V prejednávanej veci ale takýto stav nenastal práve u obžalovaných A. B. F. a A. B. Q..

V súvislosti s už naznačenou „dôkaznou núdzou“, ktorá sa vyskytla v posudzovanom prípade, je potrebné tiež poukázať na zásadu trestného konania in dubio pro reo, teda v pochybnostiach v prospech obvineného, ktorá vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 4 Tr. por. a použitie ktorej prichádza do úvahy vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu danej veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie.

Pritom k oslobodeniu obvineného spod obžaloby podľa § 285 písm. c) Tr. por. môže dôjsť vtedy, ak dokazovaním vykonaným na hlavnom pojednávaní sa síce preukáže, že skutok uvedený v obžalobe sa stal a vykazuje znaky trestného činu, avšak vykonané dokazovanie neumožňuje nepochybný záver, že to bol práve obvinený, kto tento skutok spáchal.

Keďže ani odvolací súd na rozdiel od obžalovaných A. B. C. a A. B. F. nezískal vnútorné presvedčenie o vine (aj) obžalovaných A. B. F. a A. B. Q. pre skutok uvedený v obžalobe, rozhodnutie súdu prvého stupňa o ich oslobodení spod obžaloby z dôvodu podľa § 285 písm. c) Tr. por., pretože nebolo dokázané, že tento skutok spáchali (aj) títo obžalovaní, považoval za správne a zákonné.

*** K výrokom o trestoch ***

Pokiaľ ide o uložené tresty obžalovaným A. B. C. a A. B. F. (ďalej v tejto časti aj „obžalovaní“), súd prvého stupňa ich odôvodnil nasledovne:

V zmysle ustanovenia § 34 Trestného zákona trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Páchatel'ovi možno uložiť len taký druh trestu a len v takej výmere, ako je to ustanovené v Trestnom zákone, pričom tento zákon v osobitnej časti ustanovuje len trestné sadzby trestu odňatia slobody. Trest má postihovať iba páchatel'a tak, aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby. Okrem toho, hľadiská, na ktoré súd pri určovaní druhu trestu a jeho výmery najmä prihliada, sú podľa § 34 odsek 4 Trestného zákona spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútky, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti, osoba páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. Súd poukazuje na to, že Trestný zákon práve pri prečine všeobecného ohrozenia podľa § 285 odsek 1, odsek 3 písmeno a), odsek 4 Trestného zákona, z ktorého obžalovaných uznával vinnými, zvyrazňuje vysokú závažnosť tohto trestného činu práve trestnou sadzbou trestu odňatia slobody, keď ju za tento trestný čin ustanovuje od 4 do 10 rokov. Pre závažnosť tohto skutku hovorí aj ním spôsobený následok, na ujmu na živote a zdraví poškodených ako najdôležitejších spoločenských hodnotách, ako i ním spôsobenej výške materiálnej škody, kde tu možno hovoriť asi o spôsobení najväčšej priemyselnej havárie. Pri určovaní druhu a výmery trestu súd prihliadal práve i na okolnosť, aby ukladaný trest z pohľadu generálnej prevencie v dostatočnej miere pôsobil na ostatné osoby v obdobnom postavení ako sú obžalovaní, pôsobil výchovne i na ostatnú časť spoločnosti, aby v budúcnosti k takémuto konaniu nedošlo. No pri ukladaní trestu nemohol povýšiť generálnu prevenciu nad individuálnu. Musel vnímať okolnosti významné pri ukladaní trestu na strane obžalovaných. Musel súd pri ukladaní trestu zohľadňovať i judikatúrou súdov a medzinárodnými dohovormi garantované právo obvineného na prejednanie vecí v primeranej lehote, vyplývajúci z článku 48 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky ako i článku 6 odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Je nesporné, tak ako to súdu vyplynulo z oboznámených listinných dôkazov, že išlo do času skutku a ide i do súčasnosti o bezúhonné osoby, ktoré viedli riadny život, doposiaľ neboli postihnuté za žiadny trestný čin ani priestupok a tým im súd i priznal poľahčujúcu okolnosť v zmysle § 36 písmeno j) Trestného zákona, a pretože u nich nevzhladol žiadnu príťažujúcu okolnosť, pri ukladaní trestu použil ustanovenie § 38 odsek 3 Trestného zákona. U obžalovaného A. B. C. vnímal aj aktuálny jeho vážny zdravotný stav, ktorého povaha vplyvula súdu z oboznámeného listinného dôkazu.

Pri rozhodovaní o treste súd citlivo vnímal aj okolnosti, za ktorých k spáchaniu skutku došlo, na skutočnosť, že je názoru, že svoj a v neposlednom rade významný podiel na samotnom skutku mal aj iný subjekt – vlastník daného podniku, keď dovolil, aby v daných podmienkach taký podnik vznikol, fungoval, podnikal. Bral tento podnik ako ekonomicky výhodný, v danej oblasti výnimočný, zabezpečujúci špeciálne potreby určitého rezortu. Aj samotní obžalovaní potom i túto stránku ich fungovania pri svojom postupe zohľadňovali a súd je názoru, že motívom ich konania nebola ziskovosť, resp. iné ziskové ekonomické faktory, ale práve snaha zabezpečenia práce, výrobného programu pre zamestnancov ich spoločnosti, zabezpečenie fungovania podniku v takých podmienkach, aké im boli ich vlastníkom – zriaďovateľom vytvorené a zabezpečené. Súd vzal do úvahy i ďalšiu okolnosť, že v danom prípade na vznik udalosti malo vplyv reťazenie udalostí a až záverečný reťazec udalostí za pred ním vyvstané okolnosti podľa obžaloby neboli, podľa názoru súdu, pred súd postavené zodpovedné osoby – osoby zodpovedné za to, že bolo dovolené v miestnosti č. 26 uložiť nedovolené množstvo výbušiek z výroby, ktorá tam neprebíhala, resp. ktorá v daný deň nepokračovala, čo výrazným spôsobom prispelo k celej udalosti výbuchu. Pri zohľadnení potom všetkých týchto okolností ako i možností nápravy resp. iných okolností vyplývajúcich z § 34 odsek 4 Trestného zákona potom súd dospel k záveru, že trest v trestnej sadzbe ustanovenej v Trestnom zákone by bol pre páchatel'ov neprimerane prísny a vzhľadom na okolnosti prípadu a pomery páchatel'ov je možné zabezpečiť ochranu spoločnosti aj trestom kratšieho

trvania, a to trestom v takej výmere a povahy, ako bolo vyhlásené súdom vo výrokovej časti rozsudku. Súd nedospel k záveru, že je potrebné pre splnenie účelu trestu tak z pohľadu individuálnej ako i generálnej prevencie dôvodné a potrebné ukladať obžalovaným trest spojený ihneď teraz s odňatím slobody, teda trest nepodmienečný, ale je dôvodné, zákonné a primerané a spravodlivé pôsobiť na nich pohrozením trestu odňatia slobody - teda trestom, ktorého výkon je podmiennečne odložený na skúšobnú dobu s probačným dohľadom, s uloženou povinnosťou, ako i súčasne uloženým trestom zákazu činnosti v danej oblasti vo výmere ako súd uviedol vo výroku o treste vyhláseného rozsudku.

S týmto odôvodnením, okrem jeho časti týkajúcej sa uložených trestov zákazu činnosti obžalovaným (viď k tomu nižšie), sa ale odvolací súd nestotožnil z nasledovných dôvodov:

Už v tomto odôvodnení vyššie sa odvolací súd v dostatočnej miere vyjadril k tomu, že nezdieľa názor súdu prvého stupňa v tom, že štát nesie spoluvinu či spoluzodpovednosť na udalosti, ktorá sa stala dňa 02.03.2007.

Rovnako odvolací súd poukazuje na už spomenutú obžalovacia zásadu. Predmetom prejednávanej trestnej veci bolo posúdenie trestnoprávnej zodpovednosti konkrétnych osôb, na ktoré prokurátor podal obžalobu pre konkrétne (dá sa povedať aj jedinečné) konanie, čo určilo „presné mantinely“ pre rozhodovanie v tejto veci konajúcich súdov (najmä z pohľadu ustanovenia § 119 ods. 1 Tr. por.).

Napokon sa odvolací súd v prípade obžalovaných nestotožnil ani s uložením trestov odňatia slobody mimoriadne znížených a nespojených s okamžitým odňatím slobody.

Podľa § 34 ods. 1 Tr. zák. trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou.

Podľa § 34 ods. 2 Tr. zák. páchatelovi možno uložiť len taký druh trestu a len v takej výmere, ako je to ustanovené v tomto zákone, pričom tento zákon v osobitnej časti ustanovuje len trestné sadzby trestu odňatia slobody.

Podľa § 34 ods. 3 Tr. zák. trest má postihovať iba páchatela, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

Podľa § 34 ods. 4 veta prvá Tr. zák. pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatela, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Podľa § 34 ods. 6 Tr. zák. tresty uvedené v § 32 možno uložiť samostatne alebo možno uložiť viac týchto trestov popri sebe. Za trestný čin, ktorého horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody ustanovená v osobitnej časti zákona prevyšuje päť rokov, musí súd uložiť trest odňatia slobody, ak tento zákon neustanovuje inak.

Trest je najintenzívnejšou formou štátneho donútenia a predstavuje najzávažnejší zásah do práv a slobôd človeka zo strany štátnej moci. Trest predstavuje právny následok spáchania trestného činu a môže byť uložený len súdom za splnenia všetkých zákonom predpokladaných podmienok, čo vyplýva aj z Ústavy SR, ktorá v čl. 49 explicitne vyjadruje (aj) požiadavku nulla poena sine lege. Podľa tejto zásady možno páchatela trestného činu postihnúť len takým druhom trestu, aký pozná Trestný zákon (prípadne zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb, ak ide o páchatela, ktorý je právnickou osobou), a to len vo výmere spadajúcej do zákonom predpokladaného rozmedzia.

Trestnoprávna teória už dlhodobo rozlišuje štyri základné funkcie trestov: ochrannú, represívnu, preventívnu a morálnu. Jednotlivé druhy trestov definované Trestným zákonom spravidla akcentujú rôzne z uvedených funkcií (napr. trest odňatia slobody by mal plniť predovšetkým ochrannú funkciu, trest straty čestných titulov a vyznamenaní zas morálnu funkciu). Akcentácia určitých funkcií trestu podlieha taktiež zmenám v čase a je prejavom trestnej politiky štátu. Jednotlivé funkcie trestu však nemožno vnímať oddelene, ale mali by tvoriť vzájomne sa dopĺňajúci celok.

Ochranná funkcia trestu spočíva v ochrane jednotlivcov aj celej spoločnosti pred trestnými činmi a predstavuje konečný účel trestania. Ostatné funkcie trestania (zabránenie páchateľovi pokračovať v trestnej činnosti, jeho prevýchova) v podstate smerujú práve k ochrane spoločnosti.

Represívna funkcia trestu je najvýznamnejším prvkom smerujúcim k realizácii ochrannej funkcie trestu. Jej podstata spočíva v zabránení páchateľovi v páchaní ďalšej trestnej činnosti či aspoň v minimalizácii rizika takéhoto konania. Realizácia tejto funkcie trestu sa dosahuje zásahom do základných práv a slobôd páchateľa – práva na osobnú slobodu, majetkových práv alebo iných práv (napr. prostredníctvom trestu zákazu činnosti).

Podstata preventívnej funkcie trestu je výchova páchateľa aj ďalších členov spoločnosti k tomu, aby ďalej nepáchali trestnú činnosť. V nadväznosti na uvedené možno rozlišovať individuálnu prevenciu (zameranú na páchateľa) a všeobecnú prevenciu (zameranú na spoločnosť).

Napokon význam individuálnej prevencie trestu je daný najmä skutočnosťami, že znemožnenie páchania ďalšej trestnej činnosti prostredníctvom zásahu do základných práv môže spravidla trvať len určitú dobu (uloženie trestu odňatia slobody na doživotie predstavuje trest výnimočný) a samotné znemožnenie páchania ďalšej trestnej činnosti nemusí páchateľa trvalo odradiť od takého zámeru (ba naopak, najmä osoby vo výkone trestu odňatia slobody nezriedka získajú nové, resp. prehĺbia staré kriminálne návyky, čo v spojení s nemožnosťou zaradiť sa do normálneho života v dôsledku spoločenskej stigmatizácie po samotnom výkone zvyšuje pravdepodobnosť recidívy; a to aj napriek existujúcim programom penitenciárnej starostlivosti). Na to, aby bola naplnená ochranná funkcia trestu, teda musí k represii pristúpiť taktiež prevencia, ktorej účelom je zabezpečiť to, aby samotný páchateľ po vykonaní trestu už ďalej nechcel páchať trestnú činnosť. Táto funkcia trestania je z povahy vecí v rozhodujúcej miere ovplyvnená ochotou páchateľa napraviť sa; samotný trest k tomu môže len vytvoriť podmienky, čo reflektuje aj zákonná dikcia.

Generálna prevencia je druhou rovinou preventívnej funkcie trestania. Trest uložený páchateľovi trestného činu má výchovne pôsobiť taktiež na celú spoločnosť. Na jednej strane posilňuje dôveru občanov v schopnosť štátu spoločnosť chrániť a na strane druhej má odradzujúci účinok na potenciálnych páchateľov. V súvislosti s generálnou prevenciou je potrebné uviesť, že nemožno preceňovať význam vysokých trestných sadziieb. Za dôležitejší odstrašujúci faktor možno považovať predovšetkým (relatívnu) neodvratnosť trestnoprávneho postihu páchateľa, ako aj rýchlosť, s akou k vyvodu trestnoprávnej zodpovednosti dochádza. Významným trestno-procesným prvkom umožňujúcim realizáciu preventívnej funkcie trestania v generálnej rovine je zásada verejnosti uplatňovaná v súdnej etape trestného konania.

Napokon trest vyjadruje aj morálne odsúdenie páchateľa spoločnosťou. Touto črtou sa tresty odlišujú od ochranných opatrení.

Podmienky, za splnenia ktorých je prípustné ukladať jednotlivé druhy trestov, sú upravené v § 46 a nasl. Tr. zák. Osobitná časť Trestného zákona špecifikuje zas konkrétne výmery trestu odňatia slobody, ktoré je možné uložiť za jednotlivé trestné činy.

Ustanovenie § 34 ods. 3 Tr. zák. vyjadruje zásadu personalitu trestu, ktorá logicky nadväzuje na základnú zásadu trestného práva – zásadu individuálnej zodpovednosti za zavinenie. Pokiaľ totiž možno trestnoprávnu zodpovednosť vyvodzovať len u individuálne určenej fyzickej osoby (odhliadnuc od problematiky trestnej zodpovednosti právnických osôb) v postavení páchateľa, spolupáchateľa či účastníka, je prirodzená požiadavka, aby aj trest postihoval len túto individuálne určenú osobu.

V spoločenskej praxi je plné rešpektovanie tejto zásady veľmi obtiažne, ba niekedy aj nemožné, keďže trest spravidla postihuje aj blízke osoby, a to napríklad v podobe narušenia rodinných väzieb, straty časti rodinného príjmu a pod. Súd by teda mal vždy pri ukladaní trestu prihliadať aj na oprávnené záujmy osôb žijúcich s páchateľom v spoločnej domácnosti a ďalších osôb, ktoré by mohli v súvislosti s uložením trestu páchateľovi utrpieť ujmu, a najmä uvážiť, či nepostačuje uloženie trestu, ktorý nie je spojený s nepodmienečným odňatím slobody.

Ustanovenia § 34 ods. 4, ods. 5 Tr. zák. zakotvujú zásadu individualizácie trestov. V slovenskom Trestnom zákone dominujú relatívne určité tresty, t.j. výmera trestu je spravidla určená hornou a prípadne aj dolnou hranicou trestnej sadzby. Súd môže páchatelovi uložiť trest len v rámci tohto zákonom vymedzeného rozpätia. Ustanovenia spomenutých odsekov vymedzujú kritériá, na základe ktorých súd určuje výšku konkrétneho trestu v individuálnych prípadoch tak, aby zodpovedali spoločenskej nebezpečnosti trestného činu.

Súd pri určovaní druhu a výmery trestu prihliada najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatela, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. Medzi kritériá určujúce druh a výmeru trestu teda patria okolnosti týkajúce sa samotného skutku, ale tiež osoba páchatela vo všeobecnosti.

Vo vzťahu k pojmu „pomery páchatela“ sa myslia najmä na jeho osobné, rodinné a majetkové pomery. Len po dôslednom zhodnotení všetkých uvedených okolností je možné uložiť trest, ktorý bude spôsobilý naplniť svoj účel.

Ustanovenie § 34 ods. 6 Tr. zák. všeobecne vymedzuje podmienky ukladania jednotlivých druhov trestov, buď samostatne alebo popri sebe. Zároveň výslovne určuje, že pokiaľ horná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody uvedená v osobitnej časti už prevyšuje 5 rokov, súd musí uložiť trest odňatia slobody.

Výnimku z tejto požiadavky predstavuje možnosť uložiť trest domáceho väzenia pri trestných činoch, ktorých horná hranica trestu odňatia slobody neprevyšuje 10 rokov. Zároveň však musia byť splnené ostatné podmienky na uloženie trestu domáceho väzenia.

Podľa § 53 ods. 1 Tr. zák. trest domáceho väzenia až na štyri roky môže súd uložiť páchatelovi trestného činu, ak

- a) vzhľadom na povahu trestného činu uvedeného v odseku 2, osobu a pomery páchatela postačuje uloženie tohto trestu,
- b) páchatel dal písomný sľub, že sa v určenom čase bude zdržiavať v obydli na určenej adrese a pri výkone kontroly poskytne potrebnú súčinnosť,
- c) sú splnené podmienky výkonu kontroly technickými prostriedkami.

V prejednávanej príhode odvolací súd nepovažoval za splnenú už prvú podmienku, že vzhľadom na povahu trestného činu, osobu a pomery páchatela postačuje aj uloženie trestu domáceho väzenia.

Podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatela má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatela neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatelovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Trestné právo možno in genere vymedziť ako oblasť verejného práva, ktorá disponuje tými najcitlivejšími, resp. najinvazívnejšími prostriedkami, ktorých aplikáciou dochádza k značným zásahom do osobnostnej sféry jednotlivca. V uvedenom kontexte je preto potrebné na trestnoprávnu úpravu spoločenských vzťahov nazerať optikou princípu ultima ratio a k aplikácii inštitútov trestného práva je potrebné pristúpiť ako k poslednej inštancii až v momente, keď inštitúty ostatných právnych odvetví zlyhali alebo v dôsledku intenzity protispoločenského konania jednotlivca nie sú dostatočným prostriedkom na odstránenie neželaného stavu.

Koncepčné ponímanie odvetvia trestného práva ako prostriedku ultima ratio sa odzrkadlilo aj v úprave obsiahnutej v § 39 Tr. zák., prostredníctvom ktorej zákonodarca za splnenia tam uvedených podmienok poskytuje súdu vyššiu mieru diskrečnej právomoci vo vzťahu k ukladaniu sankcií ako mu je poskytnutá prostredníctvom znenia konkrétnych skutkových podstát trestných činov uvedených v osobitnej časti Trestného zákona. Zákonodarca teda prostredníctvom dotknutej právnej normy reguluje možnosť uloženia trestu vo výmere nižšej, ako je Trestným zákonom ustanovená dolná hranica trestnej sadzby konkrétnej skutkovej podstaty. Možno teda uzavrieť, že inštitút mimoriadneho zníženia trestu pôsobí v určitej miere vo vzťahu k individuálnym okolnostiam, za ktorých bol trestný čin spáchaný, ako určitá forma korektívu.

Štruktúra je vymedzená rámcovou úpravou inštitútu mimoriadneho zníženia trestu (ods. 1), ktorého aplikáciu zákonodarca podmieňuje neúmernou prísnosťou určitého druhu trestu ukladaného páchatelovi, ako aj nadbytočnosťou tohto trestu pre konkrétneho páchatel'a v súvislosti s jeho účelom a výchovným poslaním. Tým možno rozumieť aj ukladanie určitého druhu trestu vo výmere nižšej, ako je Trestným zákonom stanovená dolná hranica trestnej sadzby. Avšak mimoriadne zníženie trestu je fakultatívnym inštitútom. Obvinený teda v rámci trestného konania nedisponuje právnym nárokom na mimoriadne zníženie trestu.

Aplikácia mimoriadneho zníženia trestu je prejavom diskrečného oprávnenia súdu a je prípustná výlučne za splnenia zákonom stanovených podmienok, a to:

- a) existencia mimoriadnych skutkových okolností prípadu, alebo
- b) ak to odôvodňujú pomery páchatel'a.

Zákonná textácia teda nevyžaduje, aby boli tieto podmienky naplnené kumulatívne, čo má svoj základ najmä vo fakultatívnej povahe inštitútu mimoriadneho zníženia trestu, ktorého aplikácia je na voľnej úvahe konajúceho súdu (sudcu). Pri aplikácii inštitútu mimoriadneho zníženia trestu je toto však potrebné vnímať optikou všeobecného pravidla, že realizácia diskrečnej právomoci nikdy nie je prejavom svojvôle orgánu aplikujúceho právnú normu na konkrétny prípad.

K alternatívne vyjadreným podmienkam aplikácie inštitútu mimoriadneho zníženia trestu ale musí nutne pristúpiť ďalšia okolnosť predvídaná dotknutým ustanovením, t.j. musí ísť o neprimerane prísne vymeraný trest vzhľadom na niektorú z vyššie uvedených podmienok (mimoriadne skutkové okolnosti, alternatívne osobné pomery páchatel'a), pričom na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania.

V rámci interpretačných súvislostí aplikácie inštitútu mimoriadneho zníženia trestu je potrebné vyjadriť dôležitosť dotknutého ustanovenia aj s poukazom na individualizáciu trestu ukladaného konkrétnemu páchatelovi. V zmysle prítomnosti zásady individualizácie trestu vyjadrenej v jednotlivých ustanoveniach Trestného zákona je nevyhnutné na spravodlivé určenie výšky ukladaného trestu zohľadniť všetky relevantné okolnosti, za ktorých bol skutok spáchaný. Týmito okolnosťami sa rozumejú najmä všetky poľahčujúce, ako aj priťažujúce okolnosti ovplyvňujúce modifikácie hornej alebo dolnej hranice zákonom stanovenej trestnej sadzby, v dôsledku čoho podstatným spôsobom ovplyvňujú aj výmeru ukladaného trestu.

K interpretácii zásady individualizácie ukladaného trestu je však potrebné pristupovať extenzívnejšie, než len v načrtnutej rovine poľahčujúcich a priťažujúcich okolností. To má svoj základ najmä v požiadavkách, ktoré sú na trest ako formu spoločenskej represie kladené trestnoprávnymi normami (§ 34 Tr. zák.). V dôsledku prítomnosti týchto požiadaviek má trest slúžiť ochrane spoločnosti, má pôsobiť preventívne a odstrašujúco na potenciálnych páchatel'ov trestnej činnosti (generálna prevencia), má mať výchovné poslanie a napokon je prítomná aj požiadavka jeho spravodlivosti. Na dosiahnutie uvedených atribútov ukladaného trestu je preto dôležité zohľadniť všetky mimoriadne skutkové okolnosti konkrétnej veci a premietnuť ich do konkrétnej výmery trestu ukladaného páchatelovi.

K písm. a):

Pod existenciou mimoriadnych skutkových okolností prípadu možno rozumieť existenciu takých okolností, ktoré majú podstatný vplyv na spáchanie trestného činu a ktoré majú objektívny súvis s konkrétnym trestným činom. Tieto skutkové okolnosti významnou mierou pôsobia na charakter trestnej činnosti konkrétneho páchatel'a (tieto okolnosti nemožno stotožňovať s poľahčujúcimi okolnosťami). Ich rozdielnosť spočíva v kvalitatívnom rozlíšení miery intenzity, ktorými tieto okolnosti pôsobia na osobu páchatel'a, páchanie trestnej činnosti, povahu páchanej trestnej činnosti a pod.

Mimoriadne skutkové okolnosti odôvodňujúce uloženie výmery konkrétneho trestu pod zákonom stanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby môžu byť zastúpené jednotlivo, ako aj v ich súhrne, teda takýchto okolností môže byť aj viacero.

Pre úplnosť je potrebné uviesť, že mimoriadne skutkové okolnosti, ktoré podmieňujú mimoriadne zníženie trestu, môžu spočívať tak na strane konkrétneho skutkového deja trestného činu, ako aj na strane orgánov činných v trestnom konaní a súdu. V prípade druhej uvádzanej skupiny okolností, ktoré sú integrálnou súčasťou podmienok znižovania výmery trestu pod zákonom stanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby, možno týmito okolnosťami rozumieť najmä závažné porušenia ustanovení upravujúcich trestné konanie. Môže tak teda ísť o závažný excés v postupe orgánov činných v trestnom konaní spôsobený najmä nezákonnou, ale aj nesprávnou aplikáciou právnej normy na konkrétny prípad, ale aj porušenie základných práv a slobôd priznaných právnym poriadkom Slovenskej republiky alebo medzinárodnými prameňmi práva. V tomto kontexte možno uviesť príklad porušenia práva na spravodlivý proces majúci pôvod v porušení práva na verejné prejednanie veci v primeranej lehote alebo v prietahovosti konania. Pri naplnení týchto podmienok teda dochádza k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. V týchto prípadoch tak zákonodarca zmierňuje negatívne dopady porušenia zákonných noriem regulujúcich trestné konanie (zásada rýchlosti a hospodárnosti konania) aj prostredníctvom možnosti aplikácie inštitútu mimoriadneho zníženia trestu.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Z čl. 48 ods. 2 Ústavy SR vyplýva, že právo na prerokovanie veci (vrátane trestnej) bez zbytočných prietahov je ústavným právom každého jednotlivca, ktorého porušenie je právne priamo vynútiteľné prostredníctvom Ústavy SR. Na tomto mieste je možné poukázať na skutočnosť, že Ústava SR pracuje s termínom „bez zbytočných prietahov“, z čoho potom vyplýva záver, že nie všetky prietahy v súdnom konaní sú neprípustné, ale neželané sú len tie prietahy, ktoré vzniknú zbytočne (neodôvodnene).

Podľa čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd pri rozhodovaní o trestnom obvinení je každá dotknutá strana oprávnená na spravodlivé a verejné prerokovanie svojej veci uskutočnené v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Primeranosť dĺžky konania sa vždy posudzuje s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu, pričom súd pri posudzovaní berie do úvahy skutkovú, právnu a procesnú zložitnosť prípadu, ako aj správanie štátnych orgánov a účastníkov konania (porovnaj napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Pélissier and Sassi proti Francúzsku z 25. marca 1999, č. 25444/94, ods. 67, vo veci Kemmache proti Francúzsku z 27. novembra 1991, č. 12325/86, 14992/89, ods. 60 alebo vo veci Masár proti Slovenskej republike z 3. mája 2012, č. 66882/09, ods. 23).

ESLP v žiadnom zo svojich rozhodnutí nekonkretizoval „všeobecne záväznú“ dobu, ktorú by bolo možné za primeranú lehotu považovať (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5To/7/2018 zo dňa 27.09.2018).

K písm. b):

Osobnými pomermi páchatel'a sa rozumejú okolnosti, ktoré vplývajú na osobnosť páchatel'a trestného činu, no neprejavia sa v spôsobe spáchania konkrétneho skutku. Ide teda o súbor určitých okolností, ktoré pôsobia na páchatel'a trestného činu a spravidla majú dlhotrvajúci charakter. Medzi osobné pomery možno kategoricky subsumovať intelektuálnu úroveň konkrétneho páchatel'a, psychický stav páchatel'a spočívajúci v slabomyseľnosti, dôveryhodnosti, ovplyvniteľnosti alebo emočnej nevyrovnanosti. Pod mimoriadne pomery páchatel'a možno subsumovať tiež skutočnosť, že páchatel' trestného činu má početnú rodinu, ktorá je na neho výživou odkázaná a pod.

V tejto súvislosti je však potrebné pripomenúť, že znenie § 39 ods. 1 Tr. zák. neuvádza výpočet okolností, ktoré možno považovať za mimoriadne pomery páchatel'a, ktoré majú vplyv na aplikáciu inštitútu mimoriadneho zníženia trestu. Z toho dôvodu je potrebné ku každému jednotlivému prípadu pristupovať prísne individuálne a skúmať pomery páchatel'a vždy s ohľadom na všetky individuálne okolnosti konkrétneho prípadu a vo vzájomnej súvislosti. Obdobne, ako je to v prípade mimoriadnych skutkových okolností, aj mimoriadne osobné pomery páchatel'a môžu byť v konkrétnom prípade zastúpené viacnásobne.

Napokon zo súdnej praxe vyplýva aj to, že:

- medzi „okolnosti prípadu“ podľa osobitného zmiernovacieho ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. patrí aj neprerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak nie sú prieťahy zavinené obvineným (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 76/2015 zo dňa 13.09.2016),
 - dĺžka konania, s prihliadnutím na obťažnosť veci, postoj obvineného k trestnému stíhaniu a procesný postup orgánov činných v trestnom konaní výrazne a neprimerane presahuje dĺžku konania v porovnateľných veciach, je okolnosťou prípadu odôvodňujúcou pri ukladaní trestu použiť mimoriadne zmiernovacie ustanovenie § 39 Tr. zák. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 69/2019 zo dňa 31.03.2020),
 - mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody možno odôvodniť aj okolnosťami, ktoré sú znakom príslušnej skutkovej podstaty trestného činu, pokiaľ ich význam alebo intenzita, ktorou boli naplnené, výraznejšie vybočujú z obvyklých prípadov takýchto trestných činov, a tak odôvodňujú zhovievavejší prístup pri ukladaní trestu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 To 2/2019 zo dňa 23.10.2019),
 - len samotná neexistencia priťažujúcich okolností, resp. vedenie riadneho života pred spáchaním trestného činu nie sú dôvodom na mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zák.; vedenie riadneho života je totiž v Trestnom zákone zahrnuté pod poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Tr. zák. a neexistencia priťažujúcich okolností a s tým súvisiaca prevaha poľahčujúcich okolností má pre páchatel'a za následok „benefit“ v podobe zníženia hornej hranice trestnej sadzby podľa § 38 ods. 3 Tr. zák. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Tdo/45/2020 zo dňa 08.12.2020).
- Možno zhrnúť, že aplikácia inštitútu v zmysle § 39 ods. 1 Tr. zák. v prípade, ak je dôvodom na jeho využitie neprimeraná dĺžka trestného konania, nemôže byť automatická (mechanická), ale tento postup by mal prichádzať do úvahy až vtedy, pokiaľ bude starostlivo zohľadnená najmä obťažnosť veci, postoj obvineného k trestnému stíhaniu a procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo konajúceho súdu.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa síce poukázal na uplynulé obdobie medzi spáchaním trestného činu a vyhlásením napadnutého rozsudku, ale už sa žiadnym spôsobom nezaoberal skutkovou, právnou alebo procesnou zložitou prejednávaného prípadu, ani správaním štátnych orgánov a účastníkov konania.

V tomto smere odvolací súd sumarizuje procesný postup orgánov činných v trestnom konaní i súdu prvého stupňa nasledovne:

- skutok sa stal dňa 02.03.2007,
- uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané dňa 04.07.2007,
- v priebehu prípravného konania orgány činné v trestnom konaní vypočuli opakovane všetkých obžalovaných a poškodených, opakovane vypočuli aj 90 svedkov a vypočuli aj jedného znalca, tiež zabezpečili do trestného konania listinné doklady k uplatneným nárokom na náhradu škody, lekárske správy, správy zo súdnej pitvy, realizovali tiež množstvo obhliadok miest či nálezov, a to od 02.03.2007 až do augusta 2008 (aj dodatočných), s vyhotovením príslušných aj obsahových fotodokumentácií, realizovali právnu pomoc do Českej republiky, dochádzalo z ich strany k vydaniam i vráteniam vecí potrebných pre trestné konanie, vykonávali rekonštrukcie, zabezpečovali množstvo iných listinných dôkazov, vrátane vnútropodnikových alebo iných predpisov (doklady VOP Nováky, a.s. sú najmä súčasťou obsahových príloh č. 1-11, 14, 16-17, 19 a 22-23, sú tam zápisy zo zasadnutí pyrotechnickej komisie, doklady z Ministerstva obrany Slovenskej republiky, najmä od výbušninárskej komisie), napokon v prípravnom konaní bolo vypracovaných až 123 znaleckých posudkov,
- obžaloba podal prokurátor na súd prvého stupňa dňa 22.01.2010, spisový materiál mal vtedy 9700 strán, vyšetrovací spis tvorilo 34. zväzkov, pričom rovnako objemné boli aj viaceré prílohy tohto vyšetrovacieho spisu,
- pokiaľ ide o úkony súdu prvého stupňa po podaní obžaloby už v súdnom konaní, ten nariadil už na deň 09.11.2010 verejné zasadnutie o predbežnom prejednaní obžaloby, ktoré bolo neskôr odročené na deň 26.11.2010, následne došlo k postúpeniu veci senátom súdu prvého stupňa samosudkyni súdu prvého stupňa, vo veci boli postupne určené termíny hlavného pojednávania na dni 28.03.2012, 29.03.2012 a 30.03.2012 (dňa 28.03.2012 bolo hlavné pojednávanie otvorené), na dni 05.06.2012, 06.06.2012, 07.06.2012 a 08.06.2012, na dni 11.09.2012, 12.09.2012, 13.09.2012 a 14.09.2012, na dni 20.11.2012, 21.11.2012, 22.11.2012 a 23.11.2012, na dni 05.02.2013, 06.02.2013, 07.02.2013 a 08.02.2013, na dni 16.04.2013, 17.04.2013, 18.04.2013 a 19.04.2013, na dni 04.06.2013, 05.06.2013, 06.06.2013 a 07.06.2013, na dni 17.09.2013, 18.09.2013, 19.09.2013 a 20.09.2013, na dni 27.11.2013

a 29.11.2013, potom bolo hlavné pojednávanie odročené na neurčito, potom na deň 25.04.2014, následne na dni 17.06.2014 a 20.06.2014, následne na deň 26.09.2014, potom na deň 11.11.2014, ďalej na dni 02.02.2015, 03.02.2015, 04.02.2015 a 05.02.2015, kedy bolo hlavné pojednávanie odročené na neurčito, aby procesné strany mohli predložiť prípadne nové dôkazy a zároveň aby súd prvého stupňa zväzil potrebu vypracovania doplnku k znaleckému posudku KEÚ PZ a zabezpečil nové listinné dôkazy od VOP Nováky, a.s., následne bola dňa 26.05.2016 do konania pribratá znalkyňa na posúdenie zdravotného stavu obžalovaného A. R. C., tento vyžiadaný znalecký posudok bol doručený súdu prvého stupňa dňa 04.07.2016, potom bol určený nový termín hlavného pojednávania na deň 24.10.2016, následne na deň 30.03.2017, kedy bolo hlavné pojednávanie odročené na neurčito za účelom zabezpečenia nových dôkazov od VOP Nováky, a.s., pričom dňa 17.08.2018 bol vyžiadaný doplnok k znaleckému posudku KEÚ PZ, ktorý bol súdu prvého stupňa doručený dňa 29.01.2019, potom boli určené termíny hlavného pojednávania na dni 03.05.2019 a 14.05.2019 a následne dňa 20.09.2019 bol vyhlásený napadnutý rozsudok.

Ďalej odvolací súd tiež konštatuje, že v priebehu súdneho konania zomreli aj niektorí poškodení, resp. dňa XX.XX.XXXX zomrel aj obžalovaný A. R. C., voči ktorému súd prvého stupňa uznesením sp. zn. 3T/12/2010 zo dňa 09.08.2017 zastavil trestné stíhanie.

V súhrne je potrebné konštatovať, že súd prvého stupňa konal v prejednávanej veci veľmi efektívne a sústredene, keď okrem iného vopred (účelne a hospodárne) zisťoval voľné termíny obhajcov obžalovaných pred určením konkrétnych termínov hlavného pojednávania, na návrh jednej z procesných strán sa riešila otázka zákonného obsadenia súdu prvého stupňa (či má vec prejednávať senát alebo samosudca), keď súd prvého stupňa požiadal o vyjadrenie Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý k tejto otázke vydal zjednocovacie stanovisko pod č. Tpj 8/2011. Navyiac procesné strany predkladali súdu prvého stupňa ďalšie nové dôkazy (aj znalecké posudky) a podávali návrhy na vykonanie nových dôkazov na hlavnom pojednávaní.

I keď bol napadnutý rozsudok vyhlásený dňa 20.09.2019 a odvolacie konanie začalo predložením veci odvolaciemu súdu dňa 13.03.2020, aj odvolací súd potreboval určitý dlhší časový úsek, aby sa mohol podrobnejšie oboznámiť s takto obsiahlym spisovým materiálom a s rozsahom dokazovania, ktoré bolo vykonané na súde prvého stupňa.

Odvolací súd musí konštatovať, že s prihliadnutím na časové súvislosti nemožno konštatovať, že by toto trestné konanie trvalo neprimerane dlho a že by sa vyznačovalo zbytočnými (neodôvodnenými) prieťahmi, s prihliadnutím najmä na už vyššie naznačenú obťažnosť tejto veci, ktoré by mali mať za následok „nevyhnutnú“ aplikáciu mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. (k tomu je potrebné dodať, že odvolací súd pri určovaní konkrétnej výmery trestov odňatia slobody u obžalovaných zohľadnil dĺžku konania bez použitia ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák.).

Podľa názoru odvolacieho súdu potom aplikáciu mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. v prejednávanej veci zo strany súdu prvého stupňa nebolo možné oprieť o žiadnu takú významnú skutočnosť, ktorá by zakladala zákonný dôvod pre takýto postup.

Práve naopak – odvolací súd dospel k záveru, že vyslovená vina za stíhaný trestný čin, pri súdom prvého stupňa ustálených skutkových okolnostiach, ktoré si osvojil aj odvolací súd, si jednoznačne v prípade obžalovaných „zasluhovala“ len uloženie trestov odňatia slobody spojených s ich výkonom.

Ani doterajšia dĺžka trestného konania, resp. čas od spáchania skutku (do rozhodnutia odvolacieho súdu už viac ako 16 rokov a 5 mesiacov) nie je natoľko neprimeraná, aby bolo možné u obžalovaných čo i len uvažovať o uložení iných trestov nespojených s okamžitým odňatím ich osobnej slobody.

Odvolací súd si nevie ani predstaviť, čo ešte „závažnejšieho“ by sa mohlo v inom prípade stať, aby bolo práve v tejto prejednávanej veci vylúčené ukladať obžalovaným práve nepodmienečné tresty odňatia slobody, ako to inak zákonodarca určil v podobe základnej trestnej sadzby trestu odňatia slobody uvedenej v ustanovení § 285 ods. 4 Tr. zák. (§ 34 ods. 6 Tr. zák.).

Vzhľadom k uvedenému pri určovaní výmery trestov odňatia slobody u obžalovaných odvolací súd vychádzal zo základnej, resp. z upravenej trestnej sadzby uvedenej v ustanovení § 285 ods. 4 Tr. zák.

Zákonodarca pre tento trestný čin určil trestnú sadzbu trestu odňatia slobody v rozmedzí 4 až 10 rokov, pričom pri jej úprave podľa § 38 ods. 3 Tr. zák., so zohľadnením jednej poľahčujúcej okolnosti u obžalovaných, že pred spáchaním trestného činu viedli riadny život – § 36 písm. j) Tr. zák., prichádzalo do úvahy u obžalovaných uloženie trestu odňatia slobody v rozmedzí 4 až 8 rokov.

Odvolačný súd tiež dospel k záveru, že pri určovaní druhu a výmery trestov odňatia slobody súd prvého stupňa nedostatočne prihliadol k následku spáchaného trestného činu, ktorý je obširne vyjadrený vo výroku o vine.

Aj tu je potrebné pripomenúť, že zákonodarcom určená základná trestná sadzba trestu odňatia slobody sa týka takých prípadov, kedy dôjde len k ohrozeniu chráneného záujmu konaním páchatel'a. V prejednávacom prípade nedošlo k ohrozeniu chráneného záujmu, ale naopak došlo k porušeniu dokonca viacerých chránených záujmov.

Okolnosti prejednávaneho prípadu jednoznačne svedčia pre záver, že išlo o najväčšiu priemyselnú haváriu v histórii samostatnej Slovenskej republiky, spojenú s tragickým osudom desiatok, stoviek ba tisícok ľudí, a to nielen zamestnancov VOP Nováky, a.s. Vinou obžalovaných štyria zamestnanci VOP Nováky, a.s. pri udalosti zo dňa 02.03.2007 zahynuli, ešte viac ich bolo zranených, a to aj veľmi ťažko, vrátane ich rodinných príslušníkov čo do ich negatívneho psychického stavu, vrátane traum, ktoré si všetci nesú vo svojich životoch až do dnešných dní a budú niesť možno aj v budúcnosti. Okrem poškodenia životov a zdravia viacerých osôb vznikli aj obrovské materiálne, hospodárske a tiež ekologické škody.

Nemenej významné je aj to, že najmenej 341 ďalších poškodených osôb či subjektov, pokiaľ ide o materiálne škody spôsobené zrejme v priamej príčinnej súvislosti s udalosťou, ktorá sa stala dňa 02.03.2007, neboli do trestného konania ani pripustených (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Ndt/2/2008 zo dňa 05.03.2008).

Platí, že pri aplikácii všeobecných zásad na konkrétnu trestnú vec musia byť spolu s okolnosťami, ktoré charakterizujú osobu páchatel'a, hodnotené aj ostatné okolnosti, ktoré spoluurčujú závažnosť činu, najmä tiež povaha a rozsah spôsobených následkov a vždy musia byť zohľadnené i momenty, ktoré ovplyvňujú požiadavku ochrany spoločnosti a občanov pred páchaním posudzovanej trestnej činnosti.

Naplnenie účelu trestu tak, ako je tento vyjadrený v ustanovení § 34 Tr. zák., si u obžalovaných jednoznačne vyžaduje uloženie práve nepodmienečných trestov odňatia slobody, aj vzhľadom k absolútne nemennému postoju obžalovaných k tejto trestnej veci, ich popieraniam akejkoľvek osobnej zodpovednosti od samotného vzniku predmetnej udalosti až do súčasnosti.

Len odvolacím súdom uložené nepodmienečné tresty odňatia slobody, ktoré inak zohľadňujú čiastočne aj doterajšiu dĺžku trestného konania, avšak nie s použitím ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák., ich konkrétne postavenie v manažmente spoločnosti VOP Nováky, a.s. (generálny riaditeľ a výrobný riaditeľ) a z toho vyplývajúce oprávnenia a zodpovednosť, ako aj dokazovaním na súde prvého stupňa preukázaný nepriaznivý zdravotný stav obžalovaného A. B. C., a to v prípade obžalovaného A. B. C. vo výmere 5 rokov a v prípade obžalovaného A. B. F. vo výmere 4 roky sú schopné celkom iste zabezpečiť splnenie účelu trestu, teda ochranu spoločnosti pred nimi ako páchatel'mi tým, že im zabránia v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvoria podmienky na ich výchovu k tomu, aby viedli riadny život, ale najmä iných odradia od páchania trestných činov. Len takéto tresty sú napokon dostatočným vyjadrením ich morálneho odsúdenia zo strany ostatnej spoločnosti.

Flagrantné a nezodpovedné (lajdácke) správanie a konanie obžalovaných ako členov vrcholového manažmentu takého podniku, akým bol práve VOP Nováky, a.s., s predmetom takej jeho činnosti, si podľa názoru odvolacieho súdu skutočne „nezaslúži“ iné (miernejšie) potrestanie.

Podľa § 48 ods. 1 Tr. zák. trest odňatia slobody sa vykonáva diferencovane v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody (ďalej len „ústav na výkon trestu“) minimálneho, stredného alebo maximálneho stupňa stráženia.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. súd zaradí páchatel'a na výkon trestu odňatia slobody spravidla do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, ak v posledných desiatich rokoch pred spáchaním trestného činu nebol vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za úmyselný trestný čin.

Podľa § 48 ods. 4 veta prvá Tr. zák. súd môže zaradiť páchatel'a aj do ústavu na výkon trestu iného stupňa stráženia, než do ktorého má byť podľa odseku 2 zaradený, ak má so zreteľom na závažnosť trestného činu a mieru narušenia páchatel'a za to, že v ústave na výkon trestu iného stupňa stráženia bude jeho náprava lepšie zaručená.

Na výkon takto uložených trestov odňatia slobody odvolací súd zaradil obžalovaných do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák., nezistiac dôvody pre iné ich zaradenie (§ 48 ods. 4 Tr. zák.).

Napokon pokiaľ ide o súdom prvého stupňa uložené tresty zákazu činnosti, odvolací súd nezistil ich nesprávnosť.

Podľa § 61 ods. 1 Tr. zák. trest zákazu činnosti spočíva v tom, že sa odsúdenému po dobu výkonu tohto trestu zakazuje výkon určitého zamestnania, povolania alebo funkcie alebo takej činnosti, na ktorú treba osobitné povolenie alebo ktorej podmienky výkonu upravuje osobitný predpis.

Podľa § 61 ods. 2 Tr. zák. trest zákazu činnosti môže súd uložiť na jeden rok až desať rokov, ak sa páchatel' dopustil trestného činu v súvislosti s touto činnosťou.

Pokiaľ súd uloží trest zákazu činnosti, odsúdený nemôže vykonávať určitú činnosť po dobu výkonu tohto trestu. Pôjde konkrétne o zákaz výkonu určitého zamestnania, povolania alebo funkcie či takej činnosti, na ktorú je potrebné osobitné povolenie alebo ktorej podmienky výkonu ustanovuje osobitný predpis.

Z hľadiska vyššie uvedeného, s ohľadom najmä na skutkové okolnosti prejednávaného prípadu, považoval odvolací súd na splnenie už citovaného účelu trestu obžalovaným za potrebné uložiť aj tresty zákazu činnosti vykonávať akúkoľvek riadiacu či vedúcu funkciu v štátnom alebo civilnom sektore na úseku výskumu, výroby či spracovania výbušnín, munície alebo pyrotechnických prostriedkov vo výmere 84 mesiacov.

*** K výroku o náhrade škody ***

Odvolací súd napokon preskúmal napadnutý rozsudok aj v časti týkajúcej sa výroku o náhrade škody, pričom nezistil žiadnu nesprávnosť.

V rámci adhézneho konania platí, že súd musí vždy primárne vyriešiť otázku, či sa majú pri posudzovaní nároku poškodeného na náhradu škody použiť hmotnoprávne ustanovenia Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce alebo iných predpisov a z nich má následne pri dokazovaní a rozhodovaní o takomto nároku vychádzať (napr. R 17/1973 a R 111/1999).

Odvolací súd konkrétne zistil, že obžalovaní A. B. C. a A. B. F. sa skutku (trestného činu) uvedeného v napadnutom rozsudku dopustili pri výkone zamestnania – ako členovia vrcholového manažmentu VOP Nováky, a.s.

V takom prípade bolo potom potrebné pri dokazovaní a rozhodovaní o riadne a včas uplatnenom nároku poškodených I. P., M. L., R. N., P. P., R. W., J. C., E. W., I. H., S. B., O. P., X. F., E. P., R. B., P. C., U. W., P. L., B. D., W. E., I. C., L. E. a P. E. na náhradu škody skutočne vychádzať z ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že pokiaľ niekto spôsobí škodu pri vykonávaní činnosti, ktorú vykonával pre inú osobu, nezodpovedá za túto škodu sám, ale zodpovedá za ňu ten, pre koho túto činnosť vykonával. Vzťahuje sa to najmä na prípady, ak zamestnanec pri výkone činnosti v rámci svojich pracovnoprávných povinností spôsobí škodu tretej osobe. V takomto prípade za škodu zodpovedá jeho zamestnávateľ (bez ohľadu na to, či je právnickou alebo fyzickou osobou).

V prejednávanom prípade obžalovaní A. B. C. a A. B. F. za spôsobenú škodu priamo vyššie menovaným poškodeným nezodpovedajú, ale naopak zodpovedajú len svojmu (už bývalému) zamestnávateľovi podľa pracovnoprávných predpisov.

Preto bolo celkom správne, ak súd prvého stupňa rozhodol o uplatnených nárokoch vyššie uvedených poškodených podľa § 288 ods. 1 Tr. por.

Pokiaľ ide o poškodeného A. B. L., aj odvolací súd dospel k záveru, že na rozhodnutie o jeho nároku na náhradu škody je potrebné vykonať ďalšie dokazovanie, ktoré presahuje potreby trestného stíhania a predĺžilo by ho, a preto súd prvého stupňa správne rozhodol, ak aj tohto poškodeného odkázal s jeho uplatneným nárokom na náhradu škody na civilný proces (§ 288 ods. 1 Tr. por.).

*** K odvolaniu poškodených ***

Ako už bolo naznačené v tomto odôvodnení vyššie, odvolací súd zistil aj dôvody pre rozhodnutie podľa § 316 ods. 1 Tr. por. pokiaľ ide o odvolanie poškodených I. J., K. C., B. L., M. L., B. J., M. N., N. O., J. L. a P. E., nakoľko ho podali ako neoprávnené osoby.

Vo všeobecnosti platí, že skôr, než odvolací súd začne plniť svoju preskúmovaciu povinnosť podľa § 317 Tr. por., je povinný zistiť, či odvolanie bolo podané včas (§ 309 Tr. por.), či ho podala oprávnená osoba a proti výroku, proti ktorému je prípustné (§ 307 a § 308 Tr. por.) a či nedošlo k vzdaniu sa práva na podanie odvolania alebo k späťvzatiu podaného odvolania (§ 312 a § 313 Tr. por.).

Podľa § 307 ods. 1 písm. c) Tr. por. ak tento zákon neustanovuje inak, rozsudok môže odvolaním napadnúť poškodený pre nesprávnosť výroku o náhrade škody.

Podľa § 307 ods. 2 Tr. por. osoba oprávnená podať odvolanie proti niektorému výroku rozsudku môže ho napadnúť aj preto, že taký výrok nebol urobený, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chyba.

Podľa § 316 ods. 1 Tr. por. odvolací súd zamietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene, osobou neoprávnenou alebo osobou, ktorá sa odvolania výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej istej veci už predtým výslovne vzala späť alebo bolo podané proti výroku, proti ktorému nie je prípustné.

V zmysle hore citovaných ustanovení Tr. por. poškodený môže napadnúť rozsudok odvolaním len pre nesprávnosť výroku o náhrade škody, ale len ak sú splnené zákonné podmienky uvedené v ustanoveniach § 46 ods. 1, ods. 3 Tr. por., teda ak poškodený riadne a včas navrhol, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť škodu spôsobenú trestným činom, alebo preto, že výrok o náhrade škody nebol urobený alebo pre chybný procesný postup týkajúci sa výroku o náhrade škody.

Ak teda vyššie uvedení poškodení podali svoje spoločné odvolanie voči napadnutému rozsudku čo do jeho oslobodzujúceho výroku i čo do jeho výrokov o trestoch, nemali na to zo zákona oprávnenie.

Z takto rozvedených dôvodov preto odvolací súd rozhodol o odvolaniach:

· prokurátora tak, že mu čiastočne vyhovel z dôvodov podľa § 321 ods. 1 písm. d), e), ods. 2 Tr. por. tak, že zrušil v napadnutom rozsudku celé výroky o uložených podmiennečných odkladoch výkonov trestov odňatia slobody s probačným dohľadom u obžalovaných A. B. C. a A. B. F. a týmto dvom obžalovaným sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sprísnil druh i výmeru trestov odňatia slobody a zároveň určil spôsob ich

výkonu u každého z nich do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia (teda nevyhoveli odvolaniu prokurátora pokiaľ ide o oslobodzujúci výrok napadnutého rozsudku týkajúci sa obžalovaných A. B. F. a A. B. Q.) (výrok I.),
· obžalovaných A. B. C. a A. B. F. tak, že tieto podľa § 319 Tr. por. zamietol ako nedôvodné (výrok II.),
· poškodených I. J., K. C., B. L., M. L., B. J., M. N., N. O., J. L. a P. E. tak, že ich spoločné odvolanie podľa § 316 ods. 1 Tr. por. zamietol ako podané neoprávnenými osobami (výrok III.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.